Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Vejgaardfolk

og Nørre Tranders bønder

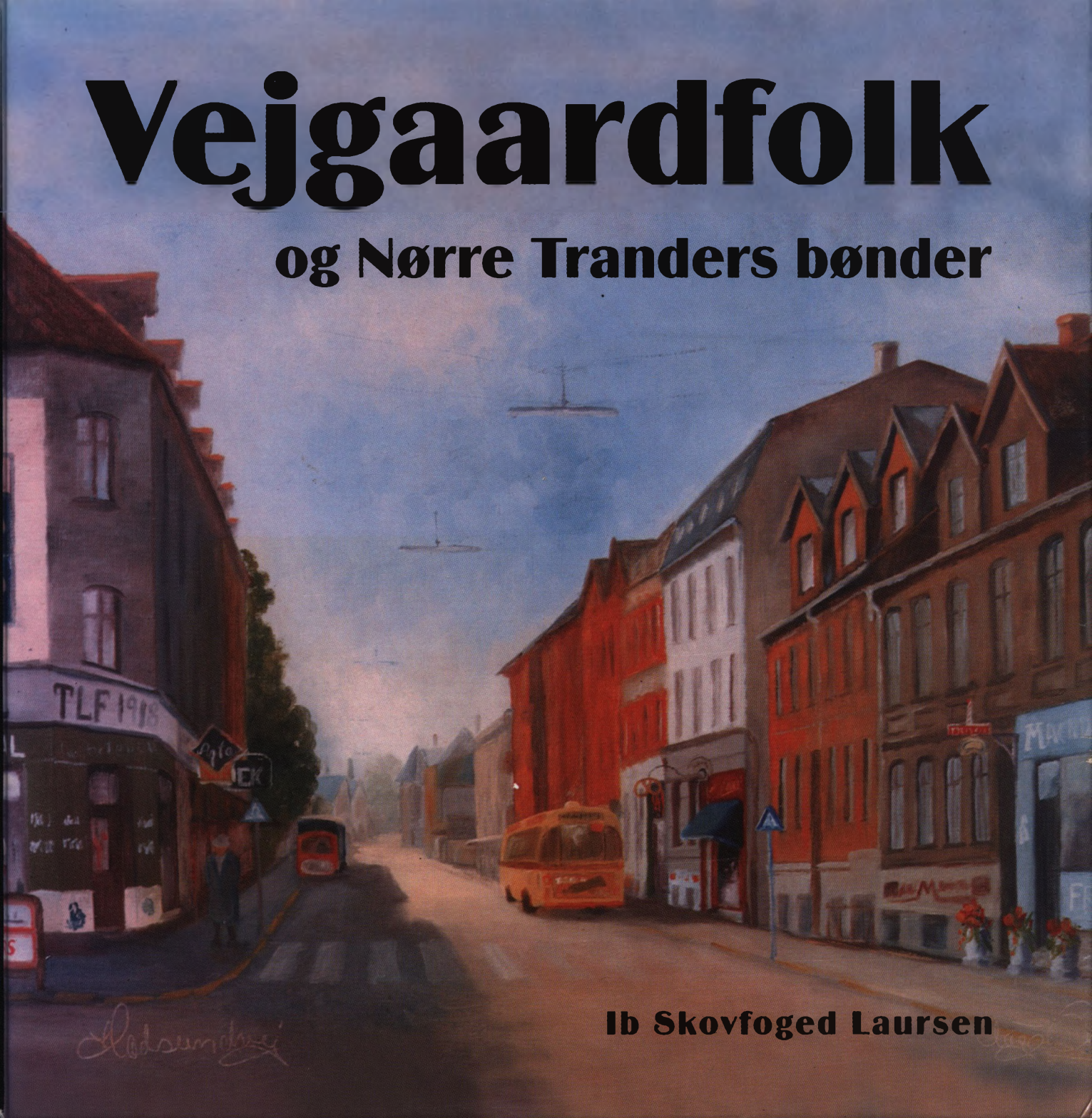

Ib Skovfoged Laursen

Vejgaardfolk

og Nørre Tranders bønder

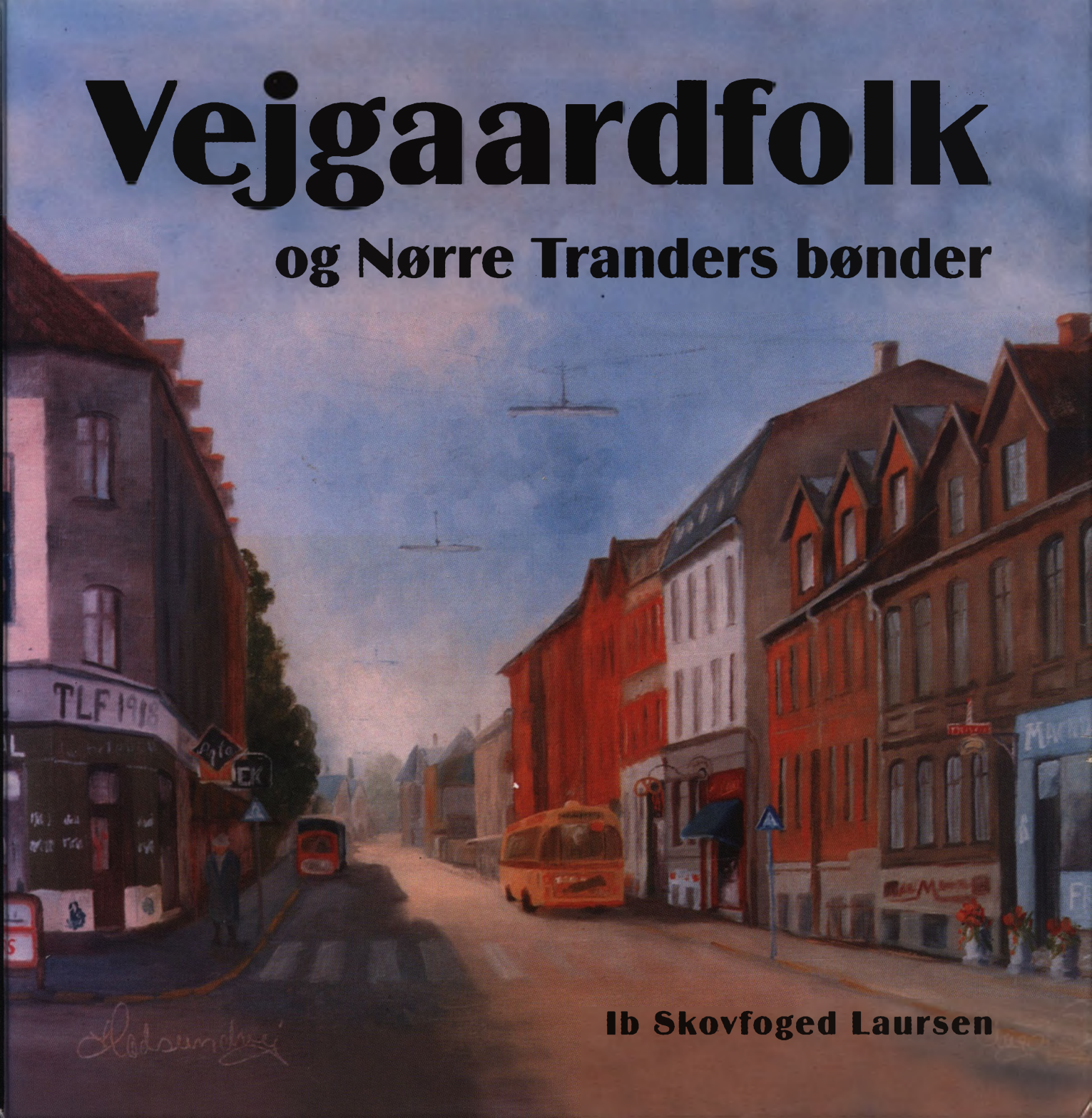

Ib Skovfoged Laursen

VEJGAARDFOLK

Og Nørre Tranders bønder

VEJGAARDFOLK
- og Nørre Tranders bønder

Bogen er sat med Garamond.
Grafisk produktion:
FP-grafik, Aalborg.
Tlf. 98 14 32 92.

© Ib Skovfoged Laursen,
Jupitervej 6,
9200 Aalborg SV.
Tlf. 98 18 30 12.

Oktober 1996

ISBN 87-985718-2-6

Billederne på siderne 8, 19, 20, 69, 75, 76 og 77 er leveret af Lokalhistorisk Arkiv, Aalborg.
SIFA's idrætsarkiv har stillet billeder til rådighed til idrætsafsnittet, ligesom
Vejgaard Bog og Idé har været i kælderen for at finde de gamle billeder frem, som blev brugt til datidens julekort.
Resten af billedmaterialet er optaget af de enkelte Vejgaard-familier samt af forfatteren selv.
Forsidemotivet er reproduceret efter et maleri, malet af Aage Oredsen, tilhørende Vejgaard Boghandel.
Møllemotivet på bagsiden forestiller den gamle "Kjærsholm Mølle", som også kaldtes for Vejgaard Mølle. Maleriet, der er af maleren Rovsing, hænger på Vejgaard Bibliotek.
Maleriet, der er benyttet på bogens første og sidste sider, er malet af Anders Hune, og ejes af Herdis Nielsen.

IB SKOVFOGED LAURSEN

Vejgaardfolk

og Nørre Tranders bønder

Tak for gode skoleår!

Hilsen Skovfoged Laursen.

EGET FORLAG

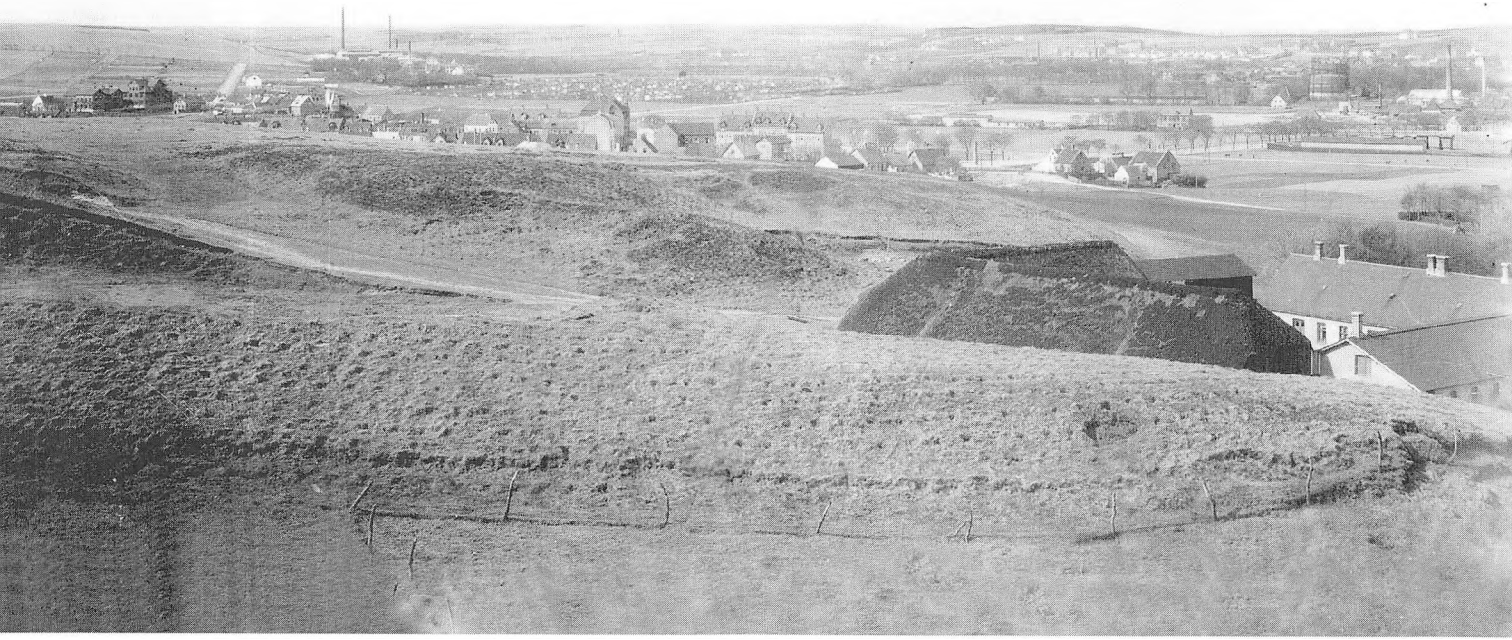

Vejgaard 1919 fotograferet fra Signalbakkerne.

Indhold

Forord 7

Tro og overtro i den gamle Nørre Tranders kommune 9

Otto Smits forårstur til Vejgaard år 1899 22

Da Lauritz Pedersen tjente på gården "Christiansminde" 27

Sygekassen "Phønix", Vejgaard 32

Cafe "Frederiksberg" 36

Sutterne i Vejgaard 39

Vejgaards første politibetjent 45

Den gemte gavl 50

Den poetiske handelsstand 52

Vejgaards bladtegner 54

Populært julekatalog 54

Fest i Vejgaard 56

Idrætten i Vejgaard 62

"Kridten" 72

Tidens køretøjer 74

30'ernes pølsevogn 75

Vejgaards første mejeri 76

Vejgaard apotek 78

Vejgaard dilettanderne bragte kulturen til byen! 82

Nordmarksvej - "svogrenes vej" 86

Barbererne i Vejgaard 88

"Radisekongen" 94

Theodor var ekspert i Vejgaards undergrund 96

Lundsgaardfamilien 100

Nr. Tranderssmeden, der slog sig på biler 102

"Ny Vejgarden" 104

Cykelhandleren fra Lemvig, der blev Vejgaards store mand 106

Storfamilien i villa "Home" 109

Skolegade 114

Dahl-familien 116

Vejgaard familie med "musik i" 120

Fra den gamle boghandlers billedarkiv 128

De kaldte mig for "kogerikællingen" 132

Gamle vejgaardfolk fortæller 138

Vejgaard - Verdens navle! 152

Forord

I "Vejgaardbogen", der udkom i 1994, lagde jeg vægt på at beskrive foreningslivet, institutionerne og i det hele taget udviklingen i store træk.

Der blev ikke plads nok til at beskrive tilstrækkeligt om de enkelte familier, hvoraf der er mange, der fortjener at komme med i en historieskrivning.

At gamle og nye vejgaardfolk på en særlig måde "hænger ved" deres hjemstavn, kom der mange beviser på, og mange spurgte da også "hvorfor tog du ikke dette med?" - eller "hvor er beskrivelsen af den og den familie?"

Jeg besluttede derfor meget hurtigt, at der måtte komme endnu en bog. Den skulle slet og ret hedde "Vejgaardfolk", men da jeg samtidig fandt det naturligt at inddrage de små landsbyer, som oprindelig udgjorde den gamle Nr. Tranders kommune, kom bogen til at hedde "Vejgaardfolk - og Nørre Tranders bønder".

Fremkomsten af den første bog gjorde, at det myldrede frem med muligheder for at beskrive 100-års jubilaren, men jeg må her ved redaktionens slutning konstatere, at der stadig er mange familier og hændelser, der kunne fortjene at blive omtalt.

Jeg er ved udvalget af stofemner ikke ensidigt gået efter, om folk var kendte eller ikke kendte. Men jeg har gjort et forsøg på at ramme "sjælen" i den gamle kommune, for det er efter min mening dét, mange gamle Vejgaardfolk fornemmer og higer efter. ..."Der var/er nu så hyggeligt i den del af den store Aalborg kommune..."

Tak til de mange familier og enkeltpersoner, som gik med til at fortælle om sig selv, og især tak fordi I venligt åbnede for de gamle familiealbums. Takket være dette, rummer bogen ikke mindre end 200 illustrationer, hvoraf en stor del ikke er kendt af offentligheden.

Jeg siger - som gamle minister Starcke - "Tak fordi jeg måtte komme ind i Deres stue!"

Aalborg, oktober 1996,
Ib Skovfoged Laursen.

Tro og overtro i den gamle Nørre Tranders kommune

Der har gennem tiderne været talrige sagn og beretninger om mærkelige hændelser, der alle knyttede sig til det område, vi i dag kalder for "Vejgaard", men som indtil tiden omkring år 1900 slet og ret betegnedes som Nr. Tranders kommune, hvis grænser som bekendt i store træk følger Rørdalsvej, Østre Allé, Gugvej osv.

I oldtiden boede der formentlig ikke mange mennesker i det område, vi i dag kender som Aalborg. De boede naturligt nok i de bakkede områder, som omgiver Aalborg. Nogle boede i områderne omkring Skovbakken, Mølleparken og lignende steder, og området var delt op af Østerådalen.

Den gamle Nr. Tranders kommune har således været et forholdsvis tæt beboet område i oldtiden, og afdøde Kr. Værnfeldt kan i sit skrift "Af Nr. Tranders historie" berette om talrige fund, der viser, at der har boet mennesker i sognet allerede i den ældre stenalder - ca. 8.-3.000 år før Kristus.

Han nævner, at bakkerne omkring

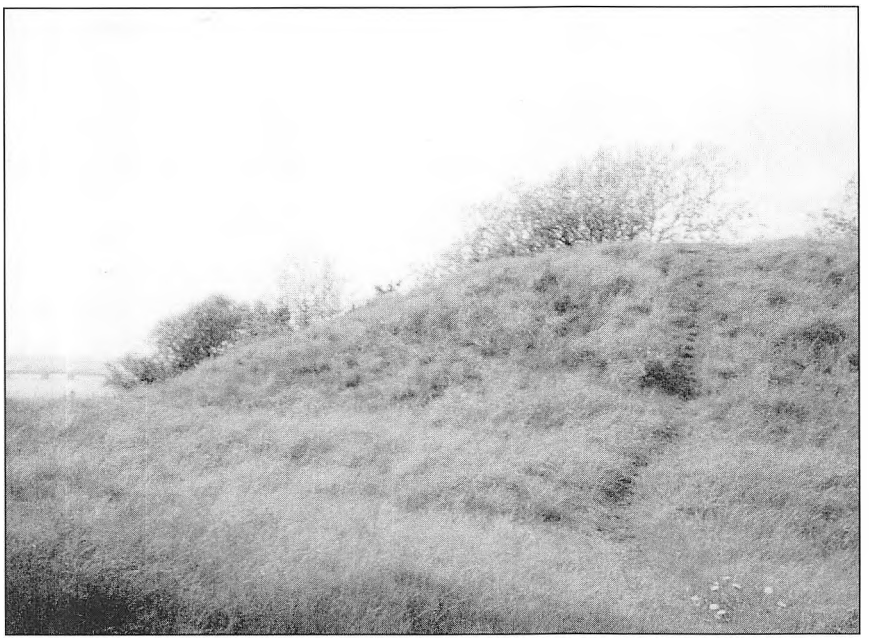

Signalbakken i dag. Bemærk Limfjordsbroen til venstre i billedet.

Stenalderfolket spiste Svaner paa Signalbakkens Top!

Oldtidsfund paa Signalbakken i Vejgaard, hvor de muligvis har ligget en Landsby

DA SIGNALBAKKEN i Vejgaard for nylig er blevet købt af Nr. Tranders Kommune, kunde det maaske have sin Interesse at opfriske dens Historie, som i mange Henseender er usædvanlig. Det er sandsynligt, at denne Bakke paa Grund af sin Højde - ca. 94 m over dagligt Vande - langt tilbage i Tiden har været anvendt som Sømærke, ja maaske ogsaa i fordums Tider gjorde Tjeneste som Bavnehøj under urolige Forhold. Men mest bekendt blev Signalbakken, da man for 50 Aar siden fandt en af Danmarks største Køkkenmøddinger aflejret paa den.

En mægtig Stenalder-Køkkenmødding

I Aarene 1893-94 saa man ofte Børnene i store Skarer vandre til Signalbakken for at hente Skaller og Muslinger og Snegle, som de brugte til Legetøj. Det var mest Skaller af Østers, Hjertemusling, Blasmusling, Trompetsnegl og Strandsnegl.

Dette kom den paa Aalborgegnen kendte Frk. Zangenberg for Øje, for sine arkæologiske Interesser saa Hun var ikke den første i Vendingen, men begav sig til Signalbakken med Hakke og Spade og andet nødvendigt Udstyr. Hun blev heller ikke skuffet i sin Formodning om, at der maatte findes en righoldig Køkkenmødding. Hun foretog en mindre Udgravning

Fra "Ny Tid" dato og årstal

det, vi i dag kalder for Signalbakkerne, i yngre stenalder har været tæt bebygget, og at der har været lokaliseret ca. 100 gravhøje. Så sent som i 1870 havde Nr. Tranders sogn 77 gravhøje.
Omkring år 1000 kommer kristendommen til området, og i ca. 1070 blev området sognedelt, idet 3 sogne nemlig Nr. Tranders, Sdr. Tranders og Gug sogne blev dannet.

Da frk. Zangenberg i 1894 hørte, at "vejgaardungerne" i hobetal morede sig med at grave i den bakke, som kaldes for signalbakken, fordi der her dukkede skaller og snegle frem, fik hun travlt.

Hun opdagede, at der var tale om en køkkenmødding fra oldtiden, og året efter gik Nationalmuseet i gang, og man fik et ret præcist billede af, at der formentlig omkring Signalbakken har været en betydelig boplads, måske ligefrem en landsby.

Hvad disse tidlige "vejgaardborgere" har tænkt og sagt, ved vi i sagens natur intet om, men det gør måske det hele lidt nærværende, når man senere i en avisartikel kunne læse, at "Stenalderfolket spiste svaner på Signalbakkens top"! Det må have været en betydelig køkkenmødding, der her er tale om, for jeg husker fra 1940'erne, at vi stadig kunne finde skaller m.v. ved bakkerne.

Helligkilderne i Nørre Tranders.

Kilderne, som efter traditionerne især Sct. Hansaften havde en helbredende virkning er ikke kirkens opfindelse. Kilderne hører til nogle af vore ældste kulturminder, og i Nr. Tranders kommune var der faktisk flere af slagsen.

En hed Sct. Hanskilde og var beliggende øst for Signalbakken ved den høj, der blev kaldt for Kovshøj (ved den nuværende Kølkesvej).

En kilde fremkommer ved tryk fra en nærliggende bakke, og forsvinder bakken, tørrer kilden som regel ind. Dette skete gradvis omkring 1940-41, da den tyske besættelsesmagt var så venlig at grave Kovshøj væk for at bruge den i forbindelse med anlæggelsen af Rørdal flyveplads.

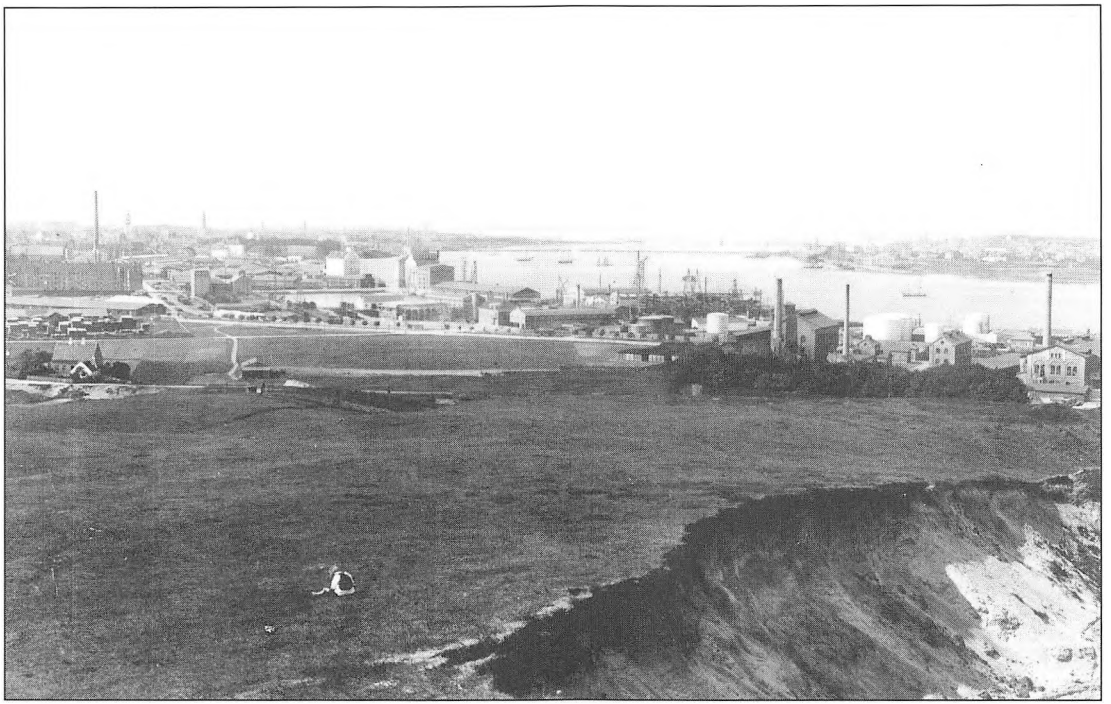

Hvad så de første "vejgaardbønder" mon, når de i oldtiden sad på Signalbakkerne og kiggede ned på det, der årtusinder senere skulle blive Aalborg. Måske sad de og gumlede på et lår fra en stegt svane, og det, de så, var sikkert et vidtstrakt vådområde, hvor fjorden gik et godt stykke længere ind, end vi kender det i dag. Billedet er taget omkring 1930.

Tidl. lærer Søren Madsen, som selv bor på Købkesvej i nærheden af det sted, hvor kilden har været, kan fortælle, at man endnu i 50'erne på stedet kunne finde svage spor fra kilden i form af fugt og lignende.

Forfatteren August F. Schmidt fortæller i skriftet "Helligkilder i Himmerland og Kjær Herred" om Sct. Hans Kilde:

"Sct. Hans Kilde fandtes vest for Øster Sundby. Ca. 1743 nævnes hos Kall, at "denne kilde besøges dagen før Sct. Hansdage af folk i hobetal". Vandet var godt og mange fik sundheden, men for en del år siden (1840 nævnes), var en kone gået ud for at flytte og vande får, og ved den lejlighed druknede hun i kilden. Siden mistede den sin kraft.

Ved kilden var en pengeblok.

Da kilden i sin tid tørrede ud, var det til stor sorg for "Kildedoktoren" og de mange lægesøgende, men han klarede problemet med selv at fylde vand i fra sin egen brønd, og alle var lykkelige, da de syge ikke vidste, at

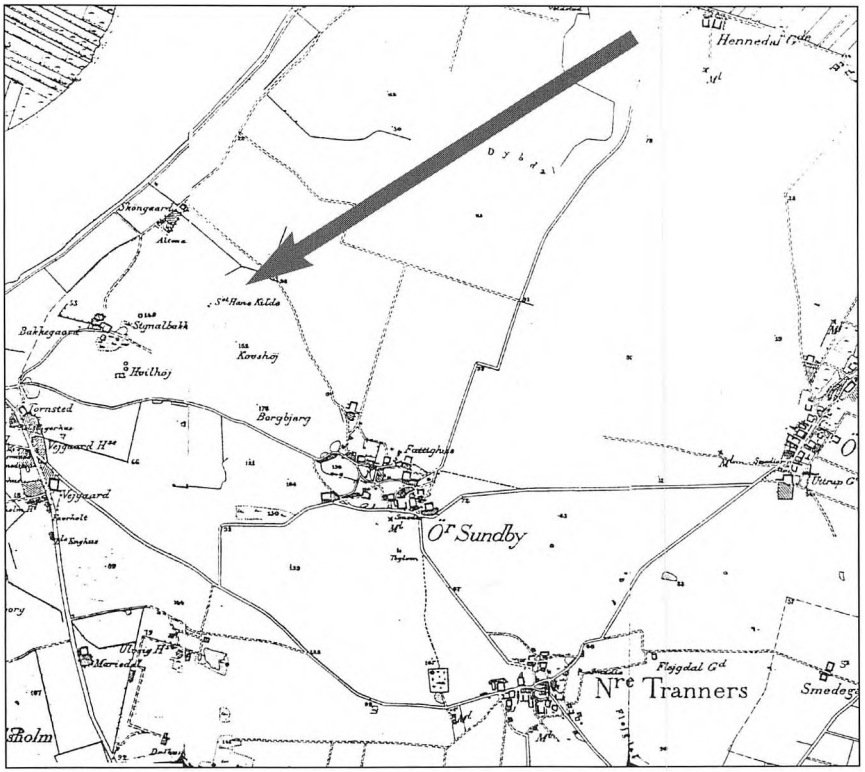

Gammelt kort fra 1880. Den indsatte pil viser Sct. Hans Kilde nord for Vejgaard og Ø. Sundby.

det var "doktoren", der sørgede for vandstanden."

En anden historisk beretning fortæller, at Sct. Hanskilde var en ganske god forretning. En overgang betjentes kilden af en "mirakeldoktor" fra Øster Sundby. Han kunne helbrede sygdomme som svindsot, lamhed og mange andre sygdomme ved hjælp af vandet fra kilden. De penge, folk lagde i blokken, der stod ved kilden, gik dels til "kildedoktoren" dels til fattigkassen. Kommunens fattigprotokol viser, at kassen hvert år modtog nogle dalere som sin andel i folks godtroenhed.

Sct. Hanskilde ved Kovshøj har givet navn til Kildevældsvej, mens Kovshøj naturligvis navngav Koushøjvej.

Den kendte aalborghistoriker Otto Smith (forfatter til den populære Aalborgbog "Vandringer i den gamle Limfjordsby") fortæller i 1924, at han i sin drengetid omkring år 1900 af og til vandrede ud i bakkerne ved Vejgaard. Han fortæller: "Et sted inde i bakkerne lå en kilde i en brat sænkning, næsten et hul i jorden. Vi drenge kaldte den "Kong Hans' kilde", men det var formentlig den kilde, der blev kaldt for "Sct. Hanskilde".

Nørre Tranders kirke set fra den side, der vender mod Øster Sundby. Fra lågen i diget gik en sti direkte over til Øster Sundby. Ca. 50 meter nede var der endnu i 20'erne vand i kilden. Det indsatte billede viser Herdis Nielsen født Bælum, som står ved samme sted, hvor hendes familie hentede vand, når familiens gravsteder skulle passes.

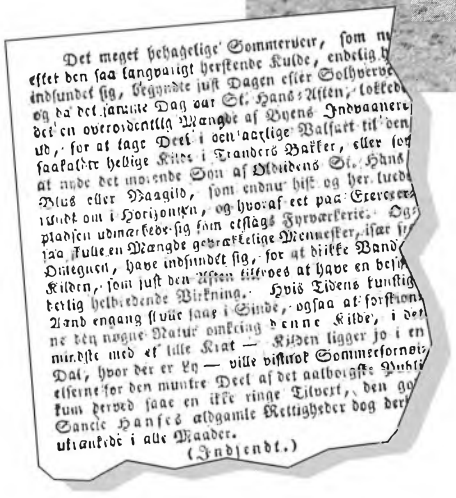

Det meget behagelige Sommervejr, som nu
efter den saa langvarigt herskende Kulde, endelig
indsundet sig, begyndte just Dagen efter Solhverv
og da det samme Dag var St. Hans-Aften, tokted
der en overordentlig Mængde af Byens Indvaanere
ud, for at tage Deel i den aarlige Vallfart til den
saakaldte hellige Kilde i Tranders Bakker, eller for
at nyde det morende Syn af Ildtidens St. Hans
Blus eller Maagilo, som endnu hist og her lyede
vidt om i Horizonten, og hvoraf et paa Eeresvej
pladsen udmærkede sig som ellags Fyrværkerie. Og
saa Fulde en Mængde gudfrygtelige Mennesker, især fr
Omegnen, have indfundet sig, for at drikke Vand
Kilden, som just den Aften tillægges at have en beli
derlig helbredende Virkning. Hvis Tidens kunstig
Aand engang skulle faae i Sinde, ogsaa at forskjon
ne den nøgne Natur omkring denne Kilde, i den
mindste med et lille Krat — Kilden ligger jo i en
Dal, hvor der er Ly — ville vistnok Sommergjæs
ellerne for den muntre Deel af det aalborgske Publi
kum derved faae en ikke ringe Tilvext, den go
Sancte Hanses aldgamle Rettigheder dog der
ukrænkede i alle Maader.

(Indsendt.)

I avisen "Jydske Efterretninger" (senere Aalborg Stiftstidende) kunne man den 24. juni - dagen efter Sct. Hansaften - læse om det, der var sket ved de såkaldte hellige kilder i Tranders bakker.

Den rislede og plaskede af sted. Den væltede op af jorden på en pudsig og ilter måde, som havde den travlt. Om sommeren var den kun en lunken dorsk strøm omgivet af et tæt krat og store skræppeblade, men vinter og forår sang den sig af sted mellem de nøgne grene".

De gamle historier, der kunne overleve fra generation til generation, viser, at helligkilderne havde ry for at have helbredende egenskaber. og her adskiller vore forfædre sig ikke særlig meget fra os, der også i dag tror på mirakelmidler.

Historikeren Evald Tang Kristensen

fortæller i en af sine samlinger fra 1890:

"En blind Præst havde engang den Aabenbarelse, at han atter vilde faa sine Øjnes Brug, saafremt han kunde finde en Sivbusk paa Hjørnet af en vis Kirkegaard. Der skulde han saa grave, indtil han kom til Vand, og i dette skulde han to sine Øjne, saa skulde han atter blive seende. Saa drog han da viden omkring og havnede endelig på Skørping Kirkegaard, hvor han fandt en Sivbusk, som det var ham aabenbaret. Da han nu havde gravet og fundet Vandet, tvættede Han sine Øjne deri og blev seende. Fra den Tid af blev den besynderlige Kilde besøgt af mange Mennesker fra alle Kanter af Landet, og mange skal deri have fundet deres Helbred. Fra umindelige Tider har der været holdt et saakaldt Sct. Hans Marked ved Skørping Helligkilde. Som Minde om disse Markeders fordums betydning og tillige som Vidnesbyrd om den Kraft, Vandet mentes af have, findes der i Kirkens Vaabenhus en hel Samling af gamle ormstukne Krykker, Stokke, raadne Bandager osv., og om Morgenen efter et saadant Sct. Hans Marked kunde man finde blodige Bandager, Krykker osv. henkastet paa Kirkegaarden som Vidnesbyrd om folks faste tro paa Vandets helbredende Kraft.

I øvrigt ved man, at Syge saa sent som Sct. Hans Aften 1924 søgte til denne Helligkilde i Skørping."

Den hellige kilde i Tranders bakker

Ca. 50 meter fra Nr. Tranders kirkegårdsdige i nordøstlig retning - altså over mod Øster Sundby, fandtes en helligkilde, som blev kaldt for Helligbrønden eller Helligkilden.

Herdis Nielsen, Øster Uttrup, som er ud af Bælumfamilien, husker fra sin barndom omkring 1920, at når familien skulle have vand til vanding af gravstederne, så hentede man det i den lille kilde, der lå ca. 40-50 meter fra kirkegårdsdiget ved stien, der førte over til Øster Sundby. (Se kortet). Vandet forsvandt senere, idet der blev gravet en del i området.

Det har uden tvivl været den såkaldte "Helligbrønd", som gennem århundreder - måske årtusinder har været søgt især Sct. Hansaften. I Jydske Efterretninger - den senere Aalborg Stiftstidende, kunne man den 28. juni 1803 læse følgende notits:

"Det meget behagelige Sommervejr, som nu efter saa langvarigt herskende Kulde endelig har indfundet sig, begyndte just Dagen efter Solhvervet, og da det samme Dag var Sct. Hansaften, lokkede det en overordentlig Mængde af Byens Indvaanere ud for at tage Del i den aarlige Valfart til den saakaldte hellige Kilde i Tranders Bakker.

Og saa skulle en Mængde af gebrækkelige Mennesker, især fra Omegnen, have indfundet sig for at drikke Vand af Kilden, som just den Aften tiltroedes at have en besynderlig helbredende Virkning."

Blegkildeanlægget var et utroligt hyggeligt anlæg. Billedet er fra 40'erne, hvor der er søndagsstemning. Især drengene elskede at bruge kanalerne til sejlads med papirbåde.

Blegkilde og Blegkildeanlægget

Blegkildeanlægget, som i dag totalt er overbygget af Eternitfabrikken, var helt op til 1950'erne et yndet udflugtssted for aalborgenserne. Der var en helt egen stemning under de høje træer og med vandløbene, der slyngede sig i kanaler. Vandet blev tidligere ført ind i Aalborgs åsystem.

Anlægget havde fået navn efter en ældgammel kilde, som allerede i år 1400 kaldtes Blegkilde. Overlærer Svend B. Olesen fortæller i en af sine mange gode artikler om det gamle Aalborg, at kilden er lange ældre, og noget tyder på, at den i umindelige tider har været betragtet som hellig.

Blegkildenavnet fik den formentlig på grund af det meget kalkholdige vand, og at den har været brugt, viser et fund fra først i dette århundrede. Det drejer sig om 2 sølvarmringe fra vikingetiden. Den ene blev fundet i nærheden af kildevældet, mens den anden dukkede op 700 meter i retning af Frydendalskvarteret.

Svend B. Olesen skriver, at fundet tyder på, at ringene kan have været offergaver til kilden, som blev betragtet som "undergørende". Alt dette er naturligvis gætterier, men alligevel ret sand-

Blegkilden fotograferet omkring århundredskiftet. Det er det ældste billede, der findes af det, der formentlig har været helligkilde gennem mange århundreder. Kilden lå i nærheden af det sted på Sønderbro/Gugvej, hvor nu Aalborgs gamle vandværk findes.

synlige forklaringer. Kilden lå oprindelig i Nr. Tranders kommune, men blev ret tidligt overtaget af Aalborg kommune, som opkøbte en del jord, hvorpå bl.a. Aalborgs første vandværk blev opført omkring 1854. Efter den tid tørrede kilden gradvist ud.

Der findes et utal af gamle sagn og skrøner, som alle stammer fra det gamle Nr. Tranders. Alene det vidner om, at området er et ældgammelt bosted.

Efterfølgende beretning, som i 1944 er skrevet af skribenten "Peter Trold" - identisk med Peter Kristensen, som var redaktør af "Socialdemokraten, senere "Ny Tid", i en årrække. Peter Kristensen, som blandt venner kaldtes "Peter Ny-Tid", havde sit barndomshjem i Nr. Tranders kommune og er bror til Meta Thomsen, Lejbjerggården (se afsnittet om destruktionsanstalten).

Heksene i Nr. Tranders kommune

"Var en kvinde først udlært som heks, var hun også et mægtigt menneske, som kunne betydeligt mere end andre. Det fortælles f.eks. om heksene i Nr. Tranders kommune, at de kunne gøre både ondt og godt, bl.a. kunne de kurere folk for sygdomme, hvilket skete ved hjælp af det såkaldte heksepulver, som kunne bestå af noget så tilforladeligt som pulveriseret pandeskal af en afdød eller af ligkistepulver o.l.

Patienten fik sit pulver om aftenen, men da det nu engang er lettere at kurere en bulden finger end en dårlig lunge, blev pulveret givet i forskellige doser varierende fra grad 3 til grad 9 alt efter sygdommens hårdhed. Så skulle den syge holde sig pænt

inden døre, for vovede han sig ud, risikerede han bare, at den heks, der havde forgjort ham, trådte til og ødelagde hele historien ved at forgive ham pany. Og det var der naturligvis ingen, der kunne være tjent med.

De gode hekse i Nr. Tranders kommune var i øvrigt så snedige og dristige, at vi mennesker af i dag må beundre dem, skønt vi ellers er blevet vænnet til lidt af hvert. De gik nemlig flere gange lige ind i løvens hule for at spørge til den syge eller - som man mente - for at forebygge helbredende virkninger fra anden side. De stakkels mennesker kunne jo ikke se på en stilfærdig kvinde, om hun var heks eller ikke, og da gjaldt det om, at den syge forblev skjult for heksens blikke. Hvis man ville være sikker på at vide, om den person, der kom ind, virkelig var den heks, der havde forvoldt sygdommen, måtte man, inden hun kom ind i stuen, have lagt et firkløver, en kniv eller et fyrstål under hynden på den stol, hvorpå man bød hende sætte sig. Var hun en fæl heks, blev hun siddende på stolen uden at gøre mine til at rejse sig, og her måtte hun pænt blive siddende, til en eller anden gik hen og væltede stolen om med hende. Men så var virkningen af hekseriet også forbi og heksen beskjæmmet, hedder det i en gammel beretning.

Forresten gik heksens ondskab ofte ud over de små uskyldige børn, men man havde gudskelov forskellige måder at kurere dem på. Hvis et barn f.eks. var forgjort og ikke voksede eller trivedes, skulle det om natten bringes op på kirkegården og der nedgraves nogle minutter oven i en ny grav under en tyndt opskåret græstørv. Det var måske nok en kold omgang for den lille, men det betød intet, for barnet kom sig jo!

For sår på hovedet gaves der en mere menneskelig udvej. Man skulle nemlig bare tage en kulsort høne med gule ben spaltet på langs og lægge den om barnets hoved. Den varme, hønen udstrålede, vilde fuldstændig kurere ungen. Den sorte høne brugtes også mod anden forgørelse, men man måtte endelig huske at grave den ned på en korsvej efter 24 timers brug, for ellers hjalp det ikke.

Mod krampe og epilepsi anvendtes kammen af en gul hane, som skulle brændes, pulveriseres og indgives den syge, men disse midler var dog for intet at regne mod blodet af en henrettet. Skade blot, at der dengang fandt så få henrettelser sted i Nr. Tranders kommune."

De gamle sagn

De gamle i Vejgaard kunne også fortælle om mærkelige hændelser, som stadig omtales mand og mand imellem. Den gamle vejgaardgarver Peter Winther beretter her om

"Det gloende ildhjul på Nr. Trandersvej":

"De gamle i Vejgaard kunne fortælle om, at de omkring juletid så et sydende og fusende ildhjul komme susende op ad Nr. Trandersvej fra hjørnet af Hadsundvej og til omkring det sted, hvor Østre skole nu ligger. I følge sagnet skulle hjulet komme inde fra gården "Vejgaarden", hvor nu biblioteket ligger.

Ejeren af "Vejgaarden" hed engang "Den rige Larsen", hos hvem der ofte blev drevet højt pengespil. Det var derfor en almindelig antagelse, at den onde selv deltog i kortspillet, hvortil han kom i skikkelse af det omtalte "ildhjul". Peter Winther havde dog ikke selv set ildhjulet, men havde det været i dag, ville vi nok have forsøgt os med en mere naturlig forklaring på fænomenet - at der måske var tale om en knallertkørende lærer fra Vejgaard Østre, der var ved at komme for sent i skole....

Andre kunne fortælle om en hovedløs so, der spøgte i Sividalen, som var et dalstrøg i nærheden af Øster Sundby, og et andet sagn fortæller om en kæmpe, der stående ved Vester Hassing kirke kastede en vældig stor sten i retning mod Nr. Tranders kirke. Men han ramte ikke, og stenen lå i mange år i Sividalen.

Overlærer Svend B. Olesen kan fortælle fra sin barndom, at der i Sividalen faktisk lå en sådan kæmpesten, og at der var mærker på stenen, som kunne stamme fra kæmpens fingre.

Han var i 1955 på jagt i og omkring Sividalen efter stenen, men motorvejsarbejdet kan have flyttet den, og måske kører vi i dag hen over den med 110 km i timen.

Sidst i 1950'erne udgav en række Vejgaardforeninger et skrift, som blev kaldt for Vejgaard-Erindringer. Man bragte her en lille buket af fantastiske historier, som alle har deres rod i Nr. Tranders kommune.

Har De set Mjel-katten?

I markskellet omtrent midt mellem Nr. Tranders og Ø. Uttrup ligger Mjel, nu en samling småvillaer omgivet af en granplantage. Her lå fordum en høj flyvesandbakke, og beretningen siger, at bakken dels er bortblæst, dels er bortført som gulv og mursand.

Her i Mjel spøgte det forhen. Sagnet fortæller, at mangen ungersvend her er blevet standset på sin nattevandring ved lyden af en snurrende rok og spindepigens vemodige sang.

Som sirenerne i sin tid søgte at lokke Odysseus til sig med deres lokkende sang, da han var på hjemvejen fra Kirkes ø, således lokkede spindepigens sang den unge mand ind i sandbakkerne. og når han da så hende sidde ved rokken i al sin yndighed, tændtes der i ham en mægtig elskov, og den ellers forsigtige bondeknøs blev en stormende bejler, der skød alle betænkeligheder til side.

Elskovseventyret indledes, men afbrødes brat, fordi den attråede i samme øjeblik blev til en grå kat, der både kunne kradse og bide.

Ingen nulevende har set den rigtige Mjel-kat. Ældre folk erindrer, at de i deres yngre dage blev spurgt, når de om aftenen gik igennem Mjel, om de havde set Mjel-katten; men i sagnet ligger gemt beretningen om kvindens ustadighed og skiftende sind, den kendsgerning, der er ældre end flyvesandbakken ved Mjel.

Sagnet om dværgene

Forhenværende lærer i Ø. Uttrup S. Rebstrup, som forlængst er død, fortæller i 1873, at en gammel mand fra Ø. Uttrup, der døde for få år siden, har fortalt ham, at han ofte havde set disse småfyre iført deres røde hue boltre sig på bakken øst og nord for Ø. Uttrup by, og at man ofte inde fra bakken hørte dumpe stød eller slag, der hidhørte fra, at dværgene slog deres kister i lås, kister, der var fyldte med guld.

Når vejret var godt, så man undertiden dværgene i færd med at sole deres kostbarheder uden på bakken.

Engang fandt en mand fra Ø. Uttrup, som kom forbi, en skådde - det er et redskab til at stikke brød ind i ovnen med, når man bager - og denne skådde var brudt itu. Manden tog skådden med hjem og gjorde den i stand og bragte den siden hen til bakken igen, hvor han havde fundet den. Kort tid efter kom han atter forbi der, og da var skådden borte, men på stedet, hvor han havde lagt den, lå et dejligt nybagt, fint brød tilligemed nogle stykker kul. Begge dele tog han med hjem, og brødet spiste han og husets folk, men da konen siden så kullene, som manden havde smidt fra sig i køkkenet, var de forvandlet til smukke og vægtige guldmønter.

Den ulyksalige landmåler

På markskellet mellem Ø. Uttrup og Ø. Sundby har der før i tiden fundet et hæsligt spøgeri sted. Ældre folk fra stedet talte endnu på afdøde lærer Rebstrups tid om den ulyksalige landmåler, som hver midnat må vandre langs markskellene med sin kæde og sit reb råbende: Her er reb og ret skel!

Landmåleren fra Aalborg havde i fordums tider ladet sig bestikke af gårdmændene i Ø. Uttrup til at udskifte markerne på en uærlig måde, og derfor fandt han efter sin død ikke hvile i graven. Folkesnak dømmer hårdt, således også i dette tilfælde.

Til midsommerfest i det gamle Nr. Tranders.

Forfatteren K. Magleby Sørensen, som i 40'erne skrev en hel del i Aalborg Stiftstidendes søndagstillæg, forfattede i 1945 en artikel, hvori han beskriver, hvordan man omkring 1850 fejrede midsommer i den gamle landsby Nr. Tranders, som havde gamle særprægede traditioner at leve op til:

> I Nørre Tranders sogn ved Aalborg fejrede man midsommerfesten på en måde, der fortjener at blive kendt - ikke fordi den er typisk for svundne tiders Sct. Hans fester, men tværtimod fordi den afviger ikke så lidt fra festlighederne i det øvrige land.

Helt let har det ikke været for vore forfædre at holde de forskellige fester og de dertil knyttede skikke isolerede fra hinanden. Den ene fest har "lånt" hos den anden. Der er tydeligt islæt af gamle maj- og Valborgfester i den midsommerfest, der her skal fortælles om. Men netop dette har givet festen dens særpræg.

At man også tændte blus i Nørre Tranders, er en selvfølge. Det foregik på en høj uden for byen. Bålet bestod som regel af en tom tjæretønde, der blev anbragt på en stang og antændt. Her samledes drengene, og spøg og latter fyldte luften. Når blusset var slukket, samledes drengene og de unge karle, og med "foregangsmændene" i spidsen vandrede man gerne gennem byen, fra hus til hus. Hvor de kom frem, stak de "gråbouner" (grå bynke) i tagskægget over døren og sang i kor:

Her kommer vi øgdrenge, store og små,
maj er velkommen!
Fra blusset vi nu komme fra.
Glæde os Gud og så den søde sommer!

Ja vi har brændt vort blus i nat,
og det sker kun om Sct. Hans dags nat.

Og vi har brændt vort blus i år,
vi brænde ej mer før næste år.

Gråbounen bær' så grøn en top,
ja, nu har vi vort blus brændt op.

Vi sætter gråbouner over jer dør,
at ikke Djævelen skal komme jer nær.

Vi sætter gråbouner over jert lej',
I ligge og sove i Herrens frej (fred).

I ligge og sove i jer seng,
om natten gror både ager og eng.

Nu tage vi alle til vor hat,
vi ønske jer alle en rolig godnat!

Godnat! Godnat! vor kære ven,
Maj er velkommen!
På søndag morgen kommer vi igen!
Glæde os Gud og så den søde sommer!

Det sidste løfte indfriede man, idet man atter samledes søndag morgen. Hattene var da smykkede med flor, bånd, perler, sløjfer osv. "Foregangsmændene", der skulle samle gaver ind, bar et Dannebrogsflag eller en "Sct. Hans fane", dvs. et hvidt flag, der var pyntet med bånd og grønne

kranse. Med en spillemand i spidsen drog man atter hele sognet rundt. I hver gård og foran hvert hus spillede og sang man, og alle måtte efter evne yde en skærv til Sct. Hans gildet. Medens spillemanden gned fiolen, sang drengene og karlene:

Forlov vi alle bede om
- Maj er velkommen! -
at vi vor Sct. Hans vis' må sjung'.
Glæde os Gud og så den søde sommer.
Ja, vi gå her omkring i dag,
det sker kun til Sct. Hanses dag.

Vor husbond er en dannemand brav,
han giver os penge til vort lag.

Vor husbond er en dannemand god,
han gi'er et par skilling på stående fod.

Nu sjunge vi alle, så det har klem,
at I os ikke vil forglem.*

*Nu takke vi eder for jer gav**
vi drikker jer skål udi vort lag.

Vi takke eder for jer skænk,
for I har os så vel betænkt.

Hvis der var voksne sønner eller karle i gården, sang man:

Søn (eller karl) N.N. er en ung kavaler,
han gi'r os 4 skilling eller nogle fler'.

N.N. er en ung person,
han gi'r os 4 skilling på stående fod.
Og tak, skøn ridder, for jer skænk,
at I har os så vel betænkt.

Også gårdens døtre og piger fik en hilsen med:

Datter (eller pige) A.A. er som en
rosenblom'
hun gi'r os 4 skilling udaf sin lom'.

A.A. er alt som en ros,*
hun gi'r os 4 skilling udaf sin pos'.
Og tak skøn jomfru, for Deres skænk, at I har os så vel betænkt.

Sangen sluttede med verset:

Nu tager vi alle til vor hat,
maj er velkommen!
Og sige så alle: Farvel og tak!
Glæde os Gud og så den søde sommer.

Når turen var til ende, samledes man i gildesgården, hvor et måltid blev beredt af de indsamlede madvarer. Som regel fik man sødgrød og flæskekage. Efter måltidet begyndte drengene og deres små "Sct. Hans koner" at lege og danse, og hen under aften strømmede den voksne ungdom til. Der blev serveret godtøl og mjød, og aftenen gik med leg og dans. Var der penge nok i posen, festede man også den følgende søndag.

Der er nu gået hundrede år, siden man i Nørre Tranders fejrede midsommerfest på denne måde. Tiggergangen og Sct. Hans gilderne er for længst gået af brug, og her som andre steder i vort land er de flammende bål ene om at markere midsommernatten."

Otto Smiths forårstur til Vejgaard år 1899

Premierløjtnant Otto Smith fødtes 1890 i Aalborg som søn af en fuldmægtig ved udskrivningsvæsenet. Hans mor kom af den gamle købmandsslægt Herskind, og morfaderen var således den kendte Vejgaardborger - bogbinder Herskind, som sidst i 1800-tallet byggede villa "Landlyst", der stadig ligger på hjørnet af Hadsundvej og Herskindsgade.

Otto Smith gik som voksen militærvejen, og i 1923 var han premierløjtnant, indtil han i 1924 blev museumsinspektør ved den historiske våbensamling.

Otto Smith skrev sidst i 20'erne en bog om sin fødeby. Bogen hed "Aalborgvandringer i den gamle Limfjordsby", og det blev til en del kronikker og beskrivelser. Bogen om Aalborg er blevet meget populær i brede kredse. Den læses endnu, fordi den på en levende og nærværende måde fortæller lokalhistorie.

Der er ganske vist nutidige historikere, som rynker lidt på næsen af Otto

Teglgaardshavnen omkring århundredskiftet. Haven i forgrunden kan være haven til den gamle Teglgård, som var Otto Smiths fødested. Herfra startede han sin forårstur. Stedet er nu totalt overbygget af elværket.

Turen gik østen ud ad Nørregade og Østerbro. Billedet er taget ca. 1910 og viser begyndelsen af Østerbro. Lokalhistorisk Samling.

Lige over for elværket lå gården "Thomasminde" (opført omkring 1688), som også er benævnt Sauers hus. Da det blev revet ned engang i 50'erne, var der kun stuehuset tilbage - med facade ud til Østerbro. Elværket ses i baggrunden. Billedet er taget i 50'erne. Lokalhistorisk Samling.

Smiths rolle som historiker, fordi de mener, at det "halter" lidt for meget med nøjagtighed og saglighed. Men det, der er Otto Smiths styrke, er imidlertid hans evne til at give stoffet liv. Han finder så at sige "sjælen" i stoffet, og man husker, hvad han skriver, fordi det er så levende. Otto Smith skrev den 25. oktober 1924 en kronik til Aalborg Stiftstidende, hvori han tænker ca. 20-25 år tilbage og mindes en vandretur, han en tidlig forårsdag tog østen ud af Aalborg til landsbyen Vejgaard, som langsomt var ved at æn-

Da Smith nåede ud til Hadsundvej så han møllebygger Jensens gård, der lå Hadsundvej 2. Gården anes til venstre i billedet, som er taget ca. 1901. Ejendommene til højre blev bygget omkring århundredskiftet.

dre sig til at blive en del af en storby. Han havde tidligere taget den slags ture, men denne havde sat sig.

Kronikken bringes her i uddrag:

"Det var altid en solblank dag i det tidlige forår, at jeg løb grassat. Uden tanke på hvorfor - eller på, at det var noget, der årligt gentog sig - strøg jeg af by. Ud, bort, hvorhen, hvorfor, ja uden at ane det, inden jeg gik hjemmefra, hvirvlede jeg af sted, drevet af den indre trang til på min måde at fejre solens genkomst. Oftest gik det øst ud af byen. Vi børn, der hørte hjemme i den østlige del af byen, følte os stærkt knyttet til denne. Det var, som om den vestlige del ikke rigtig kom os ved, som om der et sted

Hadsundvej 2, som kunne være en del af Møllebyggerens gård, men som også kan være bygget først i århundredet, idet der foran blev en plads med en benzintank. På pladsen lå indtil 60'erne en trækiosk. Huset blev nedrevet - formentlig i 70'erne, og der er nu udelukkende P-plads på stedet.

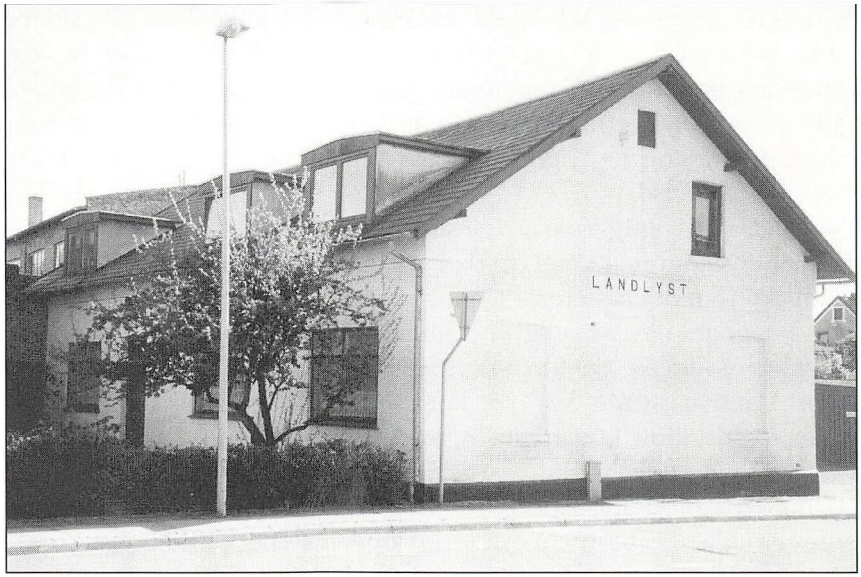

Villa "Landlyst", som stadig ligger på hjørnet af Herskindsgade og Hadsundvej. Villaen er bygget af bogbinder Herskind. Billedet er taget i 1995.

gik en usynlig grænselinje, som vi kun nødigt overskred.

Ja, jeg er næsten i stand til nu, da jeg er kommet det hele på afstand, at trække denne linje op: Gennem Østerå, Møllegade, og sønden ud mod Kjærs Mølle langs den gamle kærlighedssti ved åen. Vor Frue kirke var vor kirke, og jeg var voksen, inden jeg satte mine ben i Budolfi. Vore legepladser var militæranlægget (Karolinelund) og så Blegkilde, mens vi følte os fremmede og generte, når vi var inviteret til børneselskab og skulle lege i Kilden eller på Skovbakken.

Derfor gik farten også denne dag mod øst for at fejre forårets komme. Ud ad Østerbros toppede brosten, forbi de lave huse med røde tage. Lige nord for militæranlægget (Karolinelund) lå mit fødested, den gamle teglgård med den lave længe i ét stokværk, og foran haven, der strakte sig mod Teglgårdshavnen. Her blomstrede bedstefars roser og levkøjer i rigelige mængder, og folk valfartede fra byen derud for at se dem. Her fra anlægget begyndte landevejen.

Kun Wangs teglværk og det store svineslagteri, ellers kun marker og atter marker østen ud lige til Signalbakkerne. Lidt syd for Signalbakkerne lå Vejgaard, der endnu så langt fra havde bykarakter, idet den kun bestod af nogle få gårde. Først Møllebyggerens gård (Hadsundvej 2) med de lave længer og det tunge mosgroede stråtag, så den gamle gård "Vejgaarden", Haubros villa "Nostra" og længst ude villa "Landlyst", hvor min morfar boede. Den øvrige bebyggelse var spredte småhuse.

Min færd gik nu op ad Signalbakkernes stejle sider mod de to kæmpehøje, hvor danselærerinden frk. Zangenberg havde gravet en gammel køkkenmødding ud. Her oppefra tog jeg rigtig min by Aalborg i besiddelse.

Den var ikke rigtig vokset fra sine børneklæder, som var blevet den skåret allerede i middelalderen. Kun hist og her knagede det alvorligt i sømmene. Navnlig mod vest og til dels mod syd, hvor Danmarksgade var en kendsgerning, men endnu kun rigtigt bebygget i den vestlige ende.

På fjordens modsatte side lå Nr. Sundby som en lille bondeby med røde tage. Fjorden selv gled som en venlig flod mellem dem, tværstribet af de to broer.

Pontonbroen var den morsomste. Aldrig pålidelig mod vinterens slutning, når isen gik i drift og bevirkede, at stykker af den sejlbare bro tog rejsepas og drev ad Rørdal eller Egholm til. Men den faste bro, som jernbanebroen døbtes i modsætning til den første, havde også sine svage sider. Det siges, at pillen nærmest sydsiden stod på mudder, og at det var derfor, toget altid stoppede op, inden det vovede sig derud i sneglefart. Og endnu levede fortællingerne og tildragelserne, der fandt sted, da franske ingeniører boede årevis i byen, mens arbejderne fandt deres død under arbejdet i klokkerne på fjordens bund."

(Otto Smith beskriver så i begejstrede vendinger, hvordan han oplevede terrænet omkring Signalbakkerne, som lå hen som ét stort naturområde. Bl.a. fortæller han om sit møde med Sct. Hans kilde, som er beskrevet i afsnittet "Tro og overtro", og som derfor ikke er medtaget her. Otto Smith fortsætter mod vest, og befinder sig i en lavning, som han beskriver på denne måde:

"Det var som at gå på bunden af en udtørret flod, og pludselig forstod jeg, at denne smalle dal engang i fortiden havde rummet en å, der havde skåret sig en vej gennem bakkerne. Nu var åen forsvundet. Det var Dybdal ved Rørdal, jeg havde "fundet", og gennem hele min ungdom stod den for mig som noget, jeg ejede frem for andre. Nu er dens skønhed forlængst opdaget (1924). Dens skrænter er beplantet og er et yndet udflugtssted åbnet for aalborgenserne.

Min barndomsdal, som jeg siden ofte besøgte fra vår til høst, lever endnu i mine drømme. Jeg ejer den, og ingen kan tage den fra mig.

Jeg nåede ned til fjorden og fulgte dens bred hjem mod byen. En lang fredelig vej langs den hullede og stenede Rørdalsvej, men ikke lang for den der kunne springe fra sten til sten og finde mange mærkelige ting, der var skyllet op på stranden.

Jeg nåede hjem lige til middag, dvs. kl. halv tre. Frokost havde jeg glemt den dag. Mor spurgte ikke, hvor jeg havde været. Mine klare øjne og røde kinder fortalte hende, at jeg havde benyttet tiden på en god måde."

Da Lauritz Pedersen tjente på gården "Christiansminde" i Øster Sundby

Lauritz Pedersen, som døde sidst i 70'erne, var gennem mange år cementarbejder, og på sine gamle dage nedskrev han sine erindringer. Lauritz var først i århundredet karl på gården "Christiansminde i Øster Sundby, og han fortæller:

"Jeg tjente på gården "Christiansminde" i Øster Sundby fra 1901 til 1904. Manden på gården hed A. C. Christensen. Han købte den i 1892. Da var det en meget beskeden gård, og besætningen bestod af 3 heste, 1 stud, 8 køer, 4 får og 10 svin.

Så begyndte A. C. Christensen at købe gårde op i Øster Sundby, bl.a. købte han nabogården, som tilhørte familien Skalborg, og den havde 104 tdr. land, så nu havde han 146 tdr.

Der blev bygget 2 store længer til, og der kom bl.a. en stor mølle oven på laden. Desuden skaffede han sig en voldsom stor besætning. Den 1. november 1900 kom jeg til at tjene på Christiansminde, og da var der 120 malkekøer, 5 tyre, 14 heste, 300 fedesvin, 3 orner og 16 søer. A. C. Christensen arbejdede på kontrakt - idet han f.eks. skulle levere 125 fuldt opfedede køer til Aalborg Kreaturstald. Hver tirsdag købte han store kraftige kreaturer, så nær kælvning som muligt på Kvægtorvet. Når så køerne havde kælvet, fik de alt det bærme, de kunne drikke. Efter en 7-8 måneder var en ko så fed, at den kunne leveres, og i året 1901 leverede han 132 køer på Aalborg kvægtorv.

Han havde ligeledes kontrakt med Koopmans svineslagteri på Østerbro. Her skulle han årligt levere 1000 grise, og det blev til 24 pr. uge - i alt 1248 fedesvin. I 1901 havde han fået 10.000 i forskud på leveringen. Der blev på Spritfabrikken hentet 6000 potter bærme hver dag." (Bærme var spildproduktet ved fremstilling af sprit og egnede sig fortrinligt som foder til køer, fortæller Herdis Nielsen, Ø. Uttrup).

"Dengang forlangte folk spæk på deres flæskesteg. Nu om dage skal det jo være kødsteg," fortsætter Lauritz. "Det er bare en dumhed, som englænderne har fundet på - så det er bare at give grisene rå kartofler og gulerødder, så skal spækkket nok blive væk.

Vi var 11 fastansatte - dvs. fæstet for et år ad gangen, og der var både forkarl og forvalter. Vi lå i et kammer, men der var kun 5 senge. Et andet kammer var i hjørnet af kostalden. Der lå 2 røgtere, 4 sæsondaglejere, 2 senge til tilfældige daglejere og "løse fugle". Dette kunne sagtens gå om sommeren, men jeg husker særlig en vinternat, hvor det frøs

"Christiansminde" eksisterer den dag i dag i bedste velgående, hvilket kan ses af luftfotoet. Der er ikke mange aalborgfolk, der har lagt mærke til den store gård, der fra vejen, som fører til det moderne Aalborg Øst, er gemt bag store og gamle træer. Gården havde i gammel tid et jordtilliggende på over 300 tdr. land, men det er slut. Cementfabrikken har forlængst ædt sig ind på de store marker, og hvor før køer græssede og kornmarker bredte sig, er der nu et stort hvidt hul, hvor cementfabrikken henter sine råmaterialer.

8-10 grader. Der var ingen kakkelovn eller lys, og resultatet blev, at vi lukkede op ind til stalden, hvor der stod 14 heste.

På grund af emmen fra hestenes naturlige varme og fra deres gødning gik det sådan, at vandet løb ned ad væggene, og det dryppede stærkt fra loftet. Vi måtte have fat i en staldlygte for at se, hvor galt det var. Jeg og en anden karl løb over i vognskuret og fandt 11 hestedækkener. Det hjalp - men det var ingen skøn nat. Der var som sagt 120 malkekøer, og de fik alle kalv, så der blev ofte serveret "fastende kalvesuppe". (Herdis Nielsen fortæller, at Lauritz formentlig hentyder til, at spædkalvene endnu ikke havde fået noget at spise, da de blev slagtet, og kalvene blev da regnet for ringe føde. Bedre var det, når kalvene havde fået 8 dages mælk).

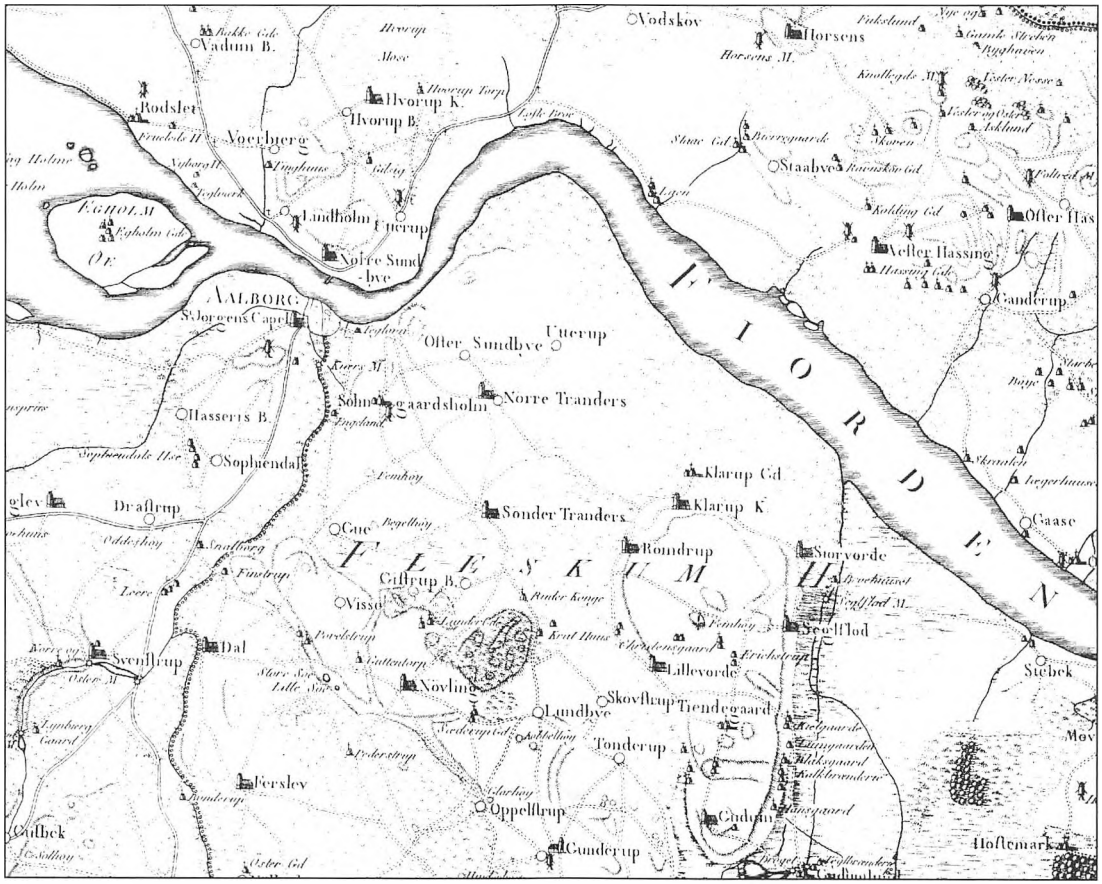

Det gamle kort over Vejgaard og omegn er i 1791 udarbejdet af "Det Kongelige Videnskabernes Societet".

Lauritz fortsætter: "De dage, det stod på kalvesuppen, spiste jeg ikke af det. Der var gerne 2-3 fremmede med inde til middagen. Det gjorde ikke noget. En farende svend sagde engang til mig: "Spis din suppe og tag en kop bærme bagefter!" Men jeg skulle ikke nyde noget. De omvandrende svende drak af og til bærme, så de blev fulde, men så jagede forvalteren dem ud af gården.

Der blev født ca. 120 kalve om året. De kalve, vi ikke kunne spise, blev sendt ind til slagtermester Krats med bærmevognen. Han var tysker, så de blev sendt til Tyskland, som gode danske pølser. Han gav i øvrigt 5 kr. pr. kalv. Når så endelig suppen var sluppet op, fik vi kalvesteg, gode ben, frikadeller eller finker. Finker fik vi gang på gang. Det var en ret lavet af hakkede hjerter, lever

o.l.- blandet med fedtegrever. Når det var sluppet op, begyndte vi forfra. Af og til fik vi byggrynsgrød, som blev sat ind på bordet i et stort tinfad, og dertil kom et tinfad mælk. Og så fik vi kalv bagefter.

En dag fik vi pandekager lavet på råmælk, (råmælk var den mælk, som koen gav de 2 første dage, efter at den havde kælvet). De af folkene, der kom bedst fra at spise dem, var dem, der skråede tobak, for pandekagerne var lidt bitre i smagen. En pige kom ind med en stabel pandekager på en bakke, så kunne vi tage én eller to. Kniv og gaffel fandtes ikke. Så havde vi en god varm håndfuld. En anden pige kom ind med sirupsflasken. Hver mand havde sit hul i bordpladen, og deri fyldte hun sirup. Det var en yndet sport at dyppe i en andens sirup, også selv om sidemanden var en af landevejens farende svende, som også var med ved bordet.

Gårdens høstgilde var en stor fest. Den første lørdag aften efter høstens afslutning blev brugt til gildet. Vi havde 8 malkekoner fra Ø. Sundby, hvis mænd arbejdede på Rørdal, og så hele gårdens faste stab - så vi var nok ca. 40 mennesker."

Joh - proprietær A. C. Christensen var en mand af de store linjer. Men da 1. verdenskrig kom fra 1914-18, fandt han på at spekulere på børsen, hvor der på enkelte dage kunne tjenes formuer. Han investerede bl.a. i nogle tvivlsomme børsnoter, og ved krigsafslutningen eller i årene derefter faldt hele korthuset sammen, da det viste sig, at noterne var falske. A. C. Christensen mistede alt, hvad han ejede.

Så langt øjet rækker, strakte Christiansmindes marker sig. - Nu er det hele én stor kridtgrav....

Lauritz Petersen fortæller: "Han fik ikke engang lov til selv at sælge Christiansminde. Han var under administration, og det blev hans bank - Diskontobanken i Aalborg - der solgte gården til en proprietær Møller, som havde drevet landbrug i Argentina, og som nu vendte hjem. Han havde så til gengæld penge.

A. C. Christensen levede resten af sit liv i beskedne kår. Han ligger begravet på Klarup kirkegård.

Der var andre gårdejere i Nr. Tranders kommune, som kom i klemme med spekulationer. Lauritz fortæller, at han i efterkrigstiden havde bosat sig i Aalborgs midtby, hvor han havde købt en ejendom. En dag mødte han på gaden en af de kendte storgårdejere fra Nr. Tranders/Ø. Sundbyområdet. Han havde spillet med og tjent formuer på inflationen og ejede adskillige gårde, men tog sig ikke i agt for investeringerne i tvivlsomme papirer, og han handlede selvfølgelig selv med dem. Der var ikke meget storhed tilbage i ham, da Lauritz talte med ham. Lauritz sagde til ham: "Jamen du var da velhavende?"

"Ja det var jeg, men jeg handlede med de falske børsnoter, og det indbragte mig 80 dages straffearbejde på Aalborg Byes og Amts Arbejdsanstalt. Jeg kom ud i går og har lavet skærver i 80 dage, samtidig med, at de tog alt fra mig- bl.a. 300.000 kr., 1 herregård ved Vejle og Kolding, og den store gård Vesterladen i Vester Hassing sogn." Den forhenværende proprietær sluttede af med at låne 5 kr. af ham, og det fik han lov til, slutter Lauritz.

Tidl. fodermesterpar Inga og Svend Christensen, som stadig bor i den gamle forpagterbolig på Christiansminde.

Det tidligere fodermesterpar Inga og Svend Christensen, "Christiansminde", Øster Sundby, som stadig bor i den gamle forpagterbolig på Christiansminde, fortæller:

Jo, der er stadig gang i det gamle "Christiansminde". Gården har i adskillige år været drevet af forpagter - den nu afdøde Ib Mellergaard, som også forpagtede Fauerbjerggaard i Øster Uttrup. Vi har været fordermesterpar på Christiansminde siden 1970, og vi har produceret grise efter moderne principper. I dag produceres der årligt ca. 5000 grise, og vi har 250 søer. Vi bor stadig i den gamle forpagterbolig, som på Lauritz Petersens tid - omkring århundredskiftet - var det sted, hvor folkestuen og karlekamrene lå. Ingen af de gamle borde, hvor karlene fik deres kalvemad, er i dag i behold, men vi har dog stadig en gammel bænk, som kan have været i folkestuen.

Sygekassen "Phønix", Vejgaard

Arbejdernes fagorganisationer, som jo fremkom sidst i 1800-tallet, tog også rent kulturelle aktiviteter på programmet, f.eks. voksede afholdsorganisationerne frem i takt med fagorganisationerne.

Den store forsamlingsbygning i Algade, hvor senere missionshuset Betesda havde til huse (nu nedrevet), blev samlingsstedet for byens arbejdere både til fest, men også til almindelig mødevirksomhed. Stedet hed "Dramatikken", idet byens første teater havde haft til huse her.

Nr. Trandersvej 25, som det så ud, da der var blevet indrettet ekspeditionskontor. I døren ses tidl. fisker Peter Nielsen, som blev foreningens inkassator.

I Vejgaard, hvor der især boede mange cementarbejdere, blev man den 8. april 1899 enige om, at en sygekasse var nødvendig. En kreds af vejgaardborgere samledes da i "Dramatikken" i Algade, hvor man blev enige om at starte en sygekasse. De første medlemmer var hovedsagelig arbejdere fra Rørdal.

En medvirkende årsag til opstarten i 1899 var en af de mange løn- og arbejdskonflikter mellem cementfabrikken Rørdal og arbejderne. Arbejderne havde nemlig i samarbejde med fabrikken en sygekasse, hvor alle, der arbejdede på fabrikken, var sikrede i sygdomstilfælde. Man blev dog klar over, at ved en arbejdsstandsning var man ikke alene afskåret fra arbejde, man blev også afskåret fra hjælp i sygdomstilfælde.

Sygekassen "Phønix", Vejgaard blev en realitet. I 1899 havde man 75 medlemmer, men i år 1900 var det kun blevet til 81 medlemmer. Tilgangen hæmmedes af, at arbejderne holdt sig til bl.a. den sygekasse, der var på fabrikken, ligesom man formentlig også kunne være medlem af den "store sygekasse", der var inde i Aalborg.

Omkring 1910-16 var der fiskeforretning i huset Nr. Trandersvej 25. Fisker Peter Nielsen, som boede i en villa bag fiskeforretningen fiskede i Limfjorden, og fangsten afsattes her. Senere, i 1934-35, flyttede lærer Kaj Nielsen ind sammen med familien, og herunder ses huset, som det står i dag.

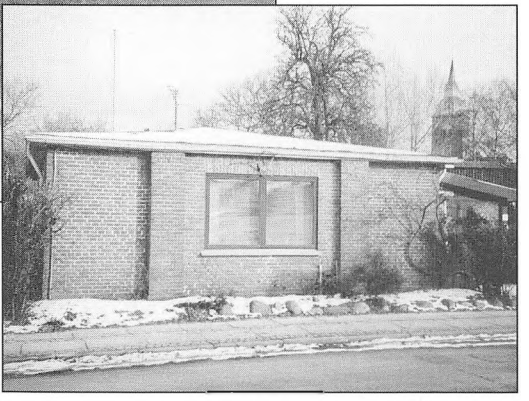

I 1944 forandredes kassens navn til Vejgaard Sygekasse i stedet for "Phønix", som også var navnet på Aalborg sygekassen.

Vejgaard voksede særdeles stærkt, men der skulle alligevel gå adskillige år, før man fandt det klogt at slå nogle af de små sygekasser sammen. I 1916 overførtes således 482 medlemmer på én gang fra cementfabrikkens sygekasse.

Indtil 1916 havde sygekassen haft til huse hos kassereren i dennes privatlejlighed. Den 7. februar 1916 blev det vedtaget at leje daværende fisker Peter Nielsens fiskeforretning, Nr. Trandersvej 25 (lærer Kaj Nielsens nuværende bolig) til ekspeditionskontor.

I 1934 havde man stadig til huse i de beskedne lokaliteter på Nr. Trandersvej, men man havde efterhånden fået 4991

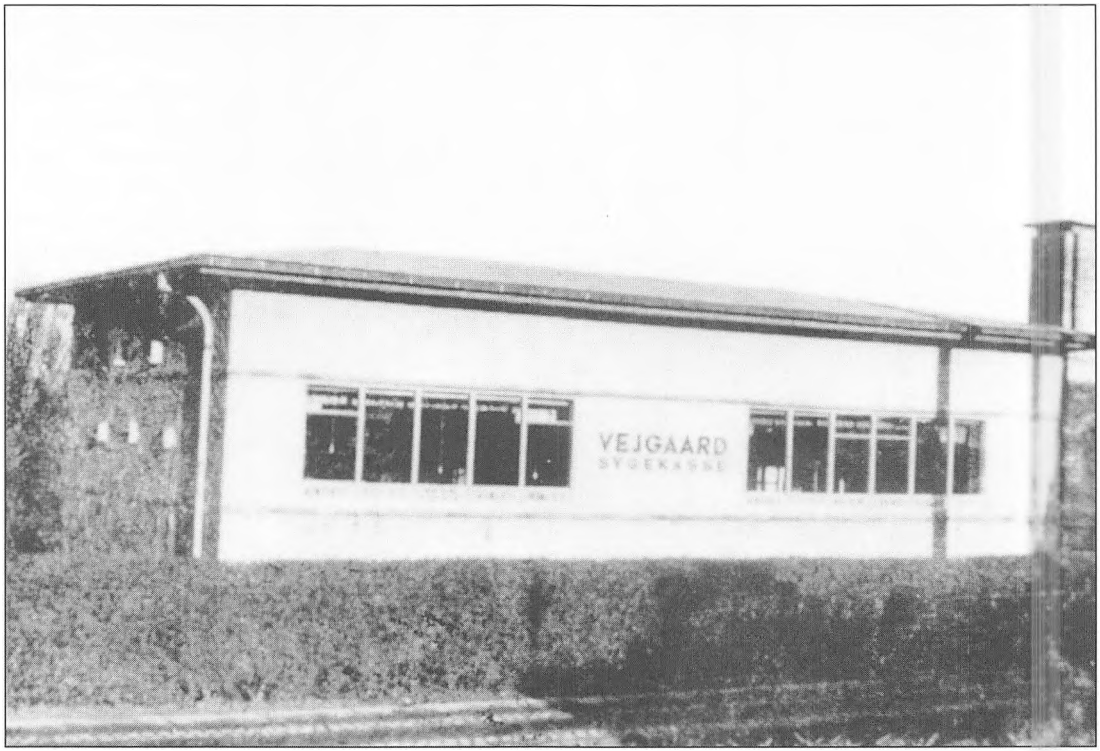

I 1934 byggede sygekassen selv på hjørnet af det daværende Østergade og Tværgade.

medlemmer, og man så sig derfor om efter egne lokaler.

Samme år købte man en grund, der var beliggende på hjørnet af det daværende Tværgade og Østergade. Man gav 3.000 kr. for grunden, og for 17.000 kr. byggede man det hus, der indtil 1996 har huset et revisionsfirma.

Ved sammenlægningen med Aalborg Sygekasse i 1950 havde sygekassen lige ved 6500 medlemmer. Men inden den tid var der gået 50 år, som økonomisk set havde været drøje.

Da kassen den l. januar 1900 havde 81 medlemmer, sattes kontingentet til 1,30 kr. pr. måned. Skønt kassens ydelser til medlemmer efter nutidens forhold var meget små, havde man store økonomiske problemer. Man arrangerede sygekassefester i Lundby Krat, tombola, skiveskydning o.l. Man var simpelt hen bange for at hæve kontingentet, idet folks midler var særdeles beskedne på det tidspunkt.

Lærer Kaj Nielsen overtog som allerede nævnt Nr. Trandersvej 25 i 1935, og han byggede om og flyttede ind.

Kaj Nielsen med frue, fotograferet i haven.

Kaj Nielsen var lærer på Østermarkens skole, og blev kendt som "Vejgaards forfatter" - dvs. han skrev romaner, lærebøger o.l. Ethvert vejgaardbarn kendte hans drengebog "Jim Jarvis". I 1981 døde hans kone, men Kaj Nielsen blev boende i det særprægede hus, som det var svært at lade være med at kigge ind i, når man gik forbi. De mange særprægede planter i forstuen tiltrak opmærksomheden, og man vidste, at her boede der en "rigtig forfatter"! Det var man ikke forvænt med i det gamle Vejgaard.

Endnu i 1996 ejer familien Nielsen huset - selv om Kaj Nielsen bor på Lundbyesgades plejehjem.

Cafe "Frederiksberg"

- blandt stampublikum kaldt for "Bergen"

Som det fremgår af det foregående, havde Vejgaard sit hyr med at få tilfredsstillet restaurationsbehovet.

Den 17. juli år 1900 var der i Aalborgs dagblade en annonce, der fortalte om åbningen af Cafe Frederiksberg.

"Frederiksberg" havde ikke problemer med at få spiritusbevilling, hvilket ellers var så godt som umuligt på det tidspunkt, når beværtningen vel at mærke lå i Vejgaard, dvs. i Nr. Tranders kommune. Om den daværende ejer - hr. Willadsen

"Bergen" havde i 40'erne en populær tjener, som blev kaldt for "Pisen". Han var kendt af alle i Vejgaard - i hvert fald blandt dem, der gerne ville have en lille én. Selv deltog han gerne....
Billedet er fra en børnehjælpsdag i Vejgaard.

Kafé „Frederiksberg".

Undertegnede meddeler herved det ærede Publikum, at jeg Torsdag d. 19. ds.
aabner en 1. Kl. Kafé paa Hjørnet af Hadsundvej og Vejgaarden.
Flot monterede Værelser samt fin Servering
To ny Keglebaner staar til Publikums fri Afbenyttelse.
Ærbødigst
F. A. Willadsen.

4039

Øverst åbningsannoncen fra år 1900. Nederst en annonce fra 1932. Bemærk prisen!

Vi mødes paa „Frederiksberg".

Specialitet: Wienerschnitzel, Sild og Ost, 1 Kr.
Ny-Restaureret. Billige Priser. Møde-Lokale.

"Frederiksberg, som vi kender den i dag - 1996.

- egentlig var klar over, at det faktisk var ret genialt, det han gjorde, når han åbnede beværtningen netop her, vides ikke. Men en god idé var det.

"Bergen" var jo en Aalborgrestaurant, idet den lå lige på grænsen til Vejgaard, men på Aalborgs kommuneområde.

"Bergen" blev gennem mange år Vejgaards trøst, hvad angår beværtning, idet den blev stamværtshus for utallige vejgaardfolk, og selv Vejgaards idrætsfolk var glade for stedet.

Thor's brydere brugte i mange år - ikke mindst i 30'erne - stedet, hvor de mødtes efter stævner for at få "en lille én".

Stævnerne blev tit holdt på afholdshjemmet, og den gamle Thor-leder gennem mange år, Leo Krogh Hansen, fortæller, at Frederiksberg blev populær, fordi man selvfølgelig kunne få en øl, men også fordi den aldrig udartede og blev et sted, hvor pæne folk ikke kunne være bekendt at komme.

THOR'S VENNER

ANNONCER FRA 1930-33

Sutterne i Vejgaard

Et tidsbillede fra tiden omkring 1900-1904

Orden "Sut" blev brugt om er person, der var spiritusmisbruger. Dem var der mange af omkring år 1900. Ikke mindst i områder med megen fattigdom og dermed også med mange sociale problemer.

Det kunne være en hård tilværelse at være fattig, og mange søgte trøst i brændevinsflasken. Ulykkeligvis var brændevinen meget billig, så den blev tit den fattiges trøst.

På denne tid satte afholdsbevægelsen ind med agitationer, og det satte myndighederne under pres for at få dem til at undlade udstedelse af bevillinger o.l. Da afholdsbevægelsen samtidig samarbejdede med tidens fagforeninger, der var ved at få indflydelse, var det efterhånden ikke let for en almindelig mand at finde en beskeden beværtning, hvor han kunne få et glas. Dette gjaldt i hvert fald i de meget små sogne landet rundt, hvor der sad mange afholdsfolk i styrelserne.

Det var ikke det helt store problem i de større byer, hvor der var "snasker" nok, og hvor der var masser af smugkroer. Men det var sværere at stable en smugkro på benene i landsbyerne - og Vejgaard var faktisk en landsby omkring århundredskiftet.

I de små byer løste man imidlertid problemet på følgende måde: Hvis en mand stiftede en forening, som havde til formål at give folk mulighed for at samles til kulturelle fornøjelser, oplæsning, skak o.l., så var det at betragte som et sluttet selskab, og det udelukkede ikke, at der kunne serveres en snaps eller en bajer. Men forudsætningen var, at man skulle være medlem.

Disse foreninger udviklede sig jævnligt til rene "snasker", der ikke stod tilbage for de værste, man kendte fra storbyerne.

En avislæser fra Skelund satte i 1903 et læserbrev i Aalborg Amtstidende, hvor han beskrev uvæsenet:

> "I løbet af de senere år er der mange steder på landet, i stationsbyerne og i landsbyerne, fremvokset en slags forening, der populært kaldes for "Sutterne". Disse foreninger har til formål at beværte gæster for betaling i lighed med kroer o.l. Der er dog den forskel, at kroerne betaler betydelige årsudgifter i forbindelse med deres rettigheder, mens "Sutterne" intet betaler. At "Sutterne" skyder frem i næsten alle landsbyer er en kendsgerning, og dette sker på følgende måde: Når en mand ønsker at starte en sådan forening, får han gerne nogle til at skrive under på, at nu er det

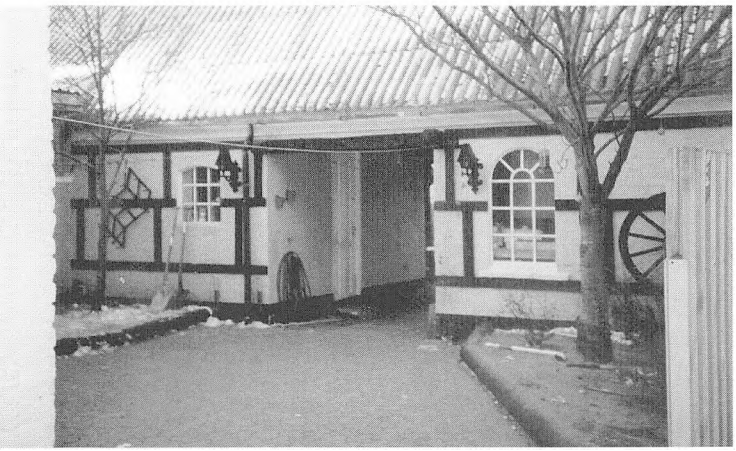

Petersborgvej 12, som var stedet, hvor sutten "Skjold" havde til huse. Billedet med bindingsværkshuset er bagbygningen/gårdbygningen til samme adresse.
Der var mange huse på den tid, som havde grisehold i baghaven, og her har der måske også været udskænkning til de "tobenede svin" - hvem ved?
I dag beboes huset af pæne unge mennesker, som ikke har den fjerneste del i tidligere tiders udskejelser. Beboerne kan endvidere oplyse, at de mange "branderter" fra århundredskiftet ikke går igen....

en forening dannet af underskriverne. En anmeldelse bilagt et sæt love, som næsten altid er afskrift af lovene fra andre foreninger, bliver indsendt til Herredskontoret, og foreningen kan nu straks gå i gang med udskænkningen. Som regel kalder man foreningen for "Fremskridtsforeningen" eller "Landbohjemmet".

- Så let var det, og i mange af de små byer gav det snart problemer, for "Sutterne" skulle ikke som kroen overholde bestemte lukketider, og der kom stribevis af episoder med slagsmål og uro.

Sutten "Skjold"

I Vejgaard stod man ikke tilbage. Omkring 1902-04 havde man i hvert fald 2 "sutter", som var meget berygtede.
Den ene var særdeles berygtet og hed "Skjold" og havde i følge Værnfeldt til huse i ejendommen Petersborgvej 12. Den anden var "Afholdshjemmet" på Møllevej, der var kendt som en "sutte", der glemte alt om, at det hele faktisk skulle handle om skakspil og højtlæsning. Man fortalte, at der var en sand strøm af sviregaster og offentlige fruentimmere, som alle glædede sig inderligt til at kunne fortsætte deres vilde leben i nogle lokaler, hvor "solen aldrig gik ned" - fordi der ikke var nogen fast lukketid.

Det var let at skaffe sig et medlemskort, og selv om politiet gav klækkelige bøder, hvis man ikke overholdt en lukketid, som man forsøgte at tæmme dem

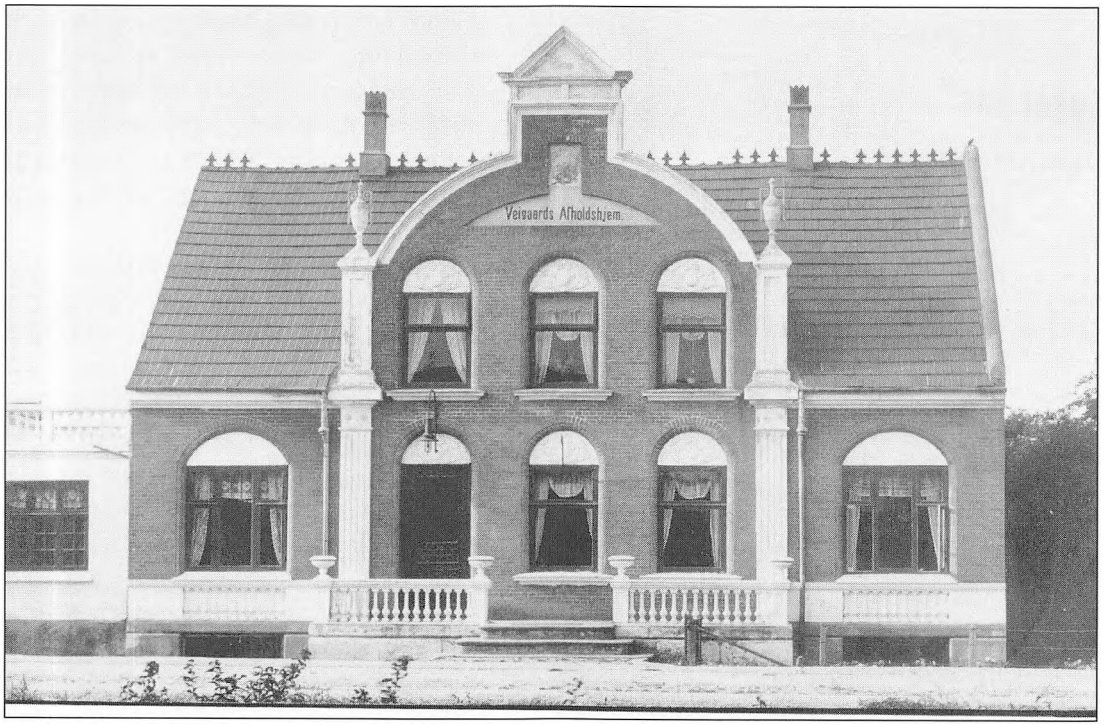

Vejgaard Afholdshjem på Møllevej (nu Vejgaard Torv) var byens eneste forsamlingshus. Det blev bygget allerede i 1893-94 af smedemester Christian Hansen, der også havde smedien på hjørnet - "Smedens hjørne", hvor nu Kresten Poulsgaard sælger pølser/maler abstrakt. Afholdshjemmet havde omkring århundredskiftet et dårligt ry, og var en af Vejgaards "sutter".

med, var omsætningen så god, at værterne med glæde betalte bøderne og i øvrigt fortsatte deres virksomhed.

Aalborg Amtstidende tog fat i sagen og skrev i 1903 om det:

> "Det er galt med vejgaard-sutterne igen. Igen lyder der svære klager fra beboerne derude, og vi er - for Gud ved hvilken gang - anmodet om at tage os af forholdene. Det er ikke nok, at kvarterets beboere lever i en stadig utryghed for de løse eksistenser, der holder til i drikkebulerne derude, og at de til hverdagsbrug må være øjenvidner til de forargeligste scener, sat i scene af drukne mandfolk og fruentimmere, der drikker sig fra sans og samling. Der foregår ligefrem forbrydelser i kvarteret.
> I forrige uge skete der en begivenhed, der påny har sat vejgaardfolkenes sind i bevægelse. En gammel mand, noget forfalden, der ejer et lil-

„Sutterne".

„Skjold" i Vejgaarden dømt for 4. Gang.

Vi bragte for et Aars Tid siden nogle Skildringer fra Livet i „Sutterne" her i Nordjylland, deriblandt nogle Interiører fra den berygtede Vejgaards- lut „Skjold". Blandt andet oplyste vi, at dens Medlemsprotokol indeholdt i Hundredvis af falske Navne, og at Forenlingens Vært meget vel var vidende om dette Faktum.

Vor Omtale havde den Gang det Resultat, at Politiet tog noget kraftigere fat paa Uvæsenet i Vejgaarden og fik bl. a. sat igennem, at Værten afgav Løfte om, at „Sutten" skulde lukkes Kl. 11 om Aftenen.

Denne Lukning varede dog naturligvis ikke længe. Det er om Natten, en slig Institution har sine Kunder. Naar Hotellerne og Snapserne lukke i Byen lukker, strømmer den Rusne af Sviregæster og offentlige Fruentimmere, som altid findes i en stor By, ud i Vejgaards- kvarteret og fortsætter deres vilde Leben inden for „Privatlivet"s (o: Sutternes) fredhyste Vægge. At lukke Kl. 11 vilde derfor for en Sutteværd være den rene Ruin.

— — Nu er der da paa ny falden en Dom over „Skjold"s Vært. Han har haft Gæster efter Kl. 11, og han har bevæget Folk, der ikke havde lagt [illegible] Formaliteten at „melde sig ind" i [illegible]. Og jaa skal

Det skulde være en saadan Sutteværd der ikke kunde tjene til saadan en Smu- Bude en Gang om Aaret, og denne Do- vil derfor antageligvis paa lige saa kr- Betydning som de 3 foregaaende. [illegible] medien vil blive fortsat. Der [illegible] Karpere Lud til.

Hvad om Politiet f. Eks. undersø- hvem der sidder i „Skjold"s „B- selse". Og paa en eller anden [illegible] meddelte Offentligheden det!

Vore skrivende Damer.

De fordømmes af „Kristeligt Dag- blad" og — Holger Drachmann.

I Mandagsnumret af „Kristeligt Dagblad" hedder det i en Artikel om vore skrivende Damer:

— Men nu er der et gammel Ord, d- siger: „Hvad Hjertet er fuldt af, det løb- Munden over med." Det passer paa dem- Kategori af Nutidens Forfatterinder, der ru- en Gang aldrig kun formaaede Slægtskabet med- deres eget Kon. Efter dette gamle Ord- maa disse skrivende Damer ikke blot være intime Veninder med D- indmønder og offentlige Fruentim- mer, men man har al Grund til a- antage, at de selv hører til denn- Klasse af foragtelige og elendi- Mennesker; naar kunstig Lidel- hed spiller Hovedrollen i det S- billede af dem selv, som deres B- to faktisk er, og de offentlig i- dette frem til Maltuelle og- gelse, da kan

Aalborg Amtstidende skriver i 1904 om sutten "Skjold" i Vejgaard.

le godt sted derude, gik en af de sidste dage i forrige uge hen og hængte sig.

Grunden til selvmordet var følgende. Han var en aften - som så ofte før - kommet ind i "Sutten" på Petersborgvej. Der traf han et mandfolk, der i regelen holdt til i "Sutten". Med ham satte han sig til at drikke, og blev fuld som en allike.

Manden foreslog ham da en handel. Den gamle skulle have et beløb på ca. 100 kroner kontant, og den anden skulle så have hans svin, en del kartofler og noget inventar. Handelen kom i stand, og den gamle tumlede hjem.

Da han vågnede og fandt de mange penge i sine lommer, gik det op for ham, hvilken fortvivlet handel han havde indladt sig på. Svinene og effekterne var mere værd end de 100 kroner. I stedet for at henvende sig til politiet for at klage over bondefangeriet gik han meget fortvivlet omkring som en gal mand, og da hans soldebror indfandt sig og gjorde krav på svinene, tabte han besindelsen og tog sig selv af dage.

Myndighederne greb nu ind, og manden måtte aflevere svinene igen. Men befolkningen derude var i vildt oprør af harme. Man gør krav på, at der for alvor skal sættes en stopper for "Sutternes" hærgen."

Afholdshjemmet var ikke bedre. Der var mange beretninger om den skæg og ballade, der altid var ved afholdshjemmet - ikke mindst i weekenden, og selv om landbetjent Ivar Grave, Vejgaard, var en myndig og særdeles stærk mand, var det overvældende problemer, han stod overfor.

"Sutterne" fik deres banesår i 1904, da der ved overretten i Viborg faldt en dom, der ramte en "suttevært" fra Brande. Dommen slog endelig fast, at hvis

Der blev også holdt "pæne" møder på Vejgard Afholdshotel.

det kunne bevises, at drikkeriet var det egentlige formål med "Sutterne", så var det ulovligt, og der faldt store bøder.
Senere på året fik begge "sutteværter" i Vejgaard bøder ved Fleskum Herredskontor, og de fik at vide, at hvis det fortsatte, ville bøderne, hver gang de blev dømt, blive fordoblet. Dette medførte, at i hvert fald "Sutten" på Petersborgvej lukkede, og lige siden har der kun levet pæne og agtværdige borgere i huset. Men hvis væggene kunne tale - hvad ville man så ikke få at høre fra den tid.

Afholdshjemmet på Møllevej fortsatte. Ikke som en "Sutte", men det var her, der blev holdt foreningsfester, baller o.l. Helt frem til 1920 gik det af og til livligt til, og man kan i Aalborg Amtstidende fra maj 1920 læse:

> "Der forelå en klage fra De samvirkende Afholdsforeninger i Nr. Tranders kommune over de mange offentlige baller, der afholdes på afholdshjemmet.
> De gennemføres ofte på en sådan måde, at det går ud over sømmelighedens grænser. Der henstilles derfor til sognerådet, at det gør sit til at indskrænke bevillingerne til sådanne baller.
> Efter en kort diskussion blev det vedtaget at indhente politiets erklæring angående forholdene og ikke at udstede tilladelser inden næste sognerådsmøde."

Da afholdshjemmet i 1924 rent faktisk blev overtaget af folk, der alle stod bag afholdsbevægelsen, var det slut med udskejelserne. Under ledelse af Olaf og Marie Poulsen blev afholdshjemmet til det, som navnet indebærer, og man kan sige, at "den vilde periode" af Vejgaards historie nu var slut. Dette holdt sig faktisk indtil 1962, hvor afholdshjemmet

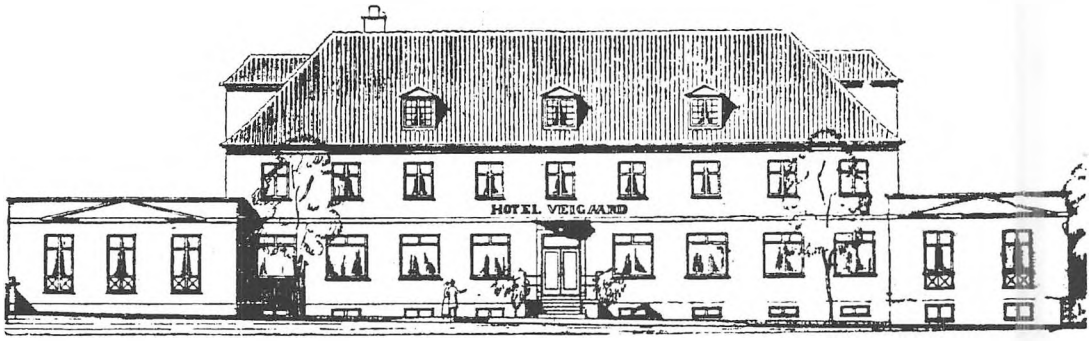

I begyndelsen af 1940'erne var der stærke planer om at opføre et hotel med tilhørende biografsal i Vejgaard. Hotellet skulle ligge ved Møllevej, men projektet strandede - sikkert på grund af vejgaard-borgernes velkendte forsigtighed.

blev nedrevet for at give plads til Vejgaardhallen.

Vejgaardborgerne talte gennem 50 år med jævne mellemrum om, at de burde have en pænere forsamlingsbygning til de mange fester, møder og forestillinger, og et hotel var heller ikke af vejen.
Som bekendt tilbød grosserer Odgaard omkring 1922-23 at bygge et sådant hotel - endog med biografsal. Men han ville have spiritusbevilling, og det ville sognerådet ikke give ham, hvorfor det blot blev ved snakken.

Men i 1941 indkaldte en kreds af borgere til et møde, hvor man fremviste tegningerne til et projekt formet af den kendte bygningsinspektør Packness. Vejgaard havde dengang ca. 11.000 indbyggere, og man mente, at kapitalen kunne skaffes via aktietegning m.v., og at det ville koste 300.000 kroner at opføre projektet. Hotellet skulle ligge langs med Møllevej - velsagtens på den plads, hvor Vejgaard Torv med tilhørende bygninger nu ligger.

Det ville have været en flot facade, men projektet strandede påny på grund af Vejgaardborgernes velkendte forsigtighed. De vidste måske også, at der formentlig ikke ville gå mange år, før Aalborg "slugte dem" - (hvilket som bekendt skete i 1950) - og mange tænkte vel, at problemet så ville løse sig selv.

Vejgaards første politibetjent Ivar Grave

Da cementfabrikken startede op i 1893 blev det nødvendigt med en politibetjent i Vejgaard-området. Den allerførste betjent Andreas Sandvej, som blev ansat i 1893, var der dog kun i kort tid, idet han hurtigt blev forflyttet til Aalborgstationen.

Sandvej blev afløst af politibetjent Ivar Grave, som klarede jobbet, indtil han i 1919 blev afløst af politibetjent Theodor Andersen, som er omtalt i "Vejgaardbogen".

Ivar Grave kom til at betyde meget for Vejgaard, mens byen endnu var i den vanskelige opstartsperiode omkring århundredskiftet.

Grave var med i næsten alt, hvad der foregik, og det er egentlig utroligt, hvad den mand havde "næsen" i. Han var meget populær, fordi han var den store autoritet, som kunne sætte tingene på plads, og han deltog på mange leder i det foreningsliv, der hastigt groede frem. Bl.a. var han med i ledelsen af afholdssagen og medstifter af "Thor", hvor han i øvrigt blev æresmedlem.

Da Vejgaard Dilettanterne i 1916 ville starte, kunne dette ikke ske, uden at Ivar Grave havde givet sin tilladelse, idet forestillingerne skulle finde sted på "Afholdshjemmet". En af initiativtagerne var maler Otto J. Gerdt, og han fortæller, at det var en kreds af unge, der stod bag initiativet. Bl.a. var Johannes Strøm, den senere socialminister, en af dem, der skulle skaffe problemerne af vejen.

Ivar Grave, Vejgaards Sherif fra 1893-1919.

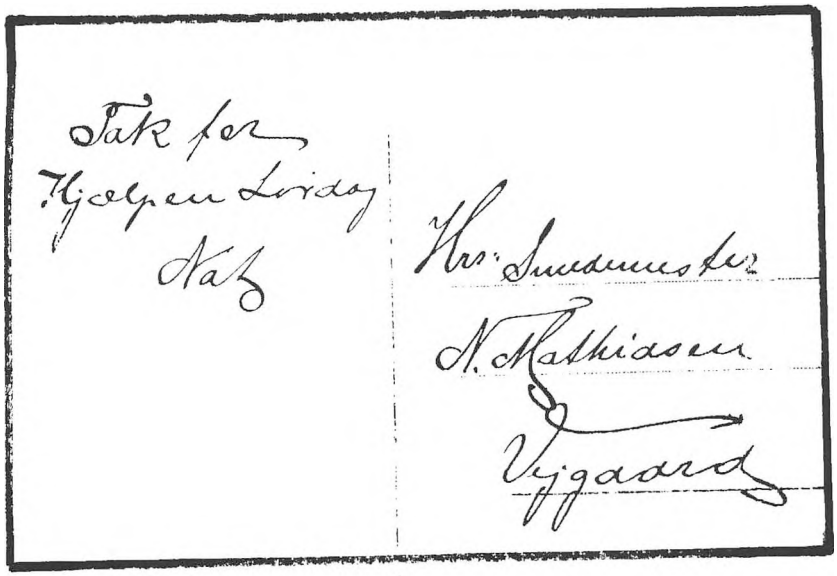

Ivar Graves hilsen fra 1910 til smedemester Mathiasen, som tak for hjælpen en lørdag aften, da det gik "hedt" til ved afholdshotellet på Møllevej. Senere benyttede Grave sine bomstærke sønner som "hjælpe-sheriffer".

Men det var svært at skaffe det økonomiske grundlag, omtale i bladene, leje af sal, orkester o.l. Det mest frygtede var imidlertid, da de skulle til Ivar Grave for overhovedet at opnå tilladelse til starten. Otto Gerdt fortæller:

> "Vi havde en myndig politibetjent i Vejgaard, som hed Ivar Grave. For overhovedet at lave noget offentligt i Vejgaard var det nødvendigt at have hans samtykke. Jeg ved ikke hvorfor, men vi havde en vis skræk for at komme op og tale med ham.
>
> Men tiden gik, og vi nærmede os stærkt den tid, da premieren skulle være, og Johannes Strøm og jeg forcerede en aften trapperne til hr. Graves lejlighed på Hadsundvej. Vi var ikke helt enige om, hvem der skulle føre ordet, men omsider stod vi i stuen hos ham, og vi var bange for, hvad han nu ville sige til os. Da vi stod foran ham, sagde han: "Hvad er I for to? Hvad vil I?"
> Da vi kom frem med vort ærinde, sagde han: "Nå er det jer. Jeg har ventet jer."
>
> Vi kom i livlig snak med Grave, og det sidste han sagde til os var: "Spil I bare væk. Tilladelsen skal jeg nok ordne." Han blev Vejgaard Dilettanterier ven lige til sin død."

Omkring århundredskiftet, men også senere kunne det være et drøjt arbejde at være ordenshåndhæver i Vejgaard, selvfølgelig især lørdag aften, hvor det

kunne gå hårdt til - ikke mindst ved afholdshjemmet.

Grave kunne ikke trække på sine kolleger inde i Aalborg, men han havde sine sønner, som var et par kraftige karle. Af og til fik han også hjælp af sin nabo smedemester Mathiasen, som også kunne slå en prober næve, hvis det var nødvendigt.

Det aftrykte kort er fra 1910, hvor Mathiasen en lørdag aften havde givet Grave en hjælpende hånd.

Ivar Grave var det, vi i dag vil kalde for "landbetjent" - dvs. han betjente et større geografisk område. For Grave betød dette, at han havde tilsynet med hele Nr. Tranders kommune og formentlig også de kommuner, der stødte op til Øster Hurup og Hadsund kommuner.
Han skulle bl.a. være til stede, når auktionarius rykkede ud til større auktioner. Overlærer Svend B. Olesen fortæller, at byen dengang formentlig ikke havde fast auktionslokale, hvorfor auktionerne som regel blev holdt på stedet, hvor effekterne var.

Billedet her på siden er fra en auktion, som blev afviklet den 4. april 1906 på gårdejer Thomas Pedersens ejendom i Øster Sundby. Det var dog gårdejer A. Chr. Christensen, Øster Sundby, der solgte ud i forbindelse med en ejendomsovertagelse. Avisudklippet er fra Aalborg Amtstidende den 2. april 1906.

Ivar Graves barnebarn Fru Bitten Christensen, Slagelse, født 1927, fortæller:

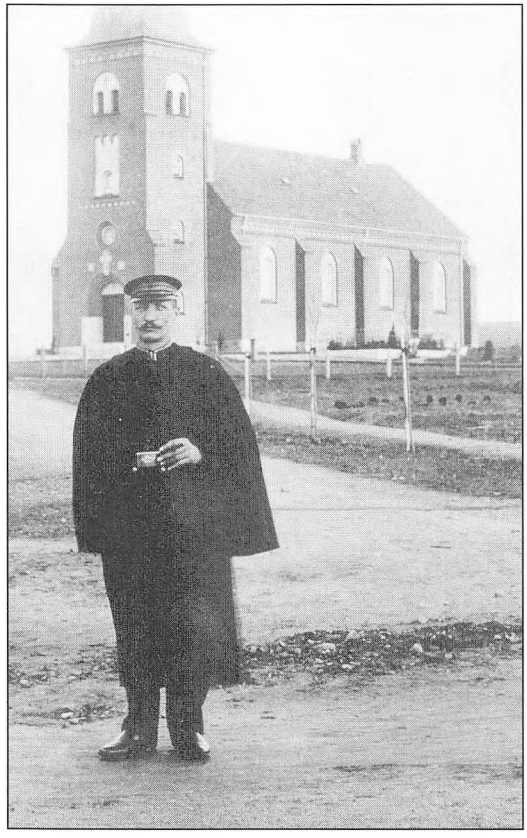

Ivar Grave foran Vejgaard kirke. Kirken er lige bygget færdig, så billedet må være fra 1904 eller 1905. Den uundværlige cerut sidder i venstre hånd. Jo, der var stil over de gamle panserbasser.

"Min far og mor hed Esther og Kaj Pries, og vi boede i en lejlighed på Møllevej 1 hos smedemester Mathiasen.
Mor var hjemmegående, mens far var maler - dvs. han arbejdede på Svovlsyrefabrikken på Rørdalsvej. Min

Fra auktionen i Øster Sundby, april 1906. Ivar Grave medvirker som skriver og kontrollant. Manden, der står ved siden af ham og tænker sig godt om, må være auktionarius.

bedstefar var Ivar Grave, men jeg var kun 3 år, da han døde, så det er ikke meget, jeg husker om ham.

Fra Møllevej flyttede vi i 30'erne til en lejlighed Hadsundvej 42, hvor jeg havde det meste af min barndom. Som sagt var min far maler af uddannelse, og han havde et ret fint kunstnerisk talent. Da han ikke tjente stort på "Svovlsyren", arbejdede han nok lidt "sort". Jeg husker, at han malede trappeopgangen i nr. 42, ligesom han malede for folk - bl.a. soveværelsesmøbler med fine guld- eller sølvstafferinger på. Hans værksted lå i gården til nr. 42.

Skråt over for os lå det gamle kommunekontor, og ved siden af det havde en doktor Larsen sit hus. Lige efter Nørregade (Odinsgade) lå et brødudsalg, hvor man kunne få en is i kræmmerhus for 5 øre.

Lidt før os, måske i nr. 36 eller 38 boede i kælderen en bogbinder - formentlig en jøde - med en masse børn. Vi børn blev drillet af jødens børn, men så gav min mor dem en dag en 5-øre og bad dem være flinke. Og det

3 brugte Kakkelovne, 1 Chaiselongue, Jernkram, Galanteri og Porcellæn, 2 brugte Barnevogne, 2 ny Trækvogne m. m.

Eftersyn Mandag den 2. April fra Kl. 3—4.

6 Ugers Kredit.

Aalborg Auktionskontor, den 30. Marts 1906.

F. Bornemann.

Auktion i Ø.-Sundby.

Onsdag den 4. April d. A., Middag Kl. 12, lader Gaardejer A. Chr. Christensen, Ø.-Sundby, paa Grund af Ejendomsovertagelse afholde Auktion over 20 Kreaturer (en Del med Kalv, en Del har kælvet i Vinter), samt nogle Kalve, en Følhoppe, en 1-aars Hoppe-plag, en Hoppe, 9 Aar gl., præmieret med 1. Præmie paa Hovedgyrstuet i Aalborg, 5 Faar, 35 Høns, en Hestegang, en Hakkelsemaskine, en Rensemaskine, 2 Fjedervogne, 3 Arbejdsvogne, en Radrenser, nogle Plove og forskellige Indbogenstande, endvidere et Parti røde og hvide Læggekartofler.

Auktionen holdes paa Gaardejer Thomas Pedersens Ejendom i Ø.-Sundby.

Salæret er nedsat med 4 pCt.

Kredit til 1 Oktober d. A.

Aalborg Birk og Flesum Herred, den 19 Marts 1906.

Ved Auktionen i Ø.-Sundby den 4. April bortsælges endvidere 6 Grisesøer, der skal fare i April, 6 Grisepolte, 2 Sæt Seletøj, en Afletønde, en Værmetønde og 2 Afsepumper.

Auktion i Gistrup

afholdes Mandag d. 9. April d. A., Kl. 10 Form., hos Slagter Chr. Hansen over 14 Stk. gode Grisesøer, som

Fiskerasser ja
hus en Del
(Poler), og t
dere.

Kredit i
Hvetbo He

Mellerg

Torsdag d
dag Kl. 12,
Mellergaard
gæring af
tion over:
kælve straks
aaret, 4 Kv
gl., 6 Kvier,
og 8 Tyrekal
af Gaardens
1 meget go
Grisesøer,
Seletøj m.
unge Køer,
10 gode Kalv
den „Søholt
falden efter
mas" og „G
6 unge Gri
m. m. fra
Kredit til
Herredsfog
Marts

Sko
i

Annoncen fra 1906, der fortæller om auktionen der skal afholdes hos gårdejer Thomas Pedersen i Øster Sundby.

blev de virkelig derefter. Fredsbevarende virksomhed kostede ikke så meget dengang...

1. maj gik vi altid til Lundby Krat og drak kaffe på Skovkroen, men vi kørte med toget hjem. I det hele taget gik vi mange og lange ture med mor og far. Somme tider til cementfabrikken i Rørdal, hvor alt - huse, træer og mennesker - var helt grå. Vi samlede brombær i Dybdal (lå ved siden af Rørdal - ind mod byen), og far brugte sit kunstneriske talent på disse ture ved f.eks. at udhule en roe eller snitte mønstre i kæppe fundet i skoven. Jo det var billige men dejlige ture for en lille nøjsom familie i 30'erne."

(Fotos venligst udlånt af Ivar Graves barnebarn Bitten Christensen, Slagelse).

Den gemte gavl

- et levn fra fortiden

Husgavlen mellem to ejendomme på Hadsundvej fortæller historie. Gavlen har sikkert været fritliggende - formentlig først i 30'erne. Som billedet viser, har ejeren fået den gode idé at lade en gammel cigaretreklame blive stående.

Reklamen fortæller i al sin korthed, at dengang kostede en 10 stk.s "Flag" 25 øre. (Sidst i 30'erne kostede den lidt mere!)

Det er ganske pudsigt, men er der noget, gamle mandlige vejgaard-borgere kan huske, så er det netop cigaretpriserne og hvilke mærker, man røg.

Tidligere købmand Frode Laursen, Aalborg fortæller, at de populære mærker var Gul og Blå North State, Flag, Adams, Meluka og en mild cigaret, der hed Powhatten. En pakke Bali Shag kostede 50 øre.

Under 2. Verdenskrig var der som bekendt en frygtelig mangel på tobak. En kaffebar i Aalborg, der hed Strandcafeen, kørte et stående tilbud: - Drak man sin elendige erstatningskaffe eller ditto kakao hos dem, havde man ret til at købe en løs cigaret. Baren lå på hjørnet af Maren Turisgade og Ved Stranden,

Gavlen ved Hadsundvej. Billedet er taget i 1995.

hvor der nu er spiserestaurant. Jeg vil tro, det dengang var bedre at drive kaffebaren, for der var stor søgning på grund af cigaretten.

Vejgaard havde i 30'erne og 40'erne naturligvis flere tobaksforretninger. De mest kendte var nok "Hi-Jensen", hvis forretning lå Nr. Trandersvej 3, og Julius Jensen, der havde forretning Hadsundvej 40.

Tobaksforretningen Nr. Trandersvej nr. 3. Billedet er formentlig taget omkring 1930. Indehaveren hed da Christensen. I 1935 havde cigarhandler Jens Jensen "Hi" overtaget forretningen, og han havde den indtil engang i 40'erne.

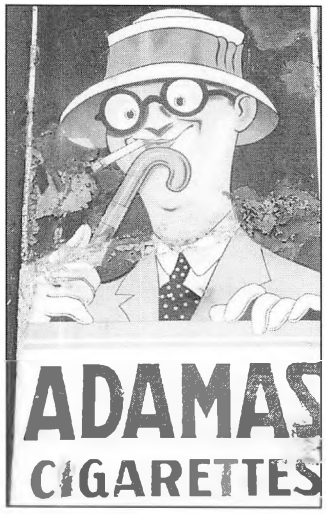

Tobaksreklame for et af 30'ernes mest populære cigaretmærker "Adamas". Hylden med tobak viser, hvilke mærker, der var populære i mellemkrigsårene. Billederne er taget i Købmandsmuseet ved Vejle.

Hos mig paa Nr. Trandersvej Nr. 3
faar De altid en god, vellagret **Cigar** i kendte Mærker
samt **Cigaretter, Tobakker, Shag, Skraa.**
Cigarhandelen „Hi".
Telefon 3398.
Jens Jensen.

Tobakshandler Julius Jensen var en meget populær og kendt tobakshandler. Annoncen her stammer fra julen 1947.

Den poetiske handelsstand

Da Vejgaard Avis udkom for første gang i 1924 fik vejgaardborgerne deres eget talerør. Det var nu ret begrænset, hvad der var af nyheder i det beskedne blad, der kom til alle husstande, men under devisen "Vejen til velstand gaar begribeligvis gennem reklame i Vejgaard Avis", blev det en måde, hvorpå handelsstanden kunne forsøge at holde "storebror Aalborg" på afstand.

Det var alt afgørende, at de handlende kunne få borgerne til at handle på hjemmebane, for det var ret utænkeligt, at aalborgensere tog til Vejgaard for at handle.

Ikke mindst i 30'erne satte mange annoncører deres budskab på vers, og når købmand J.A. Dahl på Hadsundvej kom med budskabet "Man skal aldrig rakke ned på sin næste - men kaffen fra J. A. Dahl er den bedste" - var det vel ikke ligefrem kunst - men populært var det blandt folk, når der kom lidt "musik" på de ellers så stereotype annoncetekster.

Avisen lavede ligefrem konkurrencer blandt læserne for at få nogle gode tekster frem. Det efterfølgende er smagsprøver på "kunsten"!

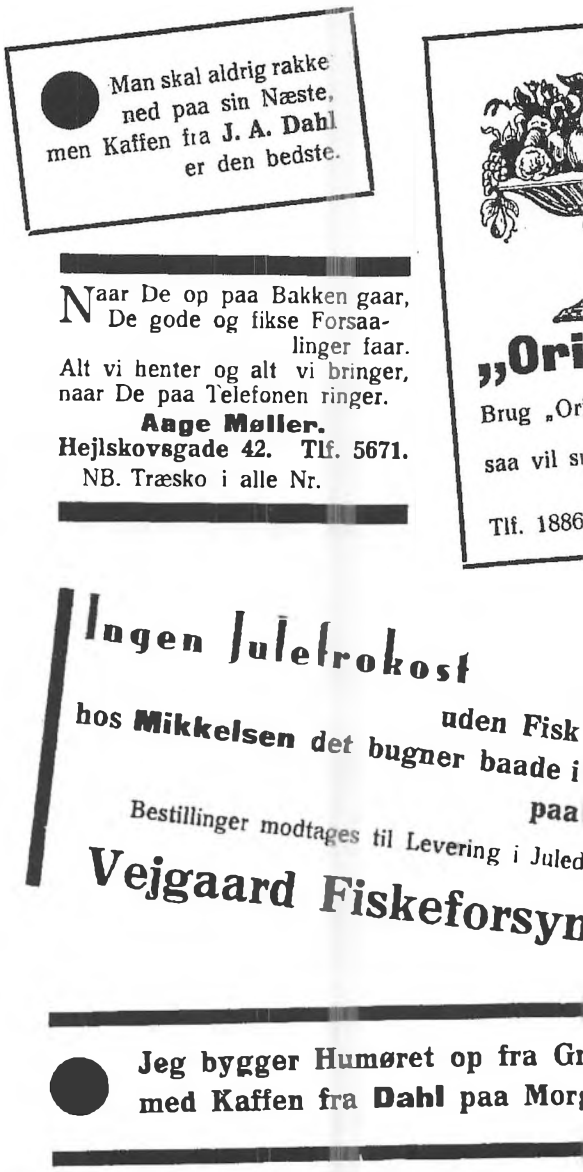

ten"

Frugt
de smaa,
livsglade
De faa.

undvej 39.

e og

nden.

Skal Tørsten De stille og Sulten De lindre,
Café „Frederiksberg" De bedes erindre.

Nr. Trandersvej 3.
Den Cigar, De kan li',
faar De hos mig i
Cigarhandelen
Tlf. 3398. Jens Jensen. „Hi"

En Radio fra Pedersen kan Kendere li';
den er støjfri, den er rigtig, den er med Garanti!

M. E. Pedersen.
Islandsgade 2.

4501

Radioreparation og Eftersyn af Tekniker fra Teknologisk Institut.
Byens mest moderne Radio-Maale-Tavle-Anlæg benyttes.

Har Kaffen fra **J. A. Dahl** man smagt,
saa vil man hurtig ha' mere bragt.

Barbering omhyggelig! Klipning moderne!
Frisørsalonen „**Perfect**" bedes erindret af Her'ne!

Skal Damernes Haar smykkes til Fest
gør **Marie Luther** det allerbedst.

Skal Festglæden lyse over et Bal,
paa **Afholdshotellet** det holdes skal.

Vejgaards bladtegner

Ligesom Aalborgs store aviser havde deres bladtegnere - de kendteste var bl.a. Alf Hansen og senere Henry Lauritzen - der kvikkede avisernes sider op med en let streg - f.eks. med karikaturer af kendte borgere, havde Vejgaard også sin. Det var redaktøren for Vejgaard Avis i 40'erne Otto Barsted. Barsted tegnede selvfølgelig først og fremmest om Vejgaard, og tegningen her er fra 40'erne.

Drengen: Køb en sprællemand!
Damen: - Tak, jeg har én!

Populært julekatalog

Jens M. Jensens Isenkrams afdeling i Vejgaard var ubetinget den største isenkræmmer i Vejgaard. Den havde til huse Hadsundvej 6, hvor der i øvrigt stadig er en isenkræmmer.

I 30'erne og 40'erne delte forretningen et meget populært julekatalog ud til kunderne. Ind imellem de festlige nissetegninger, var der selvfølgelig en side med julegaveideer. Kataloget her er fra 1933.

E REKLAMETILBUD fra JENS M. JENSEN

VEJGAARD AFDELING — TELEFON 1560

Moderne
Bordlampe
Kr. **6**^{85}

Moderne
Kiplampe
Kr. **6**^{50}

Moderne smedede
Læselamper Kr. **4**^{85}
Skærme fra Kr. **1**^{00}

Husholdnings-
Vægt Kr. **3**^{50}
Diæt-
Vægt Kr. **2**^{50}

Kødmaskine
med Garanti
Kr. **4**^{75}

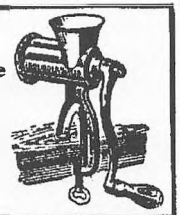

rme-Ovn
og lugtfri
r. **14**^{50}

Bordknive
$^1/_2$ Dus. i Æske Kr. **3**^{00}
$^1/_2$ - Rustfri Kr. **4**^{25}

Kulspande-
Skærme & Forsætere

Ovnskærme
smukt lakeret Kr. **3**^{75}

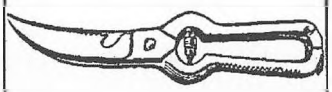

Fjerkræsaks Kr. 1^{35}

Primus
Apparat
med Garanti
Kr. **5**^{85}

Moderne
Dukkevogne
r. **4**^{25}
.. **9**^{35}

Frugtknive
Rustfri - højpoleret
$^1/_2$ Dus. i Æske Kr. **3**^{75}

Franskbrødskniv
Rustfri Kr. **1**^{00}

Elektrisk Strygejern
Dansk med Garanti
fra Kr. **6**^{50}

Lommelygter
med Pære og
Element
Kr. **1**^{00}

rystal Vase
ot Slibning
Kr. **3**^{85}

Kælke fra Kr. 2^{50}

NILFISK Støvsugere
Ratebetaling
om ønskes

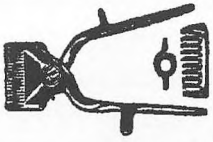

Haarklipperе Kr. 3^{50}

Elektriske Pærer
50 Øre
Danske med
Garanti
75 Øre

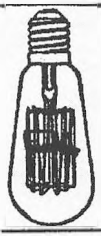

1^{50}

Kr. **2**^{85}

Tæppefeje-
maskine
Kr. **9**^{50}

fra
25 Øre

Barbermaskiner
fra **75 Øre**

Varmedunk
Kr. **1**^{50}

Bollesprøjter
85 Øre

Pølsepresser
Kr. **2**^{50}

r. **1**^{25}

Spilleborde
prima Filt Kr. **13**^{85}

5 ØRE BARBERBLADET **J.M.J.** MED GARANTI
JENS M. JENSEN

Barberskabe
fint lakerede Kr. **4**^{50}

Barberspejle
fra Kr. **1**^{50}

Fest i Vejgaard

Ikke mindst i 30'erne og 40'erne havde de årlige festarrangementer stor tilslutning. Folk havde dengang ikke så meget at løbe til, og foreningslivet blomstrede. Børnehjælpsdagene havde til formål at samle penge ind til f.eks. feriekolonier for børn, hvorimod idrætsugen var en slags folkelig kampagneuge, hvor idrætten viste sig frem.

Ikke mindst idrætsugen, som faldt i ugen før børnenes skoleferie, var meget populær, og Vejgaards idrætsuge overgik især i 40'erne langt Aalborgs ditto.

Børnehjælpsdagene blev afholdt sidst i august måned, og den sidste blev afviklet omkring 1948-49, og dette arrangement blev derefter afviklet i samarbejde med Aalborg.

Nævnes skal også de mange karnevalsarrangementer, der afholdtes om vinteren - i februar måned, og glemmes skal heller ikke de mange nytårsfester, som næsten alle blev holdt på det gamle afholdshjem på Møllevej. Det var de enkelte foreninger, der lagde for, og her var ikke mindst Thor, AIK og Borgerforeningen meget aktive.

Billedet er taget af købmand Wilh. Dahl fra dennes ejendom på hjørnet af Citygade og Hadsundvej. Formentlig fra 30'erne.

Vejgaard sangkor var altid en trofast og populær deltager, når Vejgaard festede. Det store billede er fra Hadsundvej i 40'erne. Det lille billede er taget ved VB's gamle klubhus i Lundbyesgade i 30'erne.

UVEJR OVER BYEN

eller

Nytaarsknas i Vejgaard.

Nytaarsaften Kl. 9: „Thor"s Nytaarsfest paa Vejgaard Afholdshjem.

Fælles Kaffebord. **Underholdning.** **Bal til Kl. ?**

Aktuel, lokal Revy-Cabarat i 2 Afdelinger af en rædsom Snushane.

Aldrig før hørt eller set i Vejgaard.

Uddrag af Programmet:

1. Afdeling.

Søren Frisk, Slagtersvend.
Lotte Okse, Serveringsjomfru.
Peter Arbejdsløs.
Jens, sjællandsk Bondekarl.
Mette, do. Bondepige.
En sørgmunter Herre.
Klovnen August.
Komikeren Halløj de døj.

Obs. Sladdermadammerne

Madam Jensen og Madam Petersen
ved **Vejgaard Avis's Redaktør.**

Revy-Cabaretten udføres af kendte lokale Kræfter.

Altsaa: hos „Thor" det foregaar den sidste Aften, det gamle Aar.

Max Arndt's Orkester.

2. Afdeling.

En rød Mund.
Det skal De ha' Lov til.
En smart Herre.
Petrine.
Bryderen Jørgen fra Aabyhøj.
En glad Gut.
En Pokkers Tøs.
Prinsen af Wales.
Sømandsduet.
Ham, der faar Lussingerne.
Lille Mand, hvad nu?

Arrangør: Atletklubben „Thor", Vejgaard.

Thor indbyder til nytårsfest på Vejgaard Afholdshjem.

VB's optog på Hadsundvej. Den kendte VB-leder Emil Kjeldsten ses t.h. for fanebæreren. Billedet er taget omkring 1940.

Børnehjælpsdagen 1946. Optoget på vej ad Hadsundvej med VB's Anker Højfeldt i spidsen (med raslebøssen). Orkestret er formentlig Aalborg Værfts orkester.

Fra optogenes afslutning på Vejgaard stadion 1946. Her taler daværende sognerådsformand Robert Sørensen omgivet af vejgaard børn.

VEJGAARD
BØRNEHJÆLPSDAG

Fredag den 30. August.

Kl. 20 KONCERT paa Vejgaard Afholdshjem.

Program: Prolog af Folketingsmand Johan Strøm.
Velkomst ved Pastor Traulsen.
Fællessang.
Tale af Pastor Traulsen.
Sang af Vejgaard Sangkor.
Oplæsning: Johan Strøm.
Sang: Frk. Søndergaard.
— Sogneraadsformand Robert Sørensen.
— Vejgaard Sangkor.
— Fællessang.

Billetsalg ved Indgangen.

Lørdag den 31. August.

OPTOG Kl. 9 og 15 med Musik gennem Byens Gader.
Kl. 10,00 aabnes Forlystelserne paa Hadsundvej. Cirkus paa Afholdshotellet. Biograf i „De Unges Hus". Restauration i Tværgade 1. stor Tombola med mange værdifulde Gevinster.

Søndag den 1. September.

Kl. 13,00. Børnene samles paa Østre Skole.
— 13,15. Processionen begynder.
— 14,00. Ankomst til Stadion.
Fællessang og Velkomst.
Taler af Sogneraadsformand Robert Sørensen og Folketingsmand Johan Strøm.
— 15,15. Gymnastikopvisning (Piger). Leder: Gudrun Jensen.
— 15,45. Amatør-Konkurrence for Børn.

Pause.

Kl. 20,00. Ballet.
— 20,30. Musik af D. U. I.
— 21,00. Tableau.
— 22,00. Festfyrværkeri.

Børnehjælpsdagens Program giver Adgang til Stadion.

Støt med Glæde og Gavn for at lindre Nød og Savn

AIK's damehold samt Thors brydere.

Barberernes stand på børnehjælpsdagen 1946 eller -47. Til højre i stolen ses Magnus Petersen i færd med at klippe grønthandler Riis, som havde forretning på Hadsundvej v/Smedens hjørne. Bagved ses Finn Christensen, barber på Nr. Trandersvej. Bag bordet barber Hildebrandt og t.v. frisør Munk.

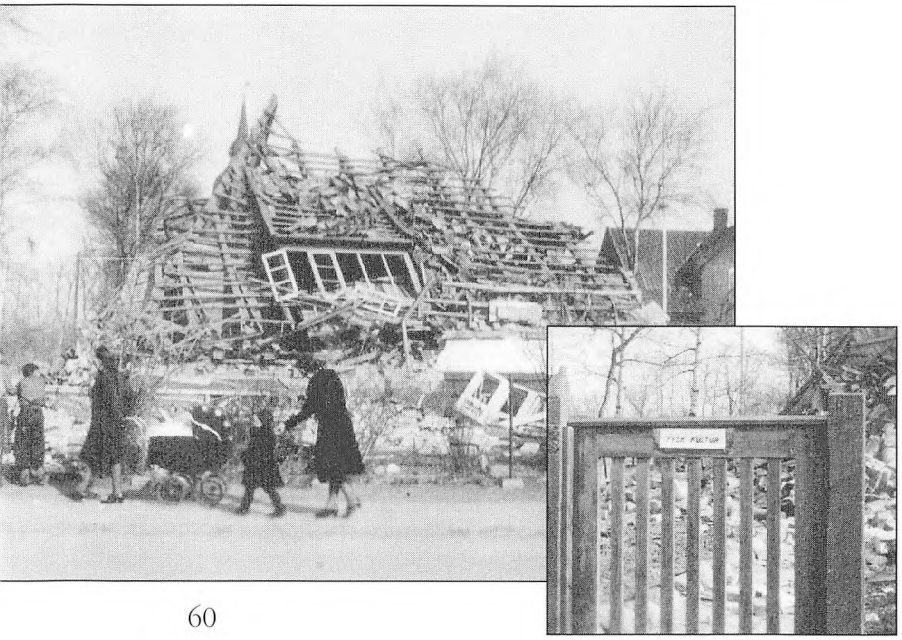

Sværtbevæbnet vejgaardborger foran villa "Øst" på Nr. Trandersvej. Billedet er taget den 5. maj 1945, som også i Vejgaard var en ubeskrivelig festdag.
Krigen gik ikke helt uden om Vejgaard. Mange husker sprængningen af læge Warbjergs villa den 23. marts 1945. Sprængningen var en straf for lægens hjælp til modstandsbevægelsen.
Sedlen på lågen "Tysk kultur", som var en hån mod tyskerne blev lynhurtigt fjernet samme dag. Billederne er taget af Vilh. Dahl.

Til højre forsiden af Ny Tid, august 1946.

Herunder øverst ses velkomstportalen ved kommunegrænsen, og nederst den kongelige kortege på Hadsundvej fotograferet fra Thorkel Jensens hjem .

Kongemodtagelse i Aalborg

Aalborg Bys Historie

...nvaade Aalborg

...ernatoreningerne, repræsenteret ...l en Mand fra hvert Kompagni ...i den tidligere Byfeder, Kaptajn ...gnern (Aalbo) i Spidsen, Skolede... ...for Oberst Kristensen, og der kun... ...nævnes endnu mange Navne.

Solen brød igennem

Vejret saa lidt usædigt ud, men da »Dannebrog« viste sig langt ude paa Fjordee, brød Solen igennem. I Mængel af røde Løbere bier fra nedtagne brogede Kor... ...ridorløbere lagt ud paa Havne... ...pladsen, hvor Kongeskibet skul... ...de lægge til, og de mange indbud... ...te tog Opstilling i den Række... ...følge, hvori de skulde hilse paa Kongen.

...urret stod Stiftamtmand Berner, ...gmester Marius Andersen, Politi... ...ster Hach og Kaptajn Frederiksen, ...dem var alle Præsterne placeret, ...derefter fulgte de øvrige Embeds... ...nd, medens Soldaterforeningerne ...Hjemmeværnsforeningerne med ...re Faner, havde taget Opstilling ...n lang Række parallelt med Hav... ...jen, saa Kongen kunde hilse paa ..., naar han kørte bort fra Hav...

...rt af Mennesker overalt

Kongebilen stormes af Folkemængden paa Hadsundvej i Vejgaard.

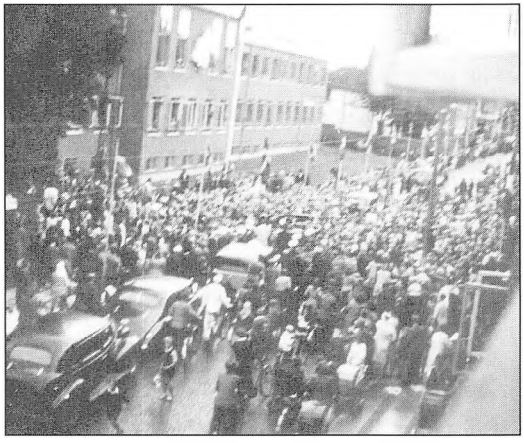

I august måned 1946 besøgte kong Christian d. 10. Vejgaard. Det skete i forbindelse med et kongebesøg i selve Aalborg, og kongen kørte en tur til Vejgaard, som netop havde indviet sit nye rådhus på Hadsundvej (det nuværende bibliotek).

Det var en af de helt store begivenheder for Vejgaard, der stod foran at skulle sammenlægges med Aalborg kommune (1950) Billederne af velkomstportalen og sammenstimlingen foran rådhuset er taget af tidligere kriminalkommissær Torkel Jensen.

Idrætten i Vejgaard

De første 20 år af Vejgaards eksistens går med at skabe de ting, der er elementære for en bys eksistens. Der startes vandværk, gasværk, skoler, sociale institutioner som f.eks. sygekasse, en kirke bygges, og et bibliotek grundlægges.

Foreningslivet halter selvfølgelig lidt efter, men i tiden mellem 1911 og 1920 sker der noget. Et stærkt foreningsliv gror frem, og her fik idrætten en fremtrædende plads.

Vejgaard lagde rum og plads til idrætsklubber, der skulle gøre Vejgaard landskendt, ja ikke nok med det, det blev til idrætspræstationer, der blev kendt langt ud over landets grænser. Ikke mindst på brydningens og atletikkens område satte Vejgaard en overgang i 30'erne og 40'erne ligefrem "storebror Aalborg" lidt i skyggen.

Leo Krogh Hansen begyndte i Thor i 1934. Han er stadig aktiv i "Thors Venner"

Vejgaard har gennem nogle menneskealdre fostret idrætsledere, der gennem generationer holdt fast ved vejgaardklubberne, og ikke mindst den trofasthed var med til at skabe den særlige "vejgaardånd", der først i nyere tid flader lidt ud.

En af disse nulevende ledere er tidl. formand på "Tobakken" Leo Krogh Hansen - født 1919 -, som begyndte i Thor i 1934 og indtil i dag stadig er aktiv i "Thors Venner". Leo tog ikke selv mange mesterskaber hjem som bryder, men han fik via sit lederarbejde en betydelig plads i Vejgaards idrætsliv, hvor han gennem 62 år har været en velset skikkelse. Leo fortæller:

> "Skal idrætten i Vejgaard beskrives, vil det være nærmest umuligt at nævne navnene på alle de idrætsfolk, der fra tiden omkring 1916 og til i dag har gjort Vejgaard kendt på Danmarkskortet.
>
> Det blev klubberne Thor, AIK og VB, der kom til at præge udviklingen, og det blev til et hav af mesterskaber, især hos Thor, og i 30'erne og 50'erne ikke mindst hos AIK's atletikfolk.
>
> Men det var ikke det bedste. Klubberne var med til at skabe et eget sammenhold i Vejgaard, som årligt kulminerede, når vi holdt vor

årlige idrætsuge. Det var idræt af høj klasse, der tit blev afviklet på Vejgaard stadion på Øster Sundbyvej, men den almindelige folkelige idræt havde bestemt også sin plads.

Utallige unge havde glæde af VB's ihærdige arbejde, og selv om VB aldrig kom på højde med AaB og Chang og lignende storklubber, var vejgaarddrengene ikke i tvivl om, at VB var DERES klub. AIK havde også godt fat i gymnastikken - især i 40'erne. I 1938 kommer Vejgaard badmintonklub til.

"Hvornår var det nu det var"?

1912 Vejgaard Idrætsklub stiftes. Den bliver i 1925 til Vejgaard Boldspilklub.
1916 Atletklubben Thor stiftes.
1925 AIK stiftes
1925 Vognmand Lundby skænker banen i Lundbyesgade til VB.
1938 Vejgaard Badmintonklub stiftes.

THOR Vejgaard

1. april 1916 regnes for Thor's fødselsdag. Det var brødrene Rasmus og Johannes Højfeldt, Emil og Carl Johan Grave, Marinus og Holger Askehave samt Harald Christensen, der var blandt de første, og så gik det hurtigt.

På den første generalforsamling blev der valgt 2 formænd - nemlig Vejgaards legendariske politibetjent Ivar Grave, som blev formand udadtil, mens Rasmus Højfeldt tog sig af de indre linjer.

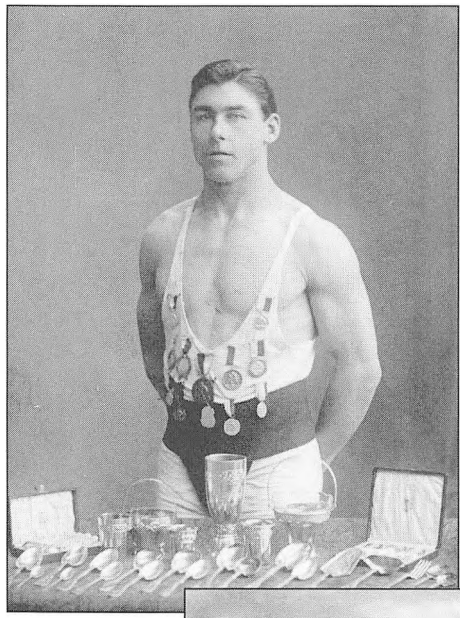

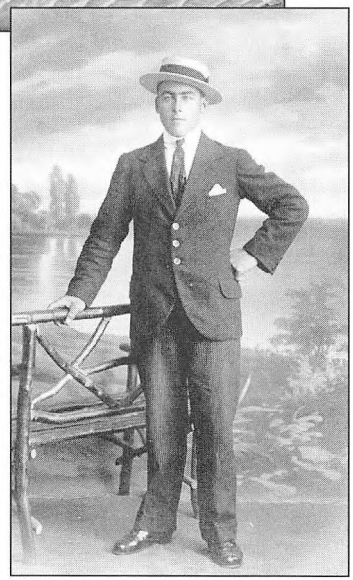

Marinus Askehave var i sine unge dage en flot fyr. Her er han - øverst - med alle sine sejrspræmier, men der blev også tid til et besøg hos fotografen iført det stiveste puds (nederst). Billederne er taget omkring 1920.

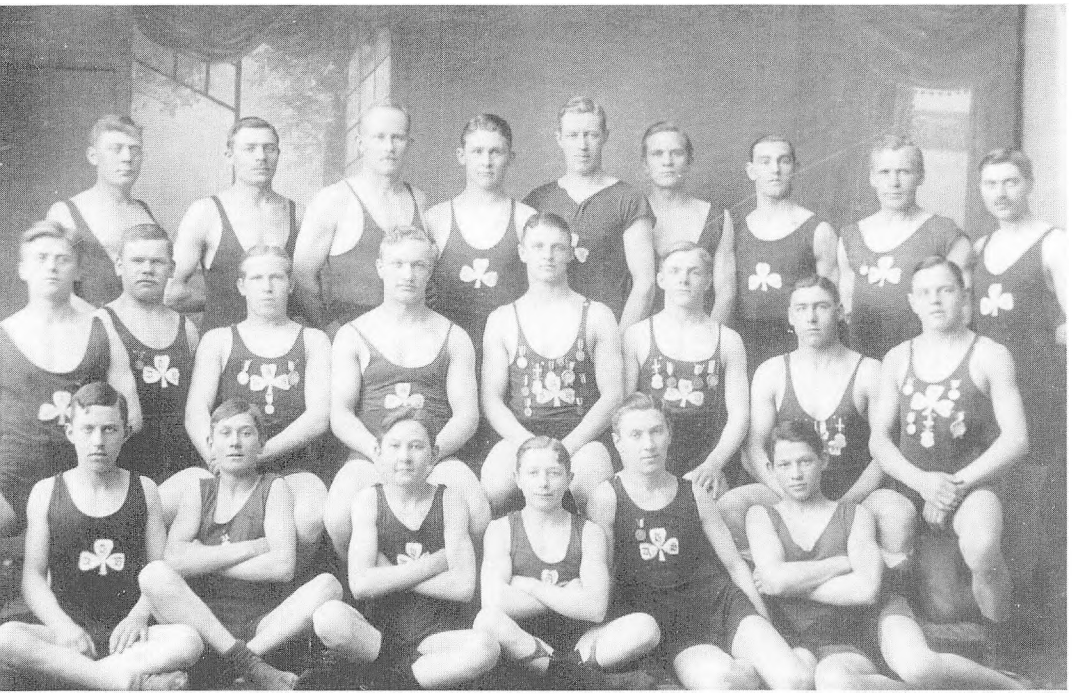

Thors stab af brydere og boksere, som de tog sig ud i 1922.

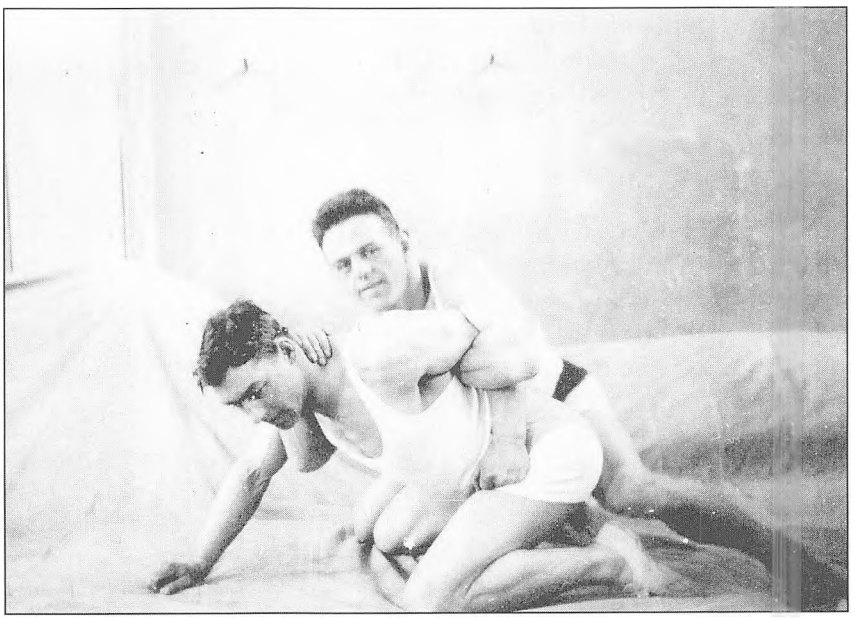

Familien Askehave satte gennem mange år deres præg på Thor. Holger var nok den af brødrene, der nåede de flotteste resultater. Han deltog i Olympiaden i 1924, ved Europamesterskaberne, blev dansk mester i 1930 og havde et utal af jyske og nordjyske mesterskaber. Billedet er fra 1925.

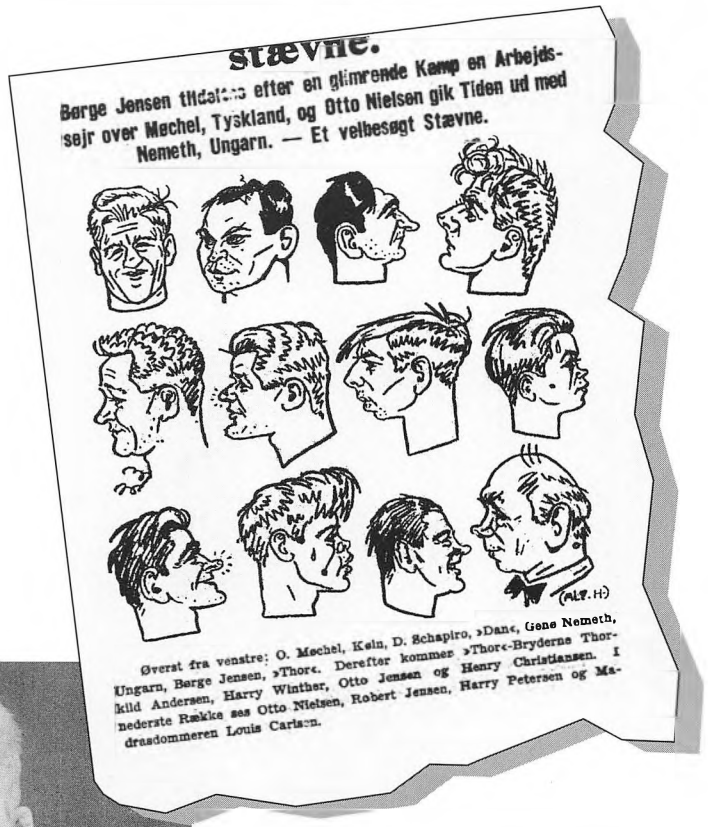

Stævne.

Børge Jensen tildelte efter en glimrende Kamp en Arbejdssejr over Mechel, Tyskland, og Otto Nielsen gik Tiden ud med Nemeth, Ungarn. — Et velbesøgt Stævne.

(ALF. H)

Øverst fra venstre: O. Mechel, Køln, D. Schapiro, »Dan«, Gene Nemeth, Ungarn, Børge Jensen, »Thor«. Derefter kommer »Thor«-Bryderne Thorkild Andersen, Harry Winther, Otto Jensen og Henry Christiansen. I nederste Række ses Otto Nielsen, Robert Jensen, Harry Petersen og Maradsdommeren Louis Carlsen.

Bryderne var altid gode figurer for en karikaturtegner.
Her har tegneren Alf Hansen haft pennen med til et stævne den 5. december 1932 på Vejgaard Afholdshjem.

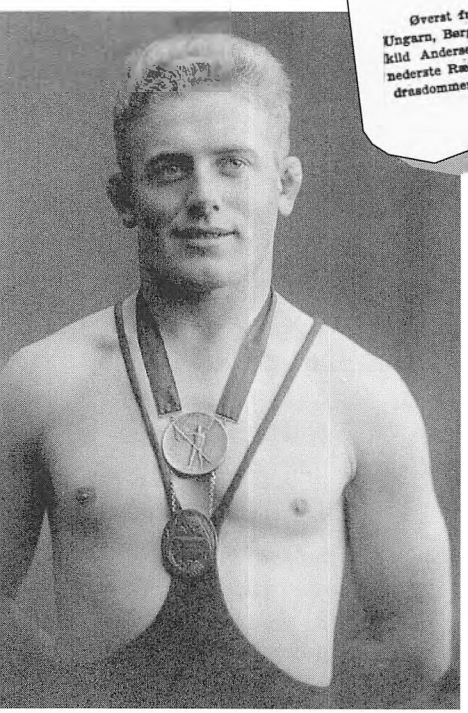

Børge Jensen, dansk mester 1932-35. Har været på landsholdet og har selvfølgelig også vundet stribevis af jyske mesterskaber.

Man startede oprindelig med både at have boksning og brydning på programmet, men det blev hurtigt brydningen der dominerede.

De efterfølgende mange år gav en udvikling, der faktisk gjorde Thor til den stærkeste - eller i hvert fald til en af de stærkeste - brydeklubber i Danmark. Det vil være umuligt at opregne alle de mesterskaber klubbens folk vandt, og der burde ikke nævnes navne, og det der da også kun i flæng, jeg nævner navne som Askehave, Højfeldt, Svend Aage Thomsen, Børge Jensen, Wozylus, Harry Petersen og Carlo Overgaard. De og

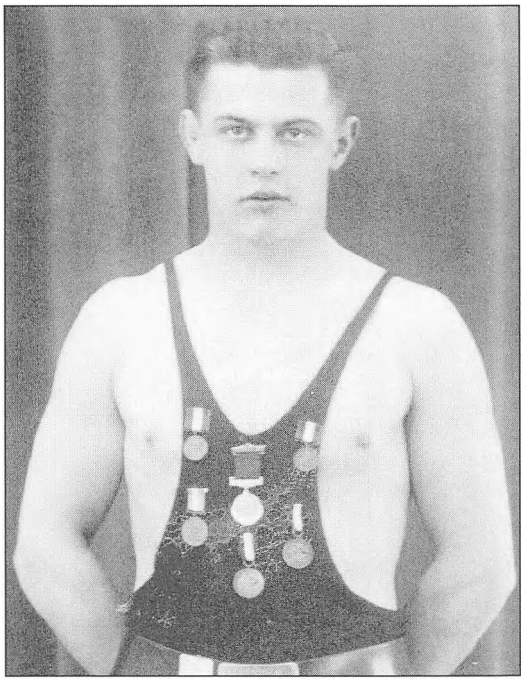

Harry Petersen, mellemvægter. Dansk mester i 1953. 4 gange på landsholdet og flere gange jysk mester.

mange andre var med til at sætte præg på dansk idrætsliv.

Den mest vindende Thorbryder indtil i dag er nok alligevel Svend Aage Thomsen, som i 40'erne og 50'erne 18 gange som fluevægter deltog på det danske landshold, og det blev til 17 sejre. 2 gange var han deltager ved olympiaden, 1 gang ved verdensmesterskaberne, 6 gange var han dansk mester, og 12-13 jydske mesterskaber blev det til.
Klubbens stærkeste periode var ubetinget i 30'erne.

Politibetjenten Bernhard Wozylus var dansk og jysk mester i mellemvægt. Han blev den 19. september 1944 sammen med andre danske politifolk deporteret til Tyskland. Til trods for at han som idrætsmand må have været i en formidabel fysisk tilstand, blev han den første aalborgensiske politimand, der bukkede under for sygdom. Han døde sidst på året 1944 i koncentrationslejren.

AIK - Vejgaard- stiftet 1925

AIK havde i 40'erne og 50'erne en utrolig stærk periode inden for atletikken.

Hvem husker ikke de stærke AIK-løbere, når de ved idrætsugerne gav hele den danske løberelite kamp til stregen. Her er jeg igen i det dilemma, at mange burde nævnes, for Vejgaard havde virkelig mange fine løbere.

Omkring 1950 huskes ikke mindst folk som Johannes Lauritzen, Poul Jensen, Svend Gregersen, Bent Reno Larsen, Eigil Jensen, Kaj Frostberg og Bent Jensen.

Der var andre fremragende løbere, og det er ikke rimeligt at trække de enkelte frem, men som et eksempel på, at vejgaardløberne virkelig havde klasse

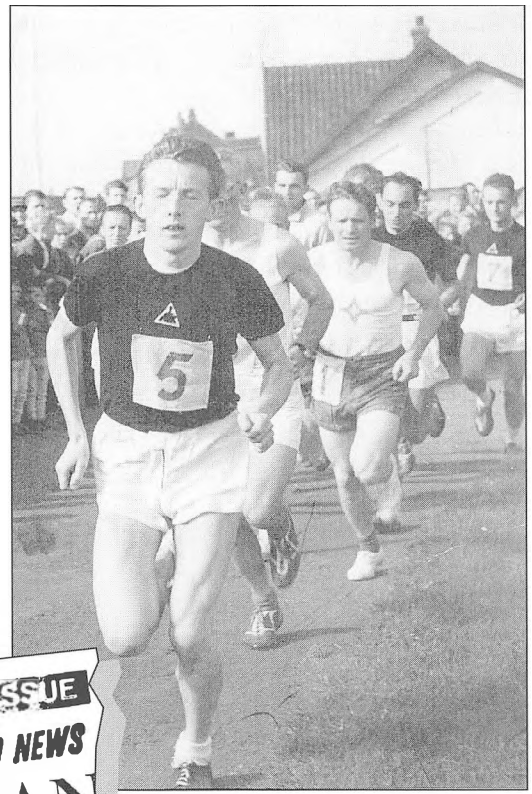

Johannes Lauritzen i den velkendte stil 23/9 1956 på Vejgaard stadion, hvor der blev afviklet DM og Jysk Mesterskab i 20 km. Johannes vandt.

Til venstre ses AIK-løberen på forsiden af "verdenspressen". Han løber som nr. 38 lige efter starten af maraton ved OL i Rom 1960

kan nævnes, at Johannes Lauritzen, som jo var langdistanceløber i perioden fra 1953 - 1960 opnåede hele 17 danske mesterskaber (hold og enkelt) og 33 jyske mesterskaber. I 1955 satte han ny dansk rekord i maraton. Virkelig en imponerende rekordliste. I 1960 deltog han i olympiaden i Rom, hvor han fik en placering som nr. 41.

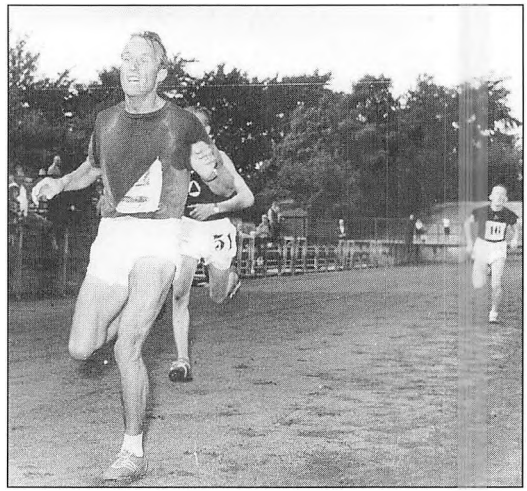

Poul Jensen, AIK, løber 5000 meter på Randers stadion. Nr. 16 bagved er Johannes Lauritzen.

AIK repræsenterede også den brede, folkelige motionsidræt. Her ses gymnastikafdelingen opstillet i Vejgaard Østre skoles gård ved mellemskolebygningen. Billedet er fra 1940'erne.

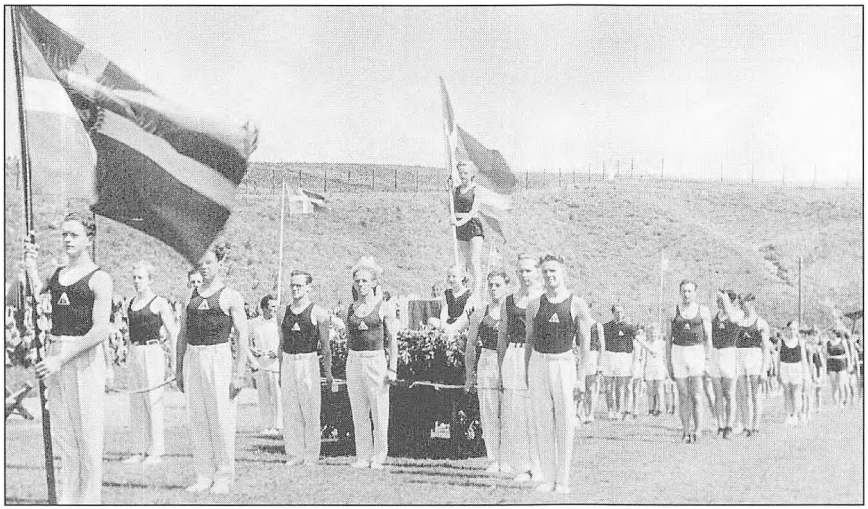

AIK's gymnaster ved en parade i idrætsugen 1946.

Gamle AIK-medlemmer fotograferet den 7. oktober 1989. Øverst fra venstre: Ole Krogh Hansen, Poul Erik Larsen, Johan Laigård, Tage Sørensen, Erik Kristensen, Ole Kronstrand, John Simonsen. Nederst: Stefan Valbjørn, Poul Ringgård, Lars Skovfoged, Poul Thomsen, Bent Reno Larsen, Johannes Lauritzen, Svend Gregersen, Henning Bentzen og Svend Krebs Jensen.

VB's drengehold anno 1931.

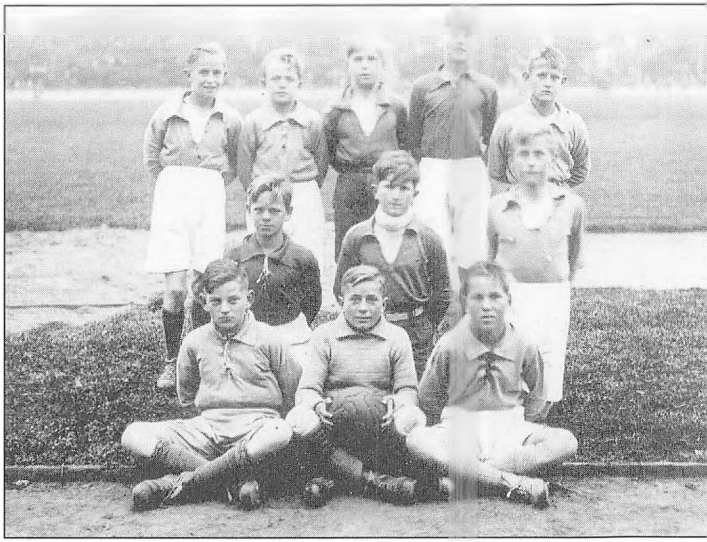

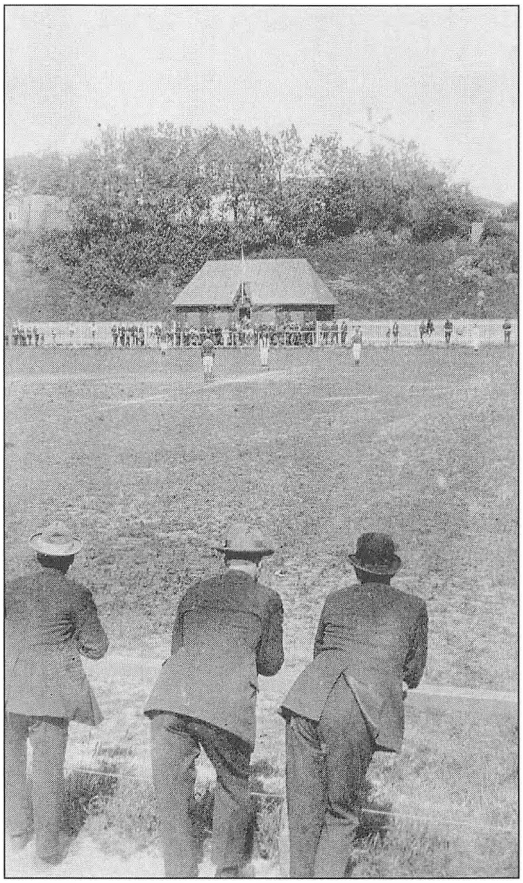

Det gamle stadion i grusgraven ved Lundbyesgade, hvor nu Lundbyesgades plejehjem ligger. Billedet er fra 1924.
Bemærk vindmøllen på toppen af Signalbakken. Den hørte til Vejgaards første vandværk.

VB - klubben der aldrig ældes

Ved at læse i VB's 50 års jubilæumsskrift fra 1975, kan man se, at klubbens historie egentlig startede nogle år forinden 1925, nemlig i 1912, da der i Vejgaard stiftedes en forening, der fik navnet "Vejgaard idrætsforening".

Det var især en mand - kendt under navnet "Christian Nordmand", der var den drivende kraft i det foretagende. Han var formand, kasserer og materialeforvalter. De var ikke så sarte dengang.

På eksercerpladsen (ved Fyensgadeområdet) samledes Vejgaards ungdom til træning og kamp. Omklædningslokalet var en løbegrav, og Christian Nordmand medbragte målstolper og bold, som efter brugen blev ført hjem til Hadsundvej nr. 5, hvor han boede.

Der blev sparket til bolden i træsko, gymnastiksko og fodboldstøvler, alt efter spillerens økonomiske formåen, men

efter et par års forløb var man dog nået dertil, at et hold kunne udstyres med støvler og bluser.

Mange af Vejgaards allerældste borgere kunne i 70'erne endnu med glæde mindes deres fodboldspil på "Eksercerren".

I 1925 boede der i Hadsundvej nr. 4 en barber ved navn Hans Hansen. Hos ham samledes formentlig de fleste af Vejgaards fodboldglade mænd, og imellem dem var der handlekraftige folk, der i 1925 blev enige om, at nu skulle Vejgaard have en "rigtig" klub.

Med Hans Hansen i spidsen blev der dannet et team bestående af så stærke personligheder som Bertel Kristensen, ("Kong Bertel" - senere sognerådsformand og skoledirektør) - lærer J. E. Jensen, senere skoleinspektør samt lærer Tofthøj. Den 22. november 1925 skete det. En kreds af fodboldbegejstrede unge samledes til et stiftende møde på Vejgaard Afholdshjem, og "Vejgaard Boldspilklub" blev stiftet.

Den første formand blev barbermester Hans Hansen, og som kasserer fik han J. E. Jensen. Både Tofthøj og Bertel Kristensen gik med i ledelsen, og nu kørte det.

Noget af det første, der blev sat på plads, var - AT DER MÅTTE IKKE SPILLES I TRÆSKO - ! Siden har de fodboldspillende "vejgaardbønder" stillet træskoene på hylden, og der står de stadig. VB'erne kørte derudad og klubben har i høj grad været med til at sætte sit præg på fodboldlivet i Storaalborg.

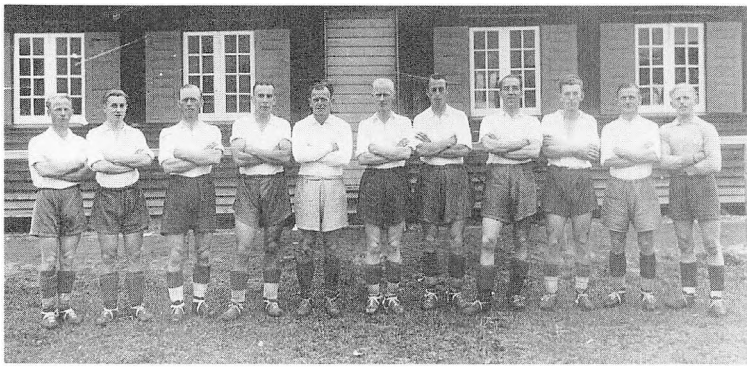

VB's mellemrækkehold 1943: Chr. Nielsen, Egon Ottesen, Edgar Nielsen, Arnold Pedersen, Anker Højfeldt, Juul Nielsen, Emil Kjeldsteen, Børge Jacobsen, Kaj Pedersen, Bruno Højfeldt og Erling Olsen.

Et VB hold fra 1947
Hans Jensen, Knud Knudsen, Anton Ottesen, Knud Højfeldt, Bent Svendsen, Freddy Olsen, Børge Olsen, Karl Chr. Kjeldsteed, German Germansen, Tage Pedersen og Bent Jensen.

"Kridten"

- vejgaardungernes badeanstalt

Fra omkring århundredskiftet indtil 1. Verdenskrig havde firmaet N.K. Strøyberg en stor kridtgrav på det sted, hvor Limfjordstunnelen nu går under Limfjorden på Aalborgsiden.

Overlærer Svend B. Olesen, Vejgaard, fortæller, at firmaet leverede skrivekridten til Rusland, men eksporten gik formentlig i stå, da 1. Verdenskrig begyndte i 1914.

Indtil da, men også senere, var der på stedet en slags anløbsbro, som blev brugt af skibene, der sejlede til Rusland, men senere forsvandt denne bro, og stedet blev tilsyneladende ikke brugt erhvervsmæssigt. Omkring 1933-34, da den gamle pontonbro blev erstattet af den bro, vi nu kender, blev nogle af pontonerne slæbt ud til stedet ved Strøybergs kridtgrav, og de tjente nu til badebroer.

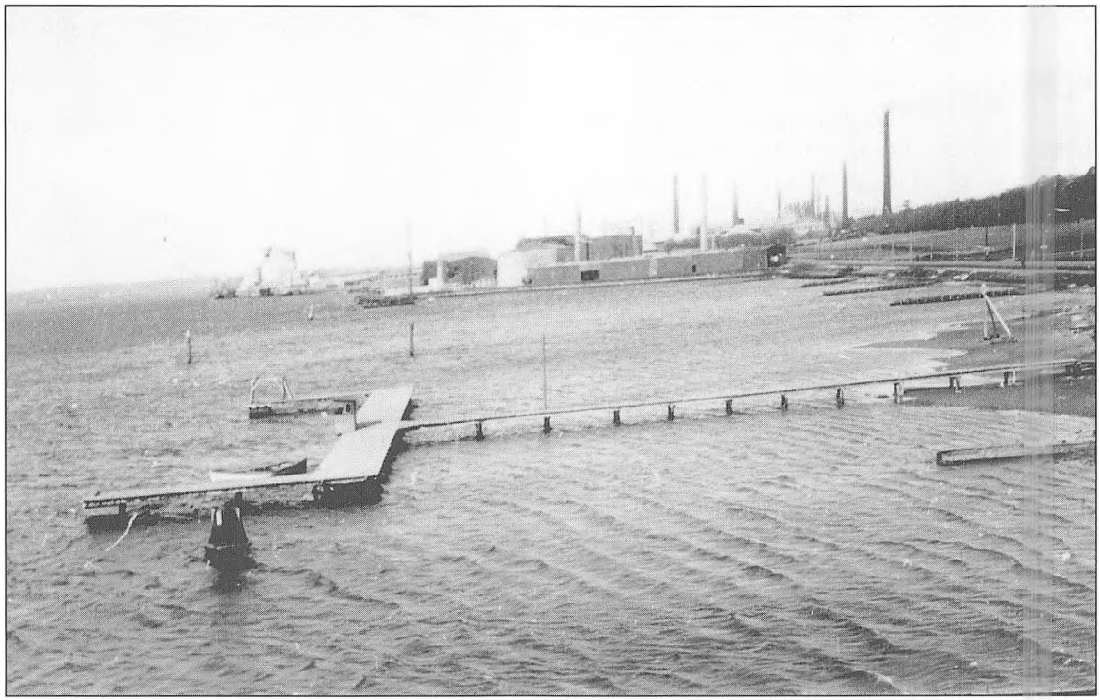

"Kridten" var en populær tumleplads, og man lærte at affinde sig med, at man meget let kunne møde lort, toiletpapir, menstruationsbind o.l., der majestætisk sejlede forbi næsen på én.

Gamle aalborgensere fra Østbyen og selvfølgelig også vejgaardborgerne kan fortælle om, at der blev lavet en egentlig flydende badeanstalt på pontonerne med omklædningsrum og vipper.

Der var andre muligheder for badning - f.eks. ved Hesteskoen og badeanstalten ved Limfjordsværftet, men for vejgaarddrengene var det naturligt at benytte "Kridtbroen" eller "Kridten", som den kom til at hedde gennem 20 år.

Nogle fortæller om, at badelivet ved Limfjorden havde sine ulemper. Vandet var meget forurenet, og hvem husker ikke udløbet, der var ved kulfirmaernes kajanlæg. Det var et helt studium at stå og betragte, hvad der slap ud i fjorden fra byens mange toiletter og afløb, og meget af dette forsvandt øst ud og passerede selvfølgelig også "Kridten".

Flere kan huske, at man kunne pådrage sig en ubehagelig vandeksem i form af store vandfyldte blærer, der fortrinsvis forekom på indersiden af lårene. Den gamle fagforeningsformand Robert Dahl, som selv var vejgaarddreng i 30'erne, fortæller i sit erindringsskrift "Med brede strøg", at vandeksem kunne være meget ubehageligt, fordi de korte bukser skavede hul i blærerne.

Andre badende fik eksem i øregangene, men man lærte efterhånden at beskytte sig med vandskyende vat.

Direktør Niels Ove Christensen, som var dreng i Vejgaard i 40'erne, husker, at pontonbroen på den tid var erstattet af en landfast badebro (se billedet). Stedet var stadig vejgaardborgernes foretrukne badested. Ove Christensen siger, at det var en yndet sport at svømme over fjorden til Nr. Sundby siden. Det var ikke ufarligt, for der kunne være stærk strøm i sejlrenden.

"Kridten" var en populær tumleplads, og man lærte at affinde sig med, at man meget let kunne møde lort, toiletpapir, menstruationsbind o.l., der majestætisk sejlede forbi næsen på én. Affaldet havde jo dengang førsteret til at benytte Limfjorden, men vi var ikke sarte, for vi havde jo ikke så mange andre muligheder, fortæller Ove Christensen.

Tidens køretøjer

Som det fremgår af billedet med familien Lundsgaard, der holder i en "gig" foran Lindehuset på Hadsundvej, var det stadig forholdsvist sjældent, at almindelige familier havde bil i tiden omkring 1910.

Bilen var endnu forbeholdt de helt store kapitalister, og billederne her viser, hvordan familiekøretøjet så ud i tiden omkring 1910-1920. Helt op til 2. Verdenskrig var det stadig muligt at leje et hestekøretøj - enten det var en "gig" eller det var en "jumpe".

Den gamle vejgaardpige Betty Pedersen født Buch fortæller således, at hendes far i 30'erne kørte i en lille Ford Eiffel, men da krigen kom, og man ikke kunne få benzin, blev bilen klodset op.

Hun husker, at når familien under krigen skulle på skovtur - f.eks. til Lundby-

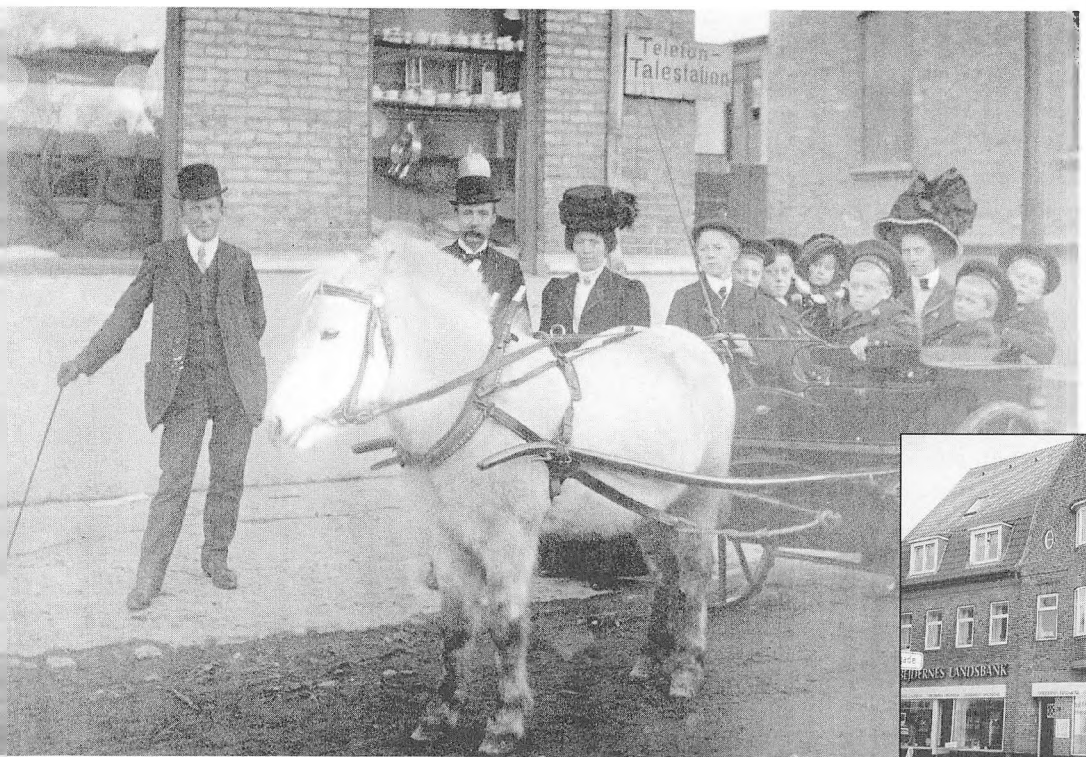

Familien Dahl i jumpe på Hadsundvej. Ca. 1913.

Nederst det samme hus, med Arbejdernes Landsbank.

Pigen på billedet er unge frk. Hansen - datter af cykelhandler Hansen, som i øvrigt var nabo til barber Glerup, - og som havde forretning i nr. 47.

krat, så lejede faderen en "jumpe" eller et lille hestekøretøj inde i Løkkegade, hvor der var en vognmand.

At disse køretøjer i vid udstrækning blev brugt på landet langt op i 50'erne er velkendt.

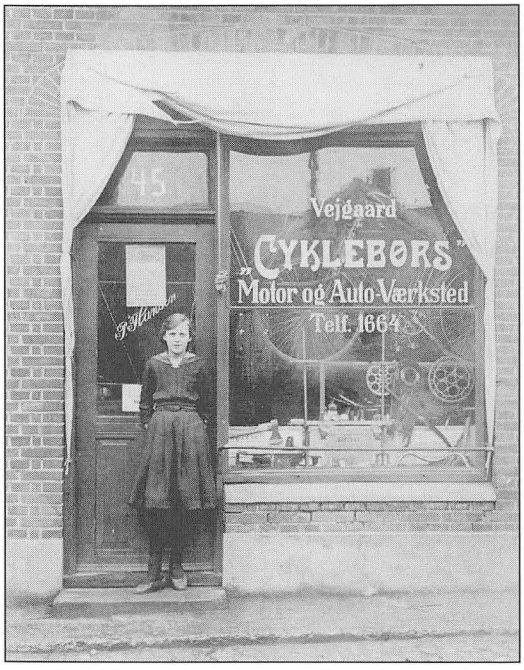

30'ernes pølsevogn

Vejgaard havde jo ikke i 30'erne egen pølsevogn. Man måtte ind på Østerbro, hvor der i nærheden af Kjellerupsgade stod en mand med datidens model af en pølsevogn. Vognen var åben, og der var ikke de store problemer med at få den flyttet.

Den høje "charmør" med kasket er vejgaardborgeren Gunnar Pedersen.

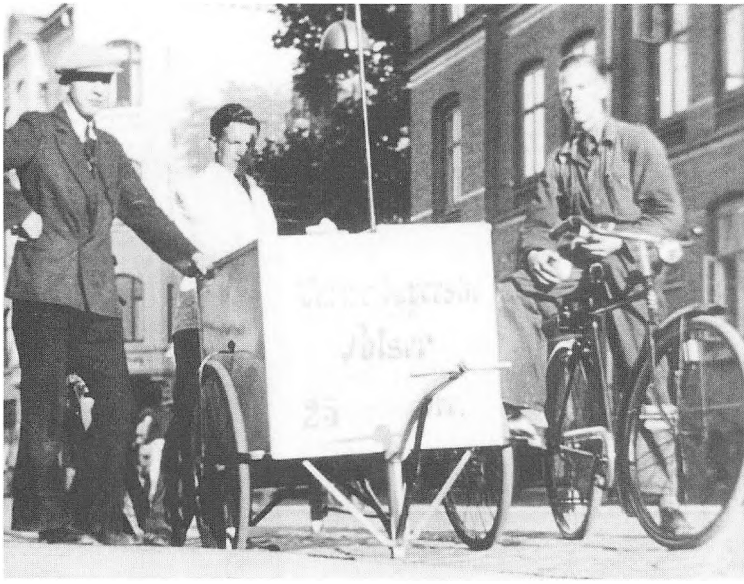

Vejgaards første mejeri

I gården til ejendommen Hadsundvej 26 havde Vejgaards første mejeri til huse. Ejendommen blev bygget i 1899, og senere blev bygningerne, der husede mejeriet, bygget ind i gården.

I forhuset - ud mod Hadsundvej - var der mejeriudsalg i kælderetagen, og ind mod gårdsiden - i de samme lokaler - havde Thorvald Abildgard skomagerværksted. Selve mejeriet i gården blev i 1919 flyttet til Nr. Trandersvej, hvorefter snedkermester Marcus Petersen rykkede ind, og han ombyggede, idet han rev den store skorsten ned. Han brugte stenene til at bygge det snedkerværksted, der stadig findes i gården til nr. 26. Senere i 1927-28 opførte Marcus Petersen anden del af sit snedkerværksted, som også stadig findes.

Maren og Thorvald Abildgaard kunne nu ikke mere have mejeriudsalg på stedet, hvorfor de opførte huset på hjørnet af Kjeldgaardsgade og Hadsundvej. Her havde de dels brødudsalg - dels skomagerværksted.

Vejgaard Mejeri bygget i baggården til Hadsundvej 26. I 1919 overtog snedkermester Marcus Pedersen stedet, og mejeriet flyttede til Nr. Trandersvej.

Vejgaard Mejeri, som det så ud, da man i 1919 flyttede ind i en ældre bygning. Mejeriet lukkede i 1948, da det blev lavet om til et frysehus, hvor folk kunne leje en frostboks. Udsalget Nr. Trandersvej nr. 8 blev dog drevet videre indtil 1970. Der er nu almindelig beboelse.

Mejeriudsalget Hadsundvej 26, som indtil 1919 blev drevet af Maren og Thorvald Abildgaard. Forretningen vendte også ud til gårdsiden, og her havde Abildgaard sit skomagerværksted.

Omkring 1919 byggede skomagermester Thorvald Abildgaard huset på hjørnet af Kjeldgaardsgade og Hadsundvej, hvor der dels var brøduds alg - dels skomagerværksted.

Skomagermester Abildgaard med familie fotograferet i 1926 i kælderlejligheden Hadsundvej 28, hvor nu ejd.handler Kim Nielsen har kontor.

Vejgaard apotek

At Vejgaard i 1923 skulle få et apotek, som efter datidens forhold blev anset for et af de smukkeste i Danmark, er lidt af et paradoks.

Vejgaard var jo på de fleste områder - især i 20'erne - et meget beskedent boområde med meget lidt luksus og storhed især i de bygninger, der skød op.

Allerede fra 1912 til 1921 var der kræfter, der arbejdede for, at byen skulle have sit eget apotek, men der var også modstandere, der ikke mente, at de ca. 7.500 indbyggere, som boede i Vejgaard, var tilstrækkeligt til at bære et selvstændigt apotek. Desuden mente man, at vejgaardborgerne lige så godt kunne benytte Østerbro apotek, som jo kun lå ca. et kvarters gang fra Vejgaard.

Den 13. april 1922 fik cand.pharm. H.C.A. Kløcker tilladelse til at bygge og åbne apotek, og der blev bygget på hjørnet af Møllevej og Hadsundvej. Arkitekt L. Gudum, København tegnede bygnin-

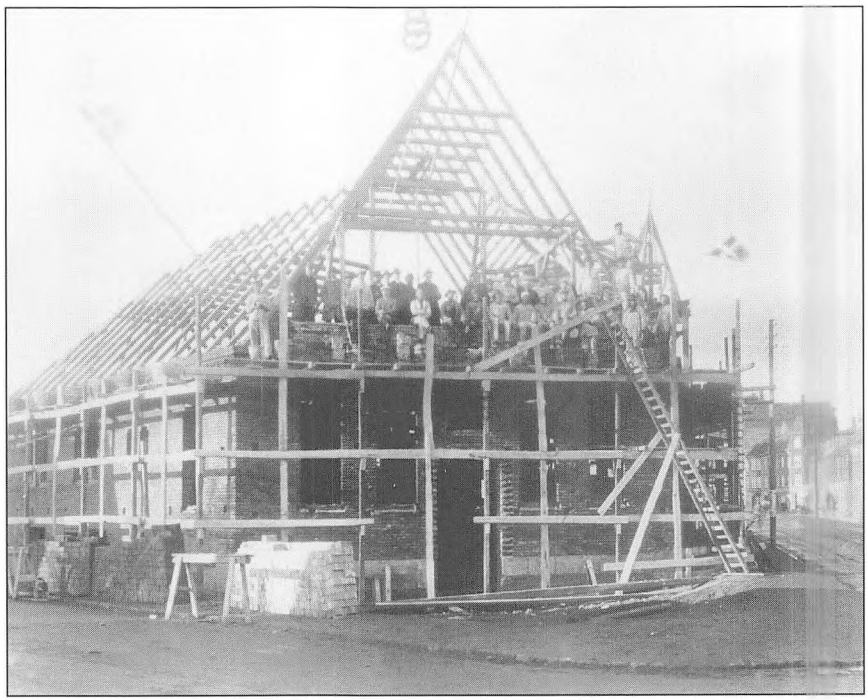

Rejsegildet i 1923 på Vejgaard apotek.

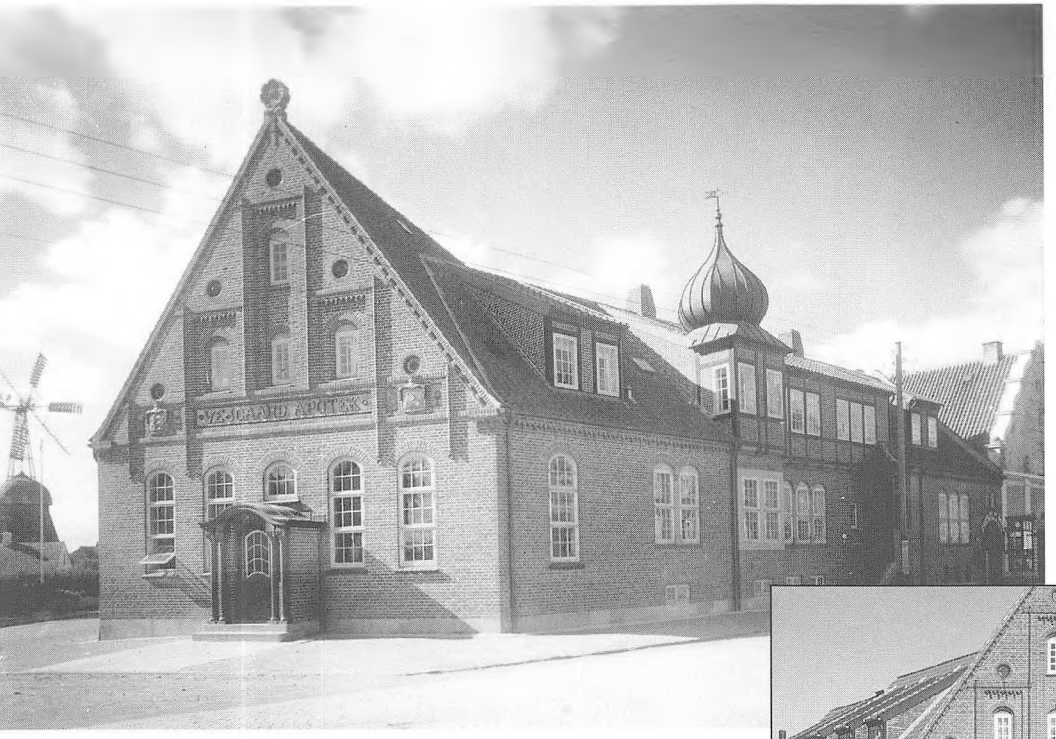

Vejgaard apotek sidst i 1920'erne. Bemærk, at grunden Hadsundvej 2-8 endnu ikke er bebygget. Til venstre ses Vejgaard mølle, som på det tidspunkt har fået en mere moderne vindmølle bygget ovenpå hatten af den gamle mølle. Indsat nederst: Bygningen, som i dag huser Sparekassen Nordjylland.

gen, og der blev indrettet lægebolig på 1. sal.

Som allerede nævnt blev det et usædvanlig smukt byggeri, og det fortælles, at der især i udsmykningen af det indre blev lagt et usædvanligt stort arbejde. Væggene var prydet med kalkmaleriet fremstillet efter motiv fra en gammel kirke og tegnet op i naturlig størrelse. Det smukke bjælkeloft var båret af 2 store farverigt udskårne søjler. Trappen op til materialekamrene flankeredes af 2 smukt udskårne hoveder (den sure og den søde medicin). Lysekronerne var meget ejendommelige, og møblementet af højeste klasse. Men meget tyder på, at de fleste af herlighederne er gået til eller spredt for alle vinde.

Kløcker var en mand, der blev talt meget om i Vejgaard. Han var en mand, vi i dag ville benævne som "en flink fyr", og så var han en rigtig levemand, som sikkert ikke har haft megen forstand på pengesager.

Han byggede dyrt (apoteket) - og så

Apoteker Kløcker med sit personale, formentlig omkring 1930.
Apotekeren står selv for enden af skranken, Ustrup Christensen bagved skranken, og til højre i billedet ses Okslund. Både Ustrup Christensen og Okslund blev senere selvstændige apotekere.

var han meget interesseret i alle former for selskab.

En af hans bekendte har fortalt, hvordan Kløcker engang sad og beklagede sige over, hvor svært det var at få penge til det hele. Men midt i det bedrøvelige mismod klaredes hans ansigt pludselig op, og han sagde: "Nå, nu er det jo snart pinse. Så skal vi have noget godt at spise! Hvad siger du til røget gåsebryst og champagne?"

Han var jordens elskeligste menneske, og da han samtidig var god til at få populære medarbejdere til apoteket, kørte forretningen udmærket til hans død i 1942.

Hans efterfølger var apoteker H.T. Rasmussen, som blev kendt for at være næsten lige så påholdende, som Kløcker var storladen. Rasmussen var sikkert en

Ejendommen Hadsundvej 31.
Billedet er fra 1925.

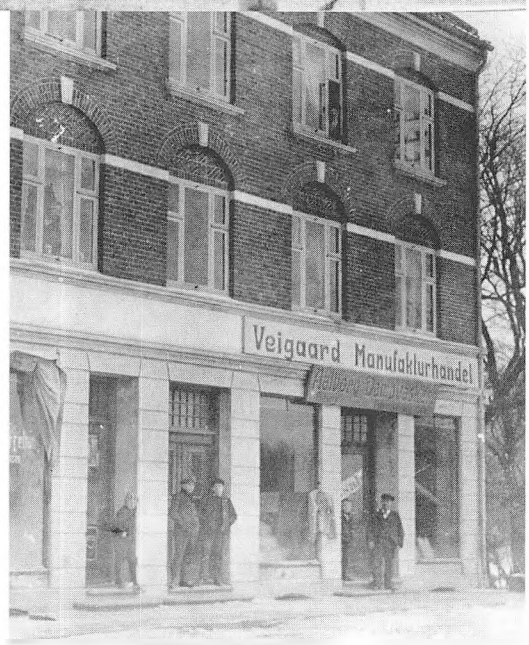

Herunder: Ejendommen Hadsundvej 31 igen. Her fra omkring 1945. Apoteker H.T. Rasmussen indrettede apotek i ejendommen 1943-44.
Læge J.P. Larsen havde konsultation i villaen Hadsundvej 33, som lå bag træerne i højre side af billedet.

dygtig økonom. Han opgav apoteket på hjørnet, og omkring 1943-44 indrettede han apotek i ejendommen Hadsundvej 31, hvor der nu er restaurant. I Vejgaard sagde man spøgende om H.T. Rasmussen, "at han sad op i sengen og sov, fordi han havde pengekassen under hovedpuden."

Vejgaard dilettanterne bragte kulturen til byen!

Vejgaard dilettanterne fandt første gang sammen i februar måned 1916. Over 20 år var gået, hvor vejgaardborgernes kræfter var gået med at skaffe vand, gas og senere el - kort sagt alle de elementære behov, en by lever på.

Der var dog i 1904 overskud til at gennemføre et smukt kirkebyggeri, en ny stor skole var forlængst rejst (Vejgaard Vestre i år 1900), forskellige borger- og vælgerforeninger stiftedes, et lille folkebibliotek åbnedes - kort og godt - der skete noget.

1916 blev et godt år. Atletklubben Thor startede, og omkring samme tid flyttede en ung mand, maler Otto Gerdt, til Vejgaard. Otto var meget teaterinteresseret. Han havde som ganske ung været stikirenddreng for skuespillerne på Aalborg Teater, og hans egentlige ønske var at blive skuespiller. Egentlig professionel skuespiller blev han ikke, men han fandt sammen med en anden vejgaardborger med "krudt i" - nemlig Johan Strøm, som omkring 2. Verdenskrig blev landets socialminister. Johan strøm var ud af den kendte Strømfamilie, der havde et utal af kontakter i Vejgaard. Det startede egentlig med, at de lavede et blandet sangkor, og Gerdt fortæller, at det var ud fra dette sangkor, dilettanterne startede.

Otto Gerdt fortæller i 1941 ved dilettanternes 25 års jubilæum:

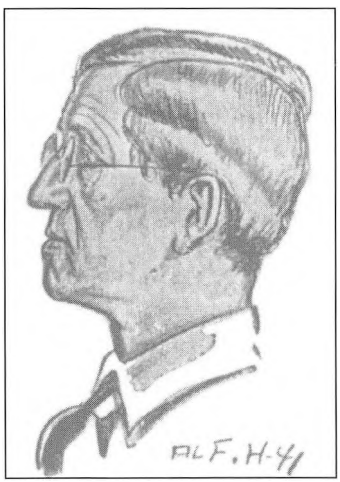

Otto Gerdt

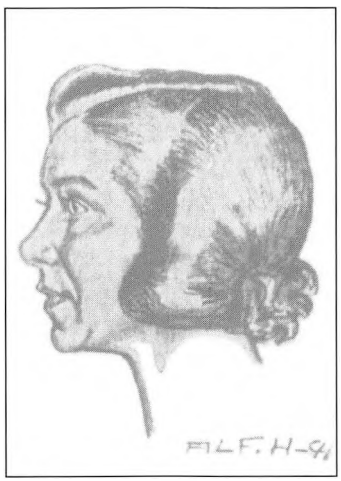

Helga Sørensen

Johan Strøm

"Vi fik overvundet en masse praktiske startproblemer, og den 17. marts 1916 løb den første forestilling af stabelen. Dette skete naturligvis på Vejgaard Afholdshjem. Vi var fra begyndelsen 6 damer og 9 herrer, og vi startede med 3 enaktere- nemlig "Her klinkes og sammenbrændes" - ægteskabelig farce, "Fyret ved Vesterhavet"- vaudeville i 1 akt og så "Vækkeuret" farce i 1 akt.

Der var fuldt hus på afholdshjemmet og vejgaardborgerne var godt tilfredse. Og folk ville have mere, så i de følgende år blev det til én forestilling pr. år - et enkelt år 2 forestillinger. Vejgaard dilettanterne blev enormt populære over hele Storaalborg, På spindesiden var fra begyndelsen Helga Sørensen én af dem, der blev husket, men senere kom der mange andre til.

Det var et problem hele tiden at finde nye ting at opføre, men Johan Strøm kunne andet end optræde. I 1925 skrev han en meget morsom farceoperette i 3 akter "Familien Moppe", som indeholdt et væld af sange og danse. I 1927 gjorde Strøm det igen med en operette i 5 akter - "Fimbulsbørn".

Vi havde i byen en kendt bassist, som vi kaldte "Bas-Olsen", fordi han var bassist. "Bas-Olsen" skrev musikken til "Fimbulsbørn". Folk morede sig og fik lov til at le og græde. De var ikke forvænte", slutter Gerdt.

I 30'erne var dilettanternes popularitet så stor, at Gerdts gamle drøm gik i opfyldelse. Dilettanterne var blevet så populære, at de fik lov til at sætte forestillinger op på Aalborg Teater, og højere kunne man vel ikke nå. Dette skete bl.a. i 1932, hvor man som velgørenhedsforestilling opførte "En Vesterbrodreng". Aalborg Teater var stopfyldt.

At de gamle vejgaardfolk gik op i det, de så på de skrå brædder, er helt klart, og fremgår tydeligt af følgende lille træk: Den gamle Vejgaardborger Lauritz Petersen skrev i 1976, da han som gammel mand sad på Annebergvejens alderdomshjem, at han husker, da han og konen - formentlig i 1930 - var inviteret til at se stykket "Livet på Hegnsgaard". De kom begge fra landet, og stykket foregik netop på landet, og Lauritz' kone var meget spændt på, om dilettanterne nu også kunne spille rigtige bønder.

Stykket blev spillet på afholdshjemmet, og Lauritz var 46 år efter i stand til at gengive stykkets handling i enkeltheder. Så stort indtryk gjorde det. Da stykket hen ad vejen kulminerede, blev spændingen ikke til at holde ud. Lauritz fortæller: "Min kone gav sig til at græde. Hun ligefrem hulkede. En diakonisse, som også var tilskuer, kom hen og spurgte, om min kone var syg. Jeg sagde - Nej, det er kuns gamle minder, der vælder frem..."

En af de kendte skuespillere fra den første tid var som sagt Helga Sørensen. I 1941 fortalte hun dette lille træk fra den første tid : "Det var dengang, vi spillede "Når bønder elsker" (1926). Det var i den scene, hvor nogle studenter står og skændes, og Anna skal komme ind og sige: "Hvad er det for en brølen og snak-

1. Helga Sørensen
2. Pouline Strøm
3. Aksel Overgaard
4. Kathie Jensen
5. Henri Henriksen
6. Otto Gerdt
7. Olivia Andersen
8. Henry Bendixen (BLIK)
9. Chr. Normand (Chr. Christensen)
10. Hilda Andersen
11. Karl Sørensen
12. Elly Henriksen

Vejgaard Dilettanterne opførte i 1933 Morten Korch's "Guldskoen" - med stor succes!

ken? Hun var udstyret med en stor, flot paryk, men lige i det hun skal ind på scenen, hang parykken fast i kulissen. Hun smækkede den på igen i en fart, men den kom til at sidde helt skævt på hovedet af hende. Da studenterne på scenen så hende, blev de fuldkommen tavse, og publikum morede sig glimrende over hendes ufrivilligt komiske entre".

Otto Gerdt fortæller ligeledes i 1941:

" Vi spillede "En pokkers tøs", og deri skulle jeg synge en sang, mens en anden

af de unge damer, Anna Nielsen, stod og klædte sig om bag en skærm. Pludselig stod hjernen helt stille, og jeg kunne ikke huske et ord af, hvad jeg skulle sige. Jeg var helt slået ud, og til min store rædsel hørte jeg, musikken begyndte at spille. Så var der ikke andet at gøre end at forsøge at improvisere visen, og det gjorde jeg, hele tre vers. Da den var færdig, skulle Anna stikke hovedet op over skærmen, og jeg har aldrig set mage til ansigt, hun stillede op. Det kneb for os begge at bevare alvoren, og da vi begge kom ud i kulissen sagde hun:" Men Gerdt dog, hvad stod De og sang derinde? "Det kan jeg ikke huske," svarede jeg.

Vejgaard Dilettanternes storhedstid var nok 20'erne og 30'erne. Da 2. Verdenskrig kom, blev der udgangsforbud om aftenen. Senere på krigen blev afholdshjemmet besat af tyskerne, og det var svært at få sat en forestilling op.

I 1944 gik det nærmest helt i stå. Men mindet om storhedstiden levede og lever. Mange kendte navne gav den på de skrå brædder på afholdshjemmet på Møllevej. I flæng skal nævnes bl.a.: Pouline Strøm (Johan Strøms kone) barbermester Glerup - far til omnibusselskabets forretningsfører Villy Strøm - den landskendte sanger, musiker og maler Valdemar Dawids og murer Christian Christiansen kaldet "Nordmand". Men én af de betydeligste kræfter var nok auktionsholder Henriksen, som bl.a. i 1929 skrev stykket "Eventyr i garnisonsbyen".

Efter krigen forsøgte han at føre traditionerne videre, men nogle mener, at de egentlige Vejgaard Dilettanter holdt op i 1944.

Man kan i dag godt begræde, at Vejgaard Dilettanternes historie aldrig rigtig er blevet skrevet. Disse brave amatører satte farve på en hård og nøjsom tid, og de blev indbegrebet af ægte folkelig kunst.

Nordmarksvej - "svogrenes vej"

Mens vi nu om dage vel ikke ligefrem ville ønske at komme til at bo oven i egne familiemedlemmer - selv om forholdet kunne være nok så godt - så var det tilsyneladende anderledes i 20'erne og 30'erne.

De tre kendte svogre - Berthel Kristensen - populært kaldet "Kong Berthel", senere skoledirektør i Aalborg, skoleinspektør J. E. Jensen og lærer Tofthøj - havde et godt samarbejde, som de driftige borgere de var, men familieforholdet var også i top.

De byggede alle tre villa på Nordmarksvej i 20'erne, og det skete på grundene nr. 1, 3 og 7.

De 3 svogre var bl.a. med til at udtænke planerne vedr. VB's start, bl.a. nede i barber Hansen forretning, Hadsundvej 4. Ikke mindst Berthel Kristensen og J. E. Jensen blev betydelige igangsættere i Vejgaard, men det er omtalt andet steds.

J. E. Jensen havde først i 20'erne købt en stribe grunde på det, der skulle komme til at hedde Nordmarksvej, og efterhånden blev hele vejen udbygget.

Hans Jensen, som stadig bor Nordmarksvej 3, er som bekendt søn af J. E. Jensen, og han fortæller, at der dengang var så lidt bebyggelse i området, at man fra Nordmarksvej kunne se helt ned til

Nordmarksvej nr. 3 er ved at blive opført i 1923. Husene i baggrunden ligger på Langgade.

Vestre skole, hvor Jensen var ansat. Hans har fået fortalt, at da han i 1925 kom til verden på Nordmarksvej, hejste familien flaget i haven, som et tegn til J. E. Jensen, som da var på skolen, at nu var "Hansemand" kommet til verden.

Det var ikke blot mellem svogrene, der var et godt forhold. Der var i det hele taget på Nordmarksvej et forbilledligt sammenhold naboerne imellem. Det var nok ikke helt atypisk for 30'erne, hvor der var en egen "nærhed" mellem naboer - vi ville vel i dag sige, at "folk kom hinanden mere ved"!

Ingrid Knudsen født Kristensen, som er datter af Berthel Kristensen, fortæller:

> "Nordmarksvej var noget for sig selv. En lille villavej, hvor min familie fyldte næsten det hele. Hvor var det dejligt, og hvor vi alle elskede stedet. Vi nød haven og sammenholdet i gaden, hvor vi om sommeren "stod ved lågen" og sladrede om dagens begivenheder".

Se også afsnittet "Gamle Vejgaardfolk fortæller", hvor Ingrid Knudsen fortæller om sin fars virke.

Børnene på Nordmarksvej fotograferet først i 1930'erne i indkørslen til Nordmarksvej 3.

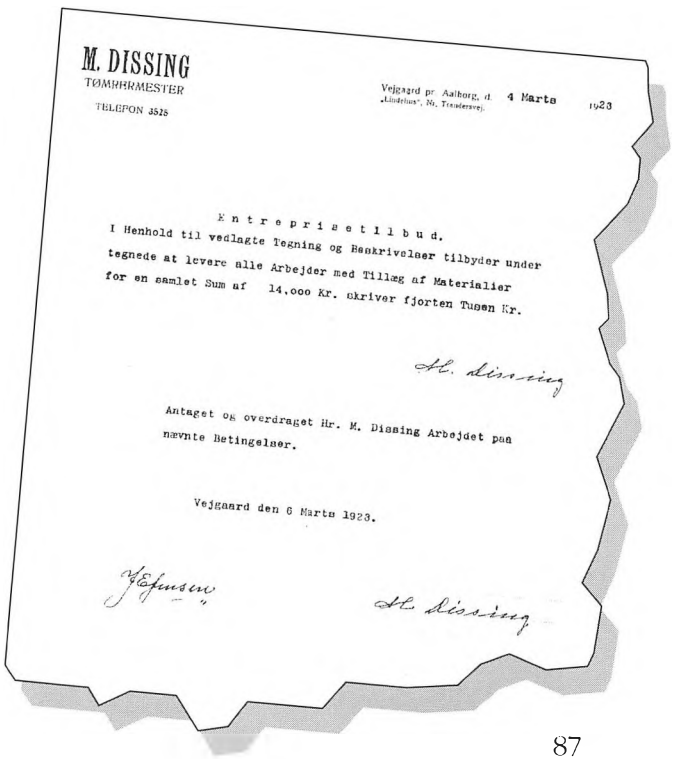

M. DISSING
TØMRERMESTER
TELEFON 3528

Vejgaard pr. Aalborg, d. 4 Marts 1923
„Lindelius", St. Tranbervej.

Entreprisetilbud.

I Henhold til vedlagte Tegning og Beskrivelser tilbyder undertegnede at levere alle Arbejder med Tillæg af Materialier for en samlet Sum af 14.000 Kr. skriver fjorten Tusen Kr.

M. Dissing

Antaget og overdraget Hr. M. Dissing Arbejdet paa nævnte Betingelser.

Vejgaard den 6 Marts 1923.

J.E. Jensen

M. Dissing

Entreprisetilbud på opførelse af Nordmarksvej nr. 3. Skoleinspektør J.E. Jensen har nederst skrevet under på at ville betale kr. 14.000 for byggeriet.

Barbererne i Vejgaard

Når barbererne og damefrisørerne fortjener deres eget afsnit skyldes det, at hos frisøren samledes man, og der var en helt speciel stemning, når man sad og ventede på sin tur. Så blev der snakket og diskuteret, og der blev byttet sladder. Det var også hos frisøren, der kunne blive mere end snak ud af det, ideer blev udtænkt, og det siges, at det var hos frisør Hans Hansen Hadsundvej 4, ideen til boldklubben VB blev udtænkt.
(Se afsnittet "Idrætten i Vejgaard).

Omkring århundredskiftet var der ikke egentlige saloner i Vejgaard. Barbermester Glerup startede i 1902 (se senere), men før den tid var det mest almindeligt, at folk selv klarede det med

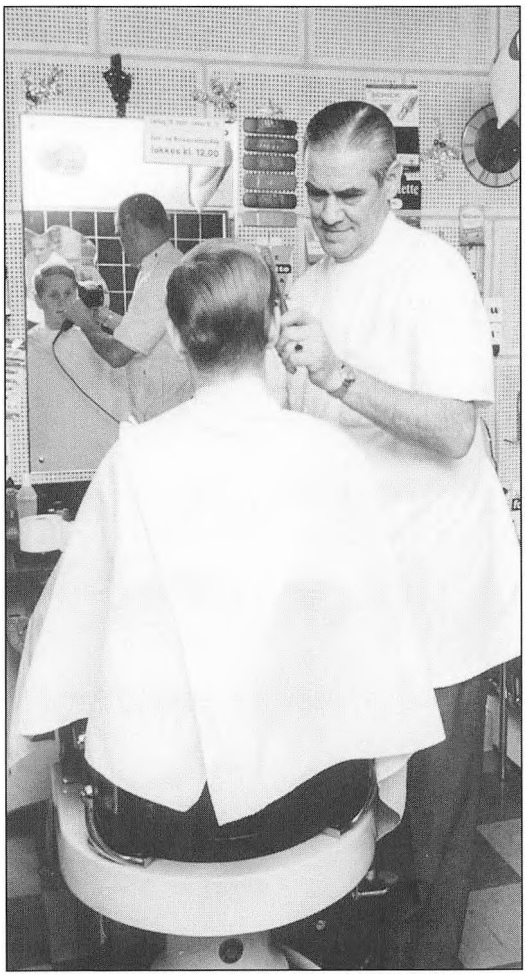

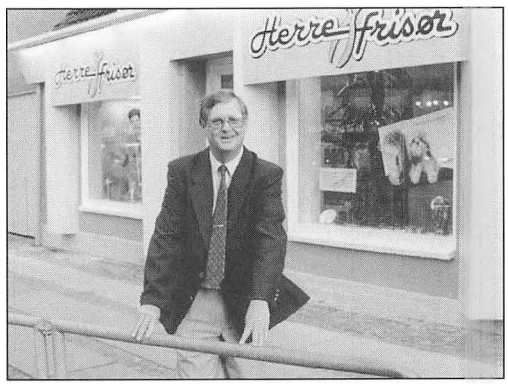

Magnus Petersen (til venstre) var én af dem, som kan betegnes som "en af de rigtig gamle Vejgaardfrisører" med forretning Hadsundvej 24. Sønnen, Kaj Pedersen (herover), driver i dag forretningen videre på adressen Nr. Trandersvej 3.

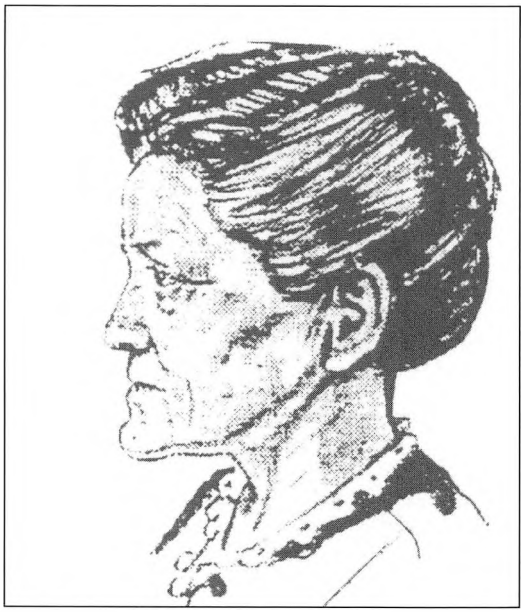

"Madam Jensen" - Christine Jensen, Petersborgvej var en af de selvlærte "frisører", der klippede folk for en beskeden betaling.

klipningerne, og damerne beholdt deres lange hår, som de selv forsøgte at sætte op.

Der var dog selvlærte "frisører", der klippede for en beskeden betaling. En af dem var Christine Jensen, Petersborgvej 1, som var gift med stenhugger Martin Jensen. Christine var dengang en af Vejgaards kendteste personligheder (hun er beskrevet i Vejgaardbogen), og hun var utrolig populær, indtil hun døde i 40'erne. Hun blev kaldt for "Den glade madam Jensen", og hun fortalte inden sin død fra tiden omkring århundredskiftet - (Madam Jensen var lidt "bondsk):

"Se a klippet aaltider Martin (hendes mand) Saa en daw sejer en kuen - Hør du ku wel et klip' mi knejt? Jo, svarede Christine - det ku hun da nok! A klippet' i fire år - a fik 10 øre for at skalpere, 15 øre for en pæn nakkehvirvel. Det bløw saamænd eet te store pæng. A tjent kuns 400 kr. for 3000 hoeder".

Da Vejgaard fik rigtig salon i 1902 holdt "Madam Jensen" op med sin hjemmeindustri - vel nok også fordi hun ikke ville være bekendt at gå de uddannede frisører i bedene.

Magnus Petersen var én af dem, som kan betegnes som "en af de rigtig gamle vejgaardfrisører". Han drev indtil 1982 barbersalonen Hadsundvej 24, og her er utallige vejgaardborgere gennem årene blevet klippet. Man må sige, at Magnus satte sine spor i Vejgaard, ikke mindst fordi han ivrigt deltog i foreningslivet. Næsten til overflod fortsatte Magnus Petersen med at præge livet i Vejgaard, og i 1982 overdrog han salonen til sin søn Kaj Nørgaard Pedersen, som siden 1972 havde været med som kompagnon. Som bekendt flyttede Kaj senere over i ejendommen Nr. Trandersvej 3. Kaj Pedersen fortæller:

En af de første "rigtige" barberere, der nedsatte sig med salon i Vejgaard var barbermester Glerup. Han åbnede salon i huset Hadsundvej 47 i 1902. Der var i begyndelsen ikke nok at lave, idet salonen kun indbragte 6-7 kr. pr. uge. Prisen

Barbermester Glerups salon, Hadsundvej 47. I 1902 var prisen for en klipning hele 25 øre....

for en klipning var 25 øre og 12 øre for en barbering. For at supplere indtægterne udnyttede Glerup sit talent som violinspiller. Han spillede for eleverne på en danseskole, som gamle skomager Abildgaard oprettede i et lille hus, der hed "Aftenhvile". Senere spillede han også for Vejgaards Dilettanter, som startede i 1916. Glerup døde i 1943.

Senere omkring 1915 kom barbermester Hans Hansen til Vejgaard. Han startede salon Hadsundvej 4, og da var priserne steget til 75 øre for en klipning og 25 øre for en barbering. Hans Hansen var en driftig mand, og så var han idrætsinteresseret.

Det fortælles, at Hansen gerne ville starte en fodboldklub, og det blev senere til VB, som han blev formand for, da den startede i 1925. Det var ret typisk for den tid, og det fortsatte faktisk sådan, at de fleste barberer var involveret i sport og meget andet, og det har sikkert ikke været kedeligt, når snakken gik i Hansens salon om sport og politik.

I løbet af 30'erne og 40'erne var der adskillige frisører, der forsøgte sig i Vejgaard. Et par stykker skal nævnes. I 1932 startede Arne Hildebrandt en salon på hjørnet af Hadsundvej og den nuværende Odinsgade. Det var dengang Hadsundvej 46, og stedet er nu bebygget

I 1932 startede Arne Hildebrandt en salon på hjørnet af Hadsundvej og den nuværende Odinsgade. Stedet er nu bebygget af Aldi. I 1979 flyttede Hildebrandt salonen til Hadsundvej 56.

af Aldi. I 1979 flyttede Hildebrandt salonen til Hadsundvej 56. Helt fra barn kan jeg huske Hildebrandt. Når frisørlauget var på skovtur, havde han sin harmonika med, og i bussen derhen gav Arne et nummer, og hans kone sang for. Når vi nåede frem, svang han igen harmonikaen, og vi fik en svingom. Arne var en hyggelig fyr, og desuden var han et værdsat medlem af Vejgaard sangkor.

En anden markant personlighed var frisør Otto Munk. Han startede salon først i 30'erne på adressen Hadsundvej 40.

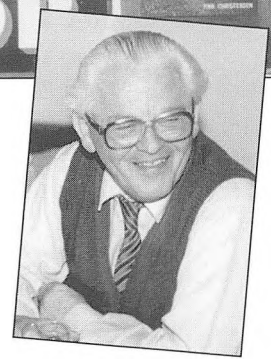

Finn Christensen - indehaver af "Finn's Frisørsalon" huskes af mange. Finn startede i 1940 for sig selv i kælderen til villaen Nr. Trandersvej 2, hvor nu en motorcykelklub holder til. Billedet viser Nr. Trandersvej 15, hvor han flyttede til i 1959.

Frisørpriser

i Vejgaard og Aalborg.

Trods den illoyale Konkurrence, vi er udsat for fra nogle Kollegaer i Aalborg, vil vi herved meddele det ærede Publikum, at vi desværre endnu ikke kan nedsætte vore Frisørpriser for virkelig 1. Kl.s Arbejde.

Herre- og Dameklipning 1 Kr.

Ærbødigst

C. Christensen, Petersborgvej.
E. Schoustrup, Nørregade.
H. P. Jørgensen, Nr. Trandersvej.

Vejgaard-frisørerne vil ikke - trods illoyal konkurrence - nedsætte deres priser. I 1932 kostede en klipning 1 krone.....

Munk kendte jeg særdeles godt, for han var min gudfar. Han blev også kaldt for "Tot"! Som alle andre barberer var "Tot" sportsinteresseret. Først og fremmest var han jo VB-mand, og han spillede desuden selv i klubben. Men han fulgte også de fleste af AaB's kampe. Da han senere fik salon i Vestbyen - på hjørnet af Ryesgade og Kastetvej, blev han også "Freja-fan"!

Tot var en meget hyggelig fyr, men også meget stilfuld. Min far fortalte, at når de gik tur på gaden i Vejgaard, tog det lang tid, for Tot skulle hilse på alle, de mødte, og det skete ved, at hans bløde hat kom af hver gang, også selv om det var et barn, de mødte. Han havde altid hatten på, når de var ude, også til fodboldkamp. Engang var vi til kamp på Aalborg Stadion, og det var en kamp, hvor AaB deltog. Bag ved Tot og far stod fars nabo hjemme fra Vejgaard, og da AaB scorede, blev naboen så begejstret, at han trak Tots hat ned over hovedet på Tot, og det tilgav Tot ham aldrig. Hatten var noget urørligt - i hvert fald for andre. Otto Munk sluttede af som barber på Annebergvejens plejehjem. Han er forlængst død.

Finn Christensen - indehaver af "Finn's Frisørsalon" er også én af dem, der huskes. Finn var i lære hos min far fra 1936 til 1940. I 1940 startede han for sig selv i kælderen til villaen Nr. Trandersvej 2, hvor nu en motorcykelklub holder til. Senere flyttede han til Nr. Trandersvej 15, hvor han også kunne bo. Det skete i 1959. I 1973 stoppede han som barber og fik arbejde på Eternitfabrikken. Senere flyttede han som pensionist til Brønderslev, hvor han døde for nogle år siden.

I øvrigt kostede en klipning i 1956 3,50 kr., mens en barbering kunne fås

for 1,15 kr., slutter Kaj Pedersen, som i dag er den eneste tilbageværende frisør i den gamle del af Vejgaard.

Hvad med damer - ofrede de penge og tid på frisøren ?

Ja, naturligvis gik de til damefrisøren, men i den nøjsomme tid, som egentlig strakte sig helt op til 60'erne, havde den enkelte husmoder i Vejgaard ikke råd til at lægge de store penge hos damefrisøren, idet hun typisk var hjemmegående og måtte spørge manden om lov. Vejgaards ældste nulevende damefrisør er formentlig indehaveren af "Damernes Salon", Hadsundvej 2 a, damefrisør Edith Sørensen, som har haft salon på grænsen mellem Aalborg og Vejgaard i 33 år.

Ediths salon lå først oven på restaurant Frederiksberg, men siden flyttede hun over på den anden side af gaden, hvor hun stadig er. Hun kan fortælle, at damerne i Vejgaard de første mange år klarede sig med at "jernkrølle" sig selv. Dvs. de opvarmede et krøllejern over gassen, og langt de fleste - ja så godt som alle i 20'erne havde langt hår, som de satte op ved at samle det i en knold i nakken eller havde "ørekager" - altså en slags opsat hår.

Mange stænkede håret med sukkervand for at det skulle blive stift, men senere begyndte man jo at bruge den nyere teknik.

At vejgaarddamerne ikke havde de mange penge at bruge på frisøren husker Edith, da hun i 50'erne var i lære. Det var ikke ualmindeligt, at en dame kun gik til frisør én gang om året.

Et suk fra 1924:

"Tænk en pige, der ikke var "garconklippet"!

Den 25 oktober 1924 kunne man i Aalborg Stiftstidende læse en lille notits, der sagde ikke så lidt om den tids damemoder hvad angår håret:

> "To blonde fletninger! "
> En ung pige med to lange, blonde fletninger, der nåede ned over bæltestedet vakte i dag ligefrem opmærksomhed på byens gader....tænk! En ung pige der ikke bare var garconklippet! Hvor var det velgørende!

I 20'erne hærgede moden blandt damerne, at håret skulle være kortklippet - nærmest en slags "drengefrisure". Man havde gennem mange generationer været vant til, at damerne skulle have langt hår, og i visse kredse var det ligefrem tegn på "letsind", hvis en dame gik med kort hår.

At journalisten, der skrev den lille notits har været en mand af den lidt konservative slags, må antages som givet.

"Radisekongen"

eller "Radisegartneren" fra Vejgaard!

Vejgaard var for Storaalborg, hvad Amager var for København. På Amager lå mange af de gartnerier der forsynede København med grønt, og det samme var helt op til 50'erne tilfældet med Vejgaard.

Nævnt i flæng huskes Lomborgs gartneri på Nr. Trandersvej, gartner (grossist) Chr. Lind, "Harildshøj, Lundsgaardsgade, Harald Wang på Hadsundvej, Martin Houmøller, Solbakken på Hadsundvej, Henry Dahl, Nr. Trandersvej (helt ude ved Nr. Tranders), Henning Hansen, Sohngaards Holms Mark (nu Mylius Erichsens Vej), gartner Andreasen (ved siden af Østre Skole).

En af de største og ældste var dog gartneriet "Granly", som lå på de arealer, hvor nu boligcentret Odinsgården ligger. Adressen var Odinsgade 6.

Siden oktober 1904 drev gartner Carl Christensen gartneri her på ca. 1 1/2 tdr.

Den ældste af radisegartnerne Carl Christensen og fru Marie fotograferet ved indgangen til "Granly" i 1930'erne. Parret til venstre er en bror og svigerinde til Carl Christensen.

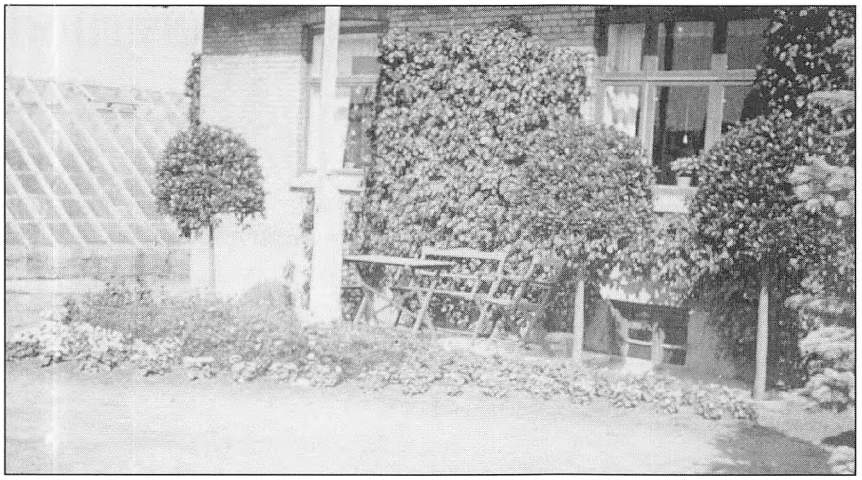

Beboelsen til "Granly". Der var indkørsel fra Odinsgade. Adressen var i 1935 Nørregade (Odinsgade) nr. 6.

land, og i 1928 optog Carl Christensen sin søn Carl Arnold Christensen i firmaet. I 1950 gik det rigtig stærkt. Da havde gartneriet 4 tdr. land i gang med 3000 kvm. drivhusbebyggelse.

Familien fik det populære tilnavn "Radisegartneren", fordi de blev landskendte for deres røde radiser. Mange andre gartnere landet over havde forsøgt at fremavle samme art radiser, men uden held. Gennem mange års jordkultivering og forsøg blev jorden i Vejgaard egnet på en sådan måde, at firmaet blev "Danmarksmester" i radisedyrkning, og i 1950 var "Granly" landets største producent af den røde radise!

Der var dage om sommeren, hvor der blev solgt op til 100.000 radiser fra gartneriet. Der blev også produceret løg, bregnekulturer, og en overgang i mellemkrigsårene indførte man planter fra Belgien og Holland. I 1952 beskæftigede gartneriet 15 mennesker fast, og i sommertiden blev det ofte til det dobbelte.

Et kik ud over gartneriet "Granly" med gartner Arnold Christensens børn i forgrunden. I baggrunden ses bagsiden af ejendommen Hadsundvej 36-38, som ejedes af Carl Arnold. Billedet er taget omkring 1939.

Theodor var ekspert i Vejgaards undergrund

Theodor Nielsen var gennem mange år entreprenør i Vejgaard, og hans område var byens kloaknet, vandledninger og septiktanke. Men Theodor var mere end det. Theodor og hustruen Charly skabte et godt hjem på Søvangen (det nuværende Baldersgade), hvor 13 børn voksede op.

Der blev også tid til at påtage sig offentlige hverv - bl.a. var han med i Handels- og håndværkerforeningens bestyrelse, vandværkets bestyrelse og endda i Thors bestyrelse. Manden var utrolig flittig og altid på farten, mens mor Charly tog sig af det hjemlige.

Theodor blev noget af en legende i Vejgaard på sit fagområde. Først i århundredet foregik byggeriet i bydelen på må og få. Der var ikke megen kontrol med den måde, man byggede på, og især kneb det efterhånden med at huske, hvad man havde puttet i jorden, for folk benyttede sig i begyndelsen mest af hjemmelavede tegninger, som sjældent blev gemt.

Men Theodor huskede det - for han havde været med til at grave det meste af det ned, og når det så år efter skulle repareres, var der kun ét arkiv, der virkelig fungerede, og det sad i Theodors hoved.

Theodor var hos sin far vognmand Christian Nielsen i Fredensgade, indtil han selv startede op i 1932. Christian Nielsen havde renovationen i Vejgaard og havde sikkert også været med til at lave kloakker m.v.

Ove Nielsen, Aalborg, som er Theodors ældste søn, fortæller:"

> "Jeg arbejdede en del år for min far, efter at han var blevet selvstændig. Det er rigtigt, at han havde en fantastisk viden om, hvor de gamle installationer lå i jorden. Det kunne være noget af et problem af finde dem, når man stod f.eks. på en gårdsplads, men far havde næse for, hvor skovlen skulle stikkes i jorden, og der går mange historier om, hvad far præsterede på det område - selv om det hele selvfølgelig bundede i hans erfaring."

Da Aalborg kommune senere overtog hele herligheden i forbindelse med kommunesammenlægningen, skulle der selvfølgelig laves plan over, hvor vandrør o.l. lå, og her blev Theodor en vigtig person. Han tilbragte en overgang mange timer sammen med stadsingeniørens folk, og det lykkedes virkelig nogenlunde at få kortlagt installationerne via Theodors "arkiv" - dvs. hans hoved med tilhørende hukommelse.

Theodors hjem klaredes som nævnt

Theodor Nielsen i den typiske arbejdsstilling. Medhjælperen nede i hullet (på billedet herunder) er sønnen Per Theodor Nielsen, som i dag er indehaver af firmaet.

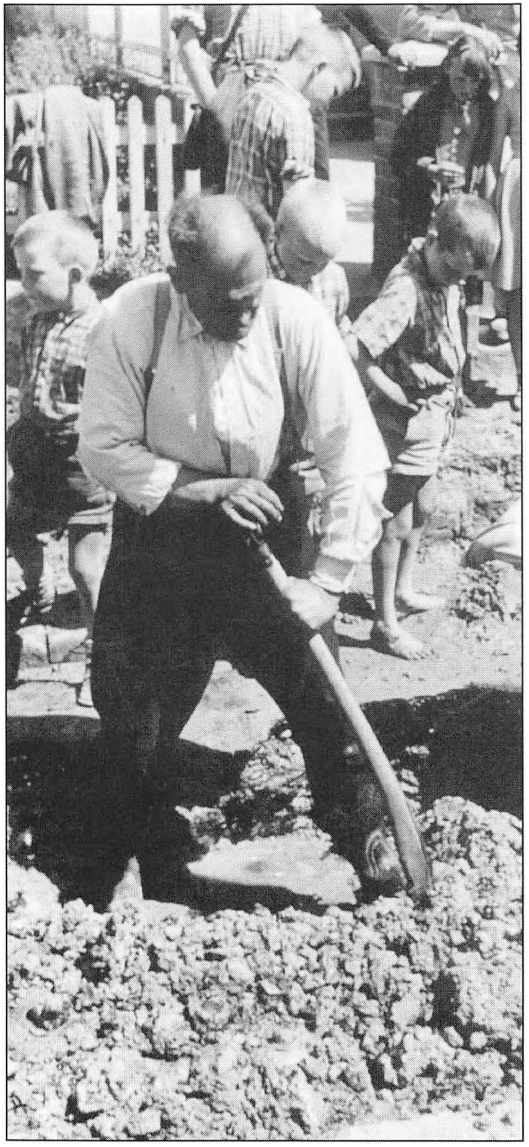

af hans fantastiske kone Charly. Der fødtes jo 13 børn i hjemmet, og Børge Kjær, Aalborg, som omkring 1950 begyndte at komme i hjemmet på Søvangen som svigersøn, fortæller:

"Theodors kone var et unikum. Theodor var næsten altid på farten - enten det var arbejde, eller det var i fore-

Theodor og fru Charly med hele familien samlet. Billedet er fra sidst i 1950'erne.

ningslivet, og jeg husker, at alle børnene stadigvæk boede hjemme - med undtagelse af én, da jeg begyndte at komme i hjemmet omkring 1950. Og det imponerede mig meget, når vi samledes - f.eks. for at spise - nede i et rum i kælderen, som blev kaldt for folkestuen.

Det var virkelig en storfamilie, der samledes her, og der skulle meget mad til.

Charly skrællede altid kartofler aftenen før, der skulle være middag. Man spiste altid varmt kl. 12.

Flere af børnene var endnu helt små, og jeg husker et træk, der imponerede mig meget. Når Charly satte sig for at skrælle kartofler, havde hun tit de 2 mindste hos sig. Den ene i barnevognen og den anden i klapvognen. For at få dem til at sove satte hun sine ben på henholdsvis barnevognen og klapvognen og kørte dem frem og tilbage for berolige børnene - samtidig med, at hun med hænderne skrællede kartofler. Det nummer kunne hun have optrådt med...."

Theodor blev 71 år, mens Charly døde i 1982 over 80 år gammel.

Firmaet kører den dag i dag videre i bedste stil med sønnen Per Theodor Nielsen som indehaver.

Leo Krogh Hansen fortæller:

> "Theodor Nielsen var formand for Thor fra 1937 til 1939. Det var egentlig lidt af et under, at Theodor kunne få tid til at klare det krævende job, for hjemme havde han huset fuldt af børn, og samtidig var han travlt beskæftiget som selvstændig entreprenør."

Leo husker, at Theodor da også næsten altid var på arbejde, men da det var skik, at formanden var til stede og bød velkommen, når der var brydestævne på afholdshjemmet, kunne man sidst i 30'erne opleve det "spøjse" syn, at Theodor mødte op til åbningen af et stævne med masser af publikum iført sit velkendte arbejdstøj: overalls, gummistøvler, hvor bukserne var stukket ned i skafterne og så selvfølgelig med masser af jord på de store "grabber".

> "Thedor kom lige fra en udgravning, og der blev reglementeret budt velkommen til den søndagsklædte forsamling. Theodor overværede herefter et par kampe, hvorefter han igen forsvandt ud i et eller andet jordhul. Der skulle skaffes føde til de mange munde i hjemmet.
>
> I hjemmet var der liv og glade dage. Fru Theodor Nielsen var utrolig hyggelig og var samtidig den gode "hønemor". Til de bestyrelsesmøder, der blev afholdt hos Theodor i hans hjem, var der altid masser af hjemmebagt brød på bordet, og under forhandlingerne kravlede der som regel adskillige unger rundt om forhandlingsbordet".

"Joh - vi gamle Thorfolk husker Theodor som en markant og flot personlighed, der satte sit præg på Vejgaard", slutter Leo Krogh Hansen.

Lundsgaardfamilien

"Vejgaards grundlægger"

Når Peter Christensen Lundsgaard, gårdmand fra Nr. Tranders, blev kaldt for Vejgaards grundlægger, er det nok at tage munden for fuld.

Vel så P. C. Lundsgaard mulighederne i det beskedne landsbysamfund, der i 1896 lagde an til at blive en del af en moderne storby, men nogen "Columbus" var han sikkert ikke. Nogle har kaldt ham for slet og ret "gårdslagter" - d.v.s. en udstykker, der forudser og udnytter en udvikling.

Lundsgaard må dog have haft et vist format, for det hørte noget til på den tid at købe en gård på 130 tdr. land - vel vidende, at udstykning var den eneste vej frem.

Peter Christensen Lundsgaard sammen med fruen fotograferet i hjemmet på Nr. Trandersvej omkring 1910.

Det var ingen hemmelighed, at langt størsteparten af dem, der slog sig ned i Vejgaard omkring århundredeskiftet, ikke var særlig kapitalstærke Det var slet og ret arbejdsfolk, der dårligt nok kunne slæbe sammen til føden, men ind imellem var der selvfølgelig pengefolk.

Som bekendt lykkedes udstykningerne i rimeligt omfang. Efter at Lundsgaard i 1896 havde købt sin partner i gårdkøbet ud (gårdejer Niels Peter Petersen, Nr. Tranders), solgte han inden for 1 år 64 tdr. land til Amundus Haagensen (han byggede "Ny Vejgaard"), og 18-19 tdr. land gik til svogeren Th. Lomborg.

Man har ikke indtryk af, at Lundsgaard blev stenrig på sin foretagsomhed, men han byggede dog villa "Omega", nu villa "Østen", til sig selv på Nr. Trandersvej. Villaen lå lige over for "Ny Vejgaarden"

Lundsgaards søn, Chresten Lundsgaard blev i Vejgaard, og arbejdede som vejmand ved amtsvæsenet. Han bosatte sig først i århundredet i "Lindehuset" på Hadsundvej. Lindehuset blev senere skalmuret og brugt som Vejgaards første egentlige politistation. Huset er i dag i privateje.

Villa "Omega", nu "Østen", bygget i 1896 på Nr. Tranderstvej. Bemærk den store skorsten i baggrunden. Det må være "Mariendals teglværk" ejet af den Kjeldgaard, som gav navn til Kjeldgaardsgade. Teglværket lå i slugten syd for Solbakken omkring det område, hvor nu bybusserne har garageanlæg.

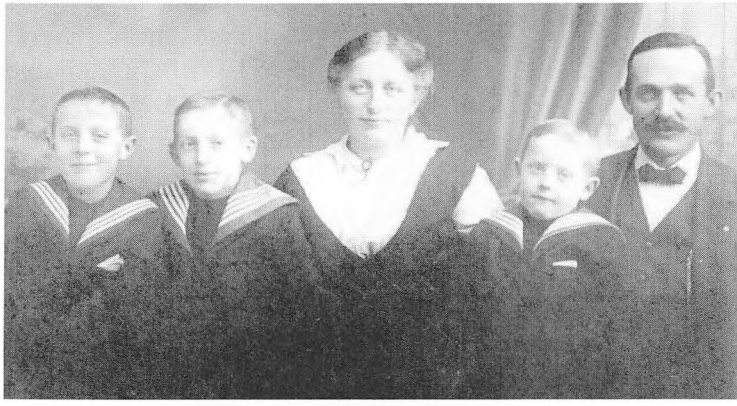

Chresten og Karen Lundsgaard med sønnerne Harald, Karl, Johan og Svend fotograferet omkring 1912.

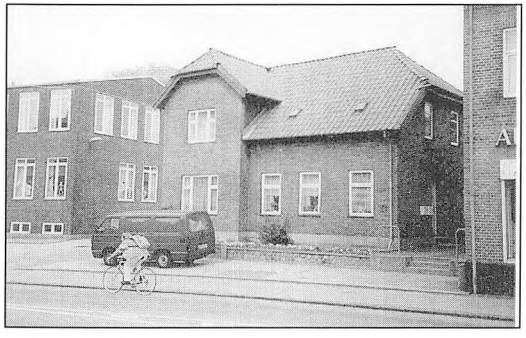

Herover: "Lindehuset" 1996.

Til venstre ses "Lindehuset" 1910. Chresten Lundsgaard holder foran huset med 2 af børnene i en "gig".

Nr. Tranderssmeden der slog sig på biler!

Tidligere automekaniker og smedemester Aksel Jensen, Nr. Tranders, (født 1906) er i dag en af de ældste borgere i det gamle Nr. Tranders. Han bor alene i det hus i Nr. Tranders, hvor han blev født 1906. Ca. 100 meter derfra, lige ved siden af den gamle smedje, bor hans bror Svend sammen med en søster. Svend tog sig af det mere traditionelle smedearbejde, mens Aksel slog sig på bilreparation o.l.

Aksel Jensen fortæller:

"Min far var også smed. Han købte Nr. Tranderssmedjen i 1905, og mine forældre boede dengang i det hus, hvor jeg nu selv bor.

Huset er bygget omkring 1850 af en landmand, der hed Nørgaard.

Jeg har naturligvis gået i Nr. Tranders skole, og her begyndte jeg omkring 1913. Vi havde dengang 2 skolebygninger. Den ene, som er den ældste, ligger jo ved dammen, mens den nyere skole blev placeret lidt oppe ad bakken mod kirken.

I den gamle skole gik de ældste

Aksel Jensen foran sit hus, som også er hans fødehjem. Huset er bygget omkring 1850.

Nr. Tranders gamle skole, som blev bygget omkring 1855, ligger stadig ved det idylliske gadekær. Det var her, Axel Jensen gik i skole.

elever, og de havde lærer Plougman, mens frk. Gerda Søgaard havde de yngste elever på den nyere skole. Hun kom fra København.

Som 14-årig begyndte jeg at arbejde hos min far i smedjen. Det var i 1920. Min far havde da året før, som den første i Nr. Tranders anskaffet sig en Ford T - formentlig årgang 1915 eller der omkring. Det var en brugt bil, idet han købte den af jordemoderen i Vejgaard, som var datter af cykelhandler Andersen på Hadsundvej. Det var en åben vogn, men med kaleche.

Jeg var fra helt ung lidt træt af de mange heste, der skulle skos, så jeg så i bilerne det, der gerne skulle være min fremtid. Det var i 20'erne ikke muligt at komme i lære på et værksted, men i 1929 skrev jeg til Teknologisk Institut i København, og jeg fik da lov til at følge et 2 mdr.s kursus på instituttet, og her lærte jeg en masse om biler, ligesom jeg lærte at dreje o.l.

Der kom jo efterhånden flere og flere biler, og i 30'erne kom også traktorer, og i 1935 indrettede jeg et regulært bilværksted, hvor vi også reparerede traktorer og cykler. Efterhånden som bønderne gerne ville have biler, skulle de også have kørekort.

Der var i 20'erne og 30'erne ingen egentlig kørelæreruddannelse, så jeg begyndte bare at give mine kunder uddannelse, idet jeg selvfølgelig selv havde kørekort. Der var ikke noget, der hed teori, og når de havde fået nogle timer, indstillede jeg dem til køreprøve hos fabriksinspektør Galle, der boede på Constancevej i Hasseris. Køreprøven foregik ved, at vi hentede inspektøren på hans bopæl, og med eleven ved rattet kørte vi så en tur inden om byen og tilbage. Det gik som regel godt, og så fik de kortet. Jeg havde ingen elever, der dumpede".

Som allerede nævnt lukkede Aksel Jensen sit værksted i 1967.

"Ny Vejgaarden"

"Ny Vejgaarden" er navnet på det stateli-ge hus, som stadig findes på adressen Nr. Trandersvej 67. "Ny Vejgaarden er ikke ny mere, for i 1997 kan bygningen fejre 100 års jubilæum. Som bekendt blev den store gård "Vejgaarden" (hvor nu biblioteket ligger) solgt til gård-mændene Niels Peter Petersen og Peter Christensen Lundsgaard fra Nr. Tranders. "Vejgaarden" var på 130 tdr. land, og året efter blev Lundsgaard eneejer af Vejgaar-den.

Han begyndte straks at "slagte" den, idet han bl.a. solgte 64 tdr. til Amundus Haagensen fra Øster Uttrup. Haagensen indrettede gården, så den kunne bruges som almindeligt landbrug, og stuehuset byggede han, så det lå lige over for Lundsgaards nybyggede villa "Omega" - nu villa "Østen".

"Ny Vejgården" fotograferet 1910.

Hvor meget Haagensen udstykkede, står lidt hen i det uvisse, men i 1910 sæl-ger han hele herligheden til tøm-rer/snedkermester Niels Petersen, som i øvrigt var gift med Kristine Petersen født Bælum. I 1942 overtog sønnen Anders Bælum Petersen firmaet, som da udeluk-kende var et tømrerfirma. Anders Bælum Petersen døde i 1982, og hans enke Bit-ten Bælum Petersen fortæller:

> "Mine svigerforældre købte "Ny Vejgaarden" i 1910, og i følge min svi-germor blev gården i begyndelsen drevet med noget landbrug. I hvert fald solgte de mælk "fra stalddøren", men det kan have været det, man dengang kaldte for et "koholderi"- dvs. man havde nogle få køer, og man solgte til kvarterets øvrige bebo-ere. Det var ret almindeligt på det tidspunkt.
>
> Noget tyder også på, at de havde et mindre folkehold, og der blev talt om noget med 2 karle og 2 piger. Om

de var beskæftiget i tømrerfirmaet, eller det var landbruget, står hen i det uvisse, men Niels Petersen var først og fremmest tømrermester.

Omkring 1942 kom Niels Petersens søn Anders (min mand) ind i firmaet, og han drev det indtil sin død. Hvor meget, der var til rådighed i 1910, da Niels Petersen overtog stedet, vides ikke, men han foretog dog i 1924 en større udstykning, da han udstykkede en masse grunde, som blev til bl.a. Østervangsvej, Øster Sundbyvej, Grundtvigsvej, Nr. Trandersvej osv.

Da jeg færdedes på "Ny Vejgaarden" i 40'erne, var der ca. 1 tdr. land tilbage, som hørte til gården".

Herdis Nielsen, født Bælum, fortæller, at hun er i familie med Kristine Petersen, som jo kom fra Bælumfamilien i Nr. Tranders. Herdis kom således en del på "Ny Vejgaarden" i sin barndom.

Hun husker, at i tiden omkring 1. Verdenskrig - ca. 1915-1916 - havde man 2 køer på gården, idet det var tømrervirksomheden, der havde 1. prioritet.

Blandt børnene, som kom på gården, blev der tit talt om, "at faster Stines (Kristine Petersen) køer malkede udelukkende fløde" - for der var altid masser af flødeskum på Stines kager.

Stort bryllup på Ny Vejgaarden. Billedet stammer fra 1915 eller 1916, da Marie Petersen (søster til Anders Bælum Petersen) blev gift med Aage Petersen. Marie og Aage Petersen blev begge kendte skolefolk i Vejgaard, idet Aage Petersen blev skoleinspektør ved Frydendal skole, mens Marie var lærerinde på Vejgaard Østre skole.

Cykelhandleren fra Lemvig, der blev Vejgaards store mand

Cykelgrosserer Niels Odgaard flyttede til Vejgaard omkring 1920 fra Lemvig, hvor han havde en mindre cykel engros virksomhed.

Der var fut i denne lille - lidt vindtørre - vestjyde, som slog sig ned med sin virksomhed i det daværende Danmarksgade nr. 1, hvor han både indrettede værksted, lager og privatvilla.

I 30'erne og 40'erne blev hans søn, Villy Odgaard, optaget i firmaet, og han havde firmaet, indtil det blev lukket i 80'erne.

Hvad Mads Skjern var for Korsbæk, var Niels Odgaard i nogen grad for det gamle Vejgaard. Det er måske nok lidt overdrevet, men cykelsalget gik godt, og i 1924 byggede han Vejgaard Biograf, som han gennem mange år drev - bl.a. ved hjælp af sit personale fra den øvrige del af firmaet.

Der findes et fyldigt afsnit om Vejgaard biograf i "Vejgaardbogen", men det kan tilføjes, at det virkelig interesserede Odgaard at drive biografen, selv om det var et ret specielt publikum, der befolkede de 13 bænkerader, der var i salen i 40'erne. Det var som nævnt et lidt specielt publikum- i hvert fald når man taler om de mange børn og unge, der elskede at komme i "stalden", som biografen også blev kaldt. Mange af både børnene og de unge kom fra hjem, hvor man ikke var vant til, at bohavet var særligt fint, og derfor ofte gav inventaret en lidt hårdhændet behandling. Befolkningen i Vejgaard var en typisk arbejderbefolkning med rigtig mange fattige, men en biografbillet blev der som regel råd til en gang om ugen. Biografen var stedet, hvor man kunne slå sig løs, og det hvide lærred lukkede vejgaardungerne ind i en fantasiverden.

I 1945 peppede Odgaard biografen op med bedre teknik, en del af sæderne fra 4. række til 13. række blev betrukket med rødt kunstlæder. Mange voksne klagede over, at der især ved aftenforestillingerne kunne være en ulidelig støj fra unge, der kommenterede filmen, både med den ene og den anden ende, og især kærlighedsfilm var mål for de unge lyde, vel nok fordi de fleste ikke var særlig fintfølende. Især de unge fra Lejbjergområdet var mistænkt for at sænke publikumsnivauet lidt vel rigeligt. Odgaard så gerne, at de lidt "pænere" vejgaardfolk også kom i Kinografen, så sidst på året 1945 havde Niels Odgaard et stykke i Vejgaard Avis, hvor han gav de skyldige et skud for boven:

> "Der har i den sidste tid været forøvet hærværk på mange af stolesæderne, som betrækket er skåret i stykker på, og jeg henstiller til publikum om at

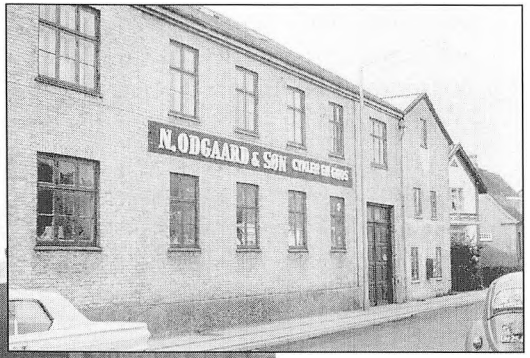

Villy Odgaard sammen med faderen Niels Odgaard ved et forretningsjubilæum i 80'erne. Niels Odgaard døde i 1973. Villy Odgaard slog sig efterhånden ind på handel med bl.a. radioer, tæpper o.l. Han døde i 1994. Det lille foto øverst viser bygningerne i Langgade, inden de delvis blev nedrevet/ombygget til boliger. (Det store billede er fotograferet af Grethe Dahl).

holde op med den slags meningsløse ødelæggelser, da det er umuligt at skaffe nyt betræk foreløbig, hvorfor resultatet bliver, at fortsættes der med ødelæggelse af sæderne, lukkes Kinografen indtil videre. Samtidig henstiller jeg til alle børn om at forholde sig rolige i Kinografen, da der ellers ikke bliver adgang for børn. Og til alle unge mennesker henstiller jeg, at hver især sætter sig en ære i at undlade unødvendig støj og mindst mulig trængsel ved indgangen. Det skulle jo ikke gerne blive sådan, at ungdommen i Vejgaard får et dårligt ry på sig".

Om "røflen" gav resultat vides ikke, men det er sikkert helt rigtigt, at "Vejgaardungerne/rødderne" rundt i Storaalborg ikke havde et særlig fint rygte. Og havde Odgaard virkelig gjort alvor af at lukke "Biffen" for børn og unge, ville det uden tvivl have medført sorg og dyb græmmelse blandt vejgaardungerne, som så hen til ugens biografbesøg. Det var nok også ret utænkeligt, at Odgaard ville gøre dette, for i weekenderne - ikke mindst sidst i 40'erne - var salen stopfuld af unger, ikke mindst når det var en cowboyfilm, der blev vist, selv om en del af ungerne temmelig sikkert havde snydt sig ind - og ikke havde betalt de 35 øre, det kostede.

Tjente Odgaard nogensinde penge på sin biograf, må det ganske givet have været i den periode.

Storfamilien i villa "Home"

Tiden omkring 30'erne og 40'erne var typisk - bl.a. ved, at gennemsnitsfamilien havde flere børn, end vi kender til det i dag.

Enkelte familier var endda særdeles børnerige, og vejgaardfamilien Christensen i villa "Home", Danmarksgade 32 (nu Langgade) var en af dem. "Home" var beskedent af størrelse, men alligevel blev det et godt og rummeligt hjem for gasværksarbejder Peder Christensen og hans kone Karen. 12 børn fik deres

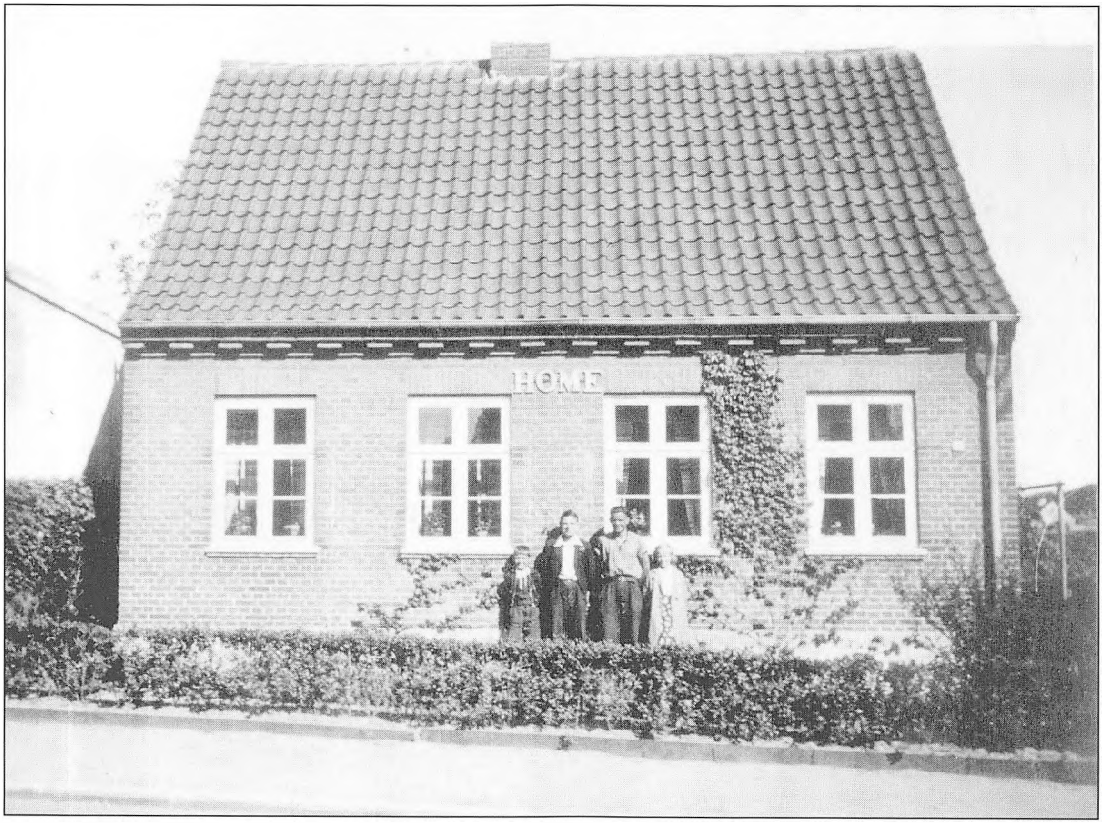

Villa "Home", Danmarksgade 32 (nu Langgade) fotograferet i 1935 med 4 af "Home"-ungerne.

Til venstre: Storfamilien uden "påhæng", og nederst familien med "påhæng". Billedet er fra mor Karens 85 års fødselsdag i 1981.

opvækst i disse beskedne omgivelser.

Vejgaardborgerne var dengang glade for at give hinanden tilnavne, og i 40'erne, da de 12 børn i villa "Home" voksede op, blev de over alt kendt som slet og ret "Homeungerne". Men "Homeungerne" blev et godt eksempel på, at børnerige familier, selv i en tid med meget små indtægter, ikke var den ringeste "rugekasse"

Familiens "Benjamin" - nu grosserer Poul Christensen, blandt venner og bekendte kaldet for "Pøl"- indehaver af Duhn's Ægeksport, Aalborg, fortæller:

> "Som familiens yngste er jeg født i 1934, og de fleste af mine ældste søskende havde således deres barndom i 20'erne, hvor min far var løsarbejder på Aalborg havn. At være løsarbejder på Aalborg havn dengang var ingen spøg, idet indtægten var svingende, men da Danmarksgade (Langgade) dengang blev udbygget med beskedne huse, købte mine forældre et af dem. Det var "Home", som i stueplan var på ca. 60 kvm, og en 1. sal med noget mindre beboet areal. Huset blev købt i 1926, og kostede 10.000 kr.
>
> Som bekendt kom der jo jævnligt nye børn til. For overhovedet at klare huslejen lejede mine forældre stueetagen ud, og de rykkede med 4-5 børn sammen på 1. sal, hvor der f.eks. ikke i begyndelsen var køkken. Dette betød, at mor måtte lave mad inde under taghældningen på en primus. Her lå hun på gulvet og kokkererede til sin store familie.
>
> Først i 30'erne fik far ansættelse ved Vejgaard Gasværk på Petersborgvej, og det var en mærkbar forbedring. Nu var der en fast løn at holde sig til, og efterhånden beboede vi hele huset selv.
>
> Det var små forhold, men når nogen i dag spørger mig, om jeg kommer fra et fattigt hjem, er jeg ikke en løgnhals, når jeg svarer, at det føler jeg ikke, at jeg gjorde. Det var altid småt med penge i "Home", men vi er aldrig gået sultne i seng.
>
> Som min ældre bror Henry senere sagde - "Det gjorde ikke ondt ikke at have så meget, for det havde de andre heller ikke (i 30'erne!)"
>
> Det eneste, der forekom at være en mangelvare i hjemmet, var tøj. Jeg husker, at når alle var gået i seng, så lå alt tøj i stuen, og når der faldt ro over "hytten", gik mor i gang med at lappe og sy, så det hele kunne være klart til næste morgen.
>
> Når alle så stod op næste morgen, var der kamp om det bedste tøj, og den, der var først oppe, var mest velklædt den dag. Tøjet var lappet på kryds og tværs, men altid rent og helt."

Flere gamle vejgaardlærere har senere sagt, at de beundrede moderen til "Homeungerrne" for, at deres tøj altid var rent og helt, selv om det var lap på lap.

Svinehold i Vejgaard.

De Grundejere, som bor indenfor Sundhedsvedtægtens Omraade, der ønsker Svinehold i Tiden fra 31. Marts 1932 til 1. April 1933, maa indgive Skriftlig Ansøgning derom inden **Tirsdag d. 8. Marts** 1932.

Husk! Kloakforholdene og Skarnkiste skal være i Orden.

P. S. V.:

Jens Jensen,
„Hi", Tværgade, Vejgaard.

I 1932 var det endnu ganske almindeligt med svinehold i haverne , men kloakforhold og skarnkister skulle være i orden.

Familien praktiserede rent faktisk økonomisk solidaritet, idet det var en selvfølge, at de ældste søskende, som efterhånden var begyndt at tjene penge, hjalp til ved f.eks. at købe tøj til de yngre søskende.

Poul Christensen fortsætter:

"Min ældste bror Henry har f.eks. fortalt, at mor jævnligt måtte låne penge af ham for at klare husholdningen, og der blev sjældent mulighed for at betale tilbage.

Oppe bag i haven havde vi en grisesti, og vi havde høns og ænder. Det var en fælles opgave at køre rundt i hele Vejgaard for at skaffe føde til grisene, og 2 gange om året blev der slagtet. Som regel ved forårstid og ved juletid. Forår - fordi det jo var den tid, hvor vi havde konfirmation. Det var en selvfølge, at de ældre søskende tog sig af de yngre. Juleaften fik vi som regel 1 pakke hver, og det var fra mor og far, men det var mange gange ældre søskende, som havde betalt gaverne til de yngre. Det forekom at være en selvfølge.

Mine forældre må have været gode pædagoger. Selvfølgelig kunne

det hænde, at vi fik et drag over nakken, når vi var på afveje, men jeg husker faktisk ikke, at min far slog os, selv om der kunne være grund til det.

Engang var jeg kommet op at toppes med min storebror Gert. Ude i gården røg vi i hovedet på hinanden og det gik ikke stille af. Både min mor og far var hjemme, og de kom selvfølgelig til ved larmen. Min far stod i bagdøren og betragtede os roligt, men vi sloges, og bagved stod min mor og råbte op, fordi hun ville ud og skille os ad. Men far sagde roligt, at det måtte vi selv finde ud af.

Men på et tidspunkt gik han ud og tog os begge i nakken, og festen var forbi. Vi glemmer det ikke. Vi blev opdraget til ansvarlighed, og nu 50 år efter kan vi alle glæde os over, at vi stadig har et dejligt familiesammenhold.

Selv om vi "Homeunger" var nogle barske fyre ind imellem, havde vi alligevel ry blandt folk for, at nok var vi friske, men sjældent "frække". Derfor havde vi ikke svært ved at skaffe os arbejde.

Det var mors ønske, at hun til det sidste kunne blive i sin rede, villa "Home", og det fik hun lov til. Hun døde i 1988."

"Home" ejes i dag af Poul Christensens søn.

Skolegade

- en af Vejgaards ældste gader!

Møbelhandler Erling Iversen fortæller, at hans bedstefar Per Kristian Iversen i 1908 købte ejendommen Skolegade 9 af Nr. Tranders kommune.

I huset havde der sidst i 1800-tallet været skole, idet huset først i 1890'erne var beboet af lærerinden frk. A. Virum, samtidig med, at der var skole i huset. Frk. Virum blev senere gift med den kendte overlærer Stæhr.

Erling Iversen fortæller endvidere, at hans bedstefar først lavede lange piber. Det gik så strygende, at han havde 2 mand i arbejde. I 1908 begyndte han med møbelhandelen, og han startede med at lave divaner.

Baptistmenigheden havde en overgang søndagsskole i de lokaler i Skolegade, hvor møbelhandler Erling Iversen fik forretning. Det var udelukkende piger, der gik på dette hold, og de blev beskæftiget bl.a. med syning. Billedet er fra 1913.
Billedet til venstre er fra Erling Iversens forretningsjubilæum i 1958.

Øverst Skolegade med Odinsgade i baggrunden fotograferet omkring 1918. Der havde været garveri i bygningerne. Husene blev nedrevet omkring 1920, hvor huset nederst blev rejst. Det lille foto nederst til højre viser P-pladsen, der nu er på stedet.

Hans far, Peder Kristian Iversen, som var tømrer på Syrefabrikken på havnen, overtog forretningen i 1932-33, og i 1955, efter faderens død, overtog Erling forretningen, som han lukkede i 1972.

En overgang - lige efter starten i 1908 - lejede hans bedstefar noget af stueetagen ud, og bl.a. baptisterne holdt søndagsskole i det store lokale.

Dahl-familien

- en driftig familie med dygtige forretningsfolk!

Jacob Albert Dahl (født 1868) var kusk på Sohngaardsholm omkring 1895. Han mødte her stuepigen Kirstine Karoline Løgsted (født 1869), og de blev gift - formentlig i 1895.

Jacob var nogen tid bødker på cementfabrikken Rørdal, hvor han fremstillede tønder til cement. I 1897 stiftedes den første brugsforening i Vejgaard, og den havde til huse i ejendommen Hadsundvej 39, hvor nu Arbejdernes Landsbank har en filial, og Jacob Dahl blev uddeler.

Senere brændte Hadsundvej 39, brugsforeningen flyttede, og kommunen havde en overgang lokalerne, men i 1914 tog Jacob det store spring og købte ejendommen Hadsundvej 41, stedet hvor nu Syd Bank har sin filial. Her startede han en traditionel købmandsforretning op.

Om Jacob havde nået at være med til at starte et gartneri op i Nr. Tranders er usikkert, men gartneriet blev startet på en mark, som Jacob købte. Kristine og Jacob havde efterhånden fået 7 børn, hvoraf familiens eneste datter - Gerda var den yngste (født i 1907).

2 måneder efter indvielsen af forretningen Hadsundvej 41, blev familien imidlertid ramt af en tragedie, idet Jacob døde af en blindtarmsbetændelse.
Købmand Robert Dahls søn (Robert var den yngste af de 6 brødre), bankfuld-

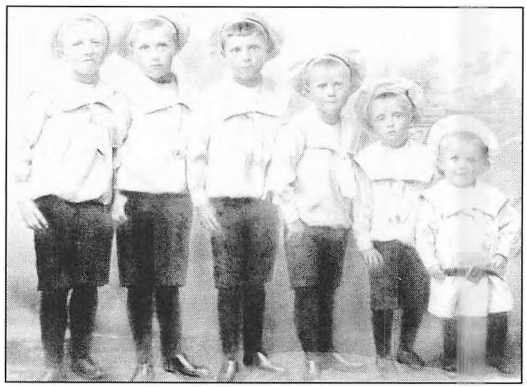

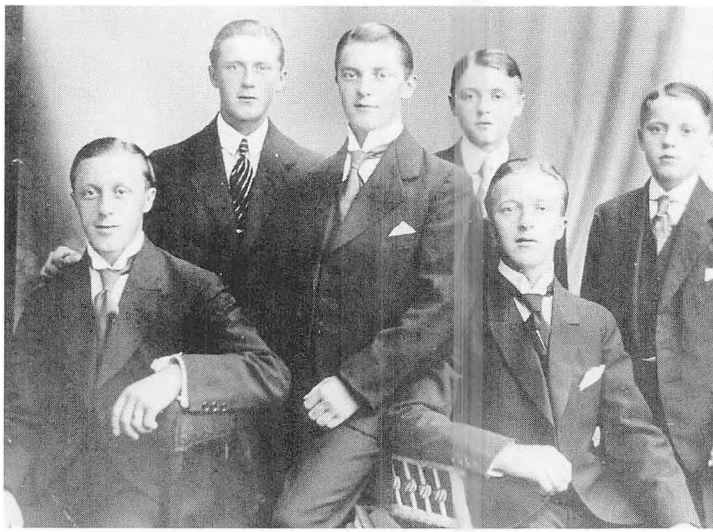

Øverste billede er fra 1907 med Vilhelm på venstre og Robert på højre fløj.
Herover fra venstre: Vilhelm, Henry, Albert, Axel, Georg og Robert. Billedet er fra omkring 1920, hvor drengene så småt begyndte at sætte deres præg på Vejgaards erhvervsliv.

Vilhelm og Robert Dahl i forretningen på Hadsundvej 41 flankeret af to lærlinge. Bemærk den typiske indretning fra 1930 - dengang var der rigtige købmænd til....

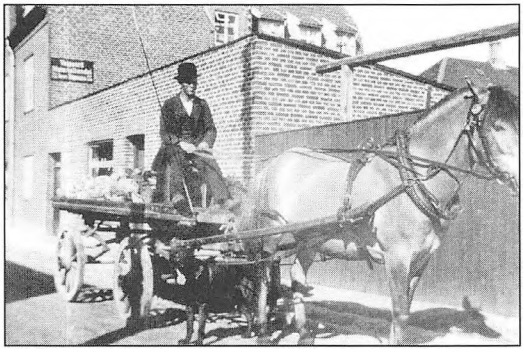

Familien Dahls hestevogn med en medhjælper på bukken fotograferet i Citygade ca. 1930

Radio-Koncert i Vejgaard

Foruden at være en dygtig Installatør og en søgt Cyklehandler og Cykkelreparatør er Installatør Carl V. Eriksen med paa det nyeste nye indenfor sit Forretningsomraade, nemlig Opstilling af Radioapparater.

Vi træffer Hr. Eriksen i Forretningen og beder ham fortælle lidt om disse Apparater.

– Jeg udstiller for Tiden et fint Apparat i Glarmester Andersens Vindue og Venter fler Radio-Apparater hjem i den nærmeste fremtid. Et godt Apparat kan nu leveres til en forholdsvis ringe pris, og har man først erfaret hvor fornøjeligt det er at have et Radio-Anlæg i sit Hjem, vil man lige saa nødig undvære det som en Telefon.

For at sprede yderligere Kendskab til hvorledes et traadløst Apparat virker og hvilket Udbytte man kan have deraf bl.a. i musikalsk Henseende, har jeg tænkt i den nærmeste Fremtid at arrangere en Koncert i Afholdshjemmets Sal. Hvis der kan træffes en Ordning med Værten, vil jeg for denne Aften opsætte et fint Apparat og anvende Højttaler.

– Har De opstillet Apparater til Private.

– Ja, det har jeg rigtignok. Jeg har siden denne Opfindelse blev populær og overkommelig i Pris opstillet adskillige Apparater, og jeg har ogsaa Bestilling paa flere.

Vilhelm Dahl var blandt de første, der havde radio i Vejgaard. Her ses han med et monstrum af et radioapparat, som de så ud i 20'erne. Teksten oven over vedr. radiokoncerten er fra Vejgaard Avis 1924.

mægtig Ole Dahl, Hasseris, fortæller, at det formentlig har været en betydelig udfordring for Kirstine Dahl at stå tilbage med en nystartet forretning og en børneflok på 7, hvoraf Vilhelm Dahl var den ældste - kun 18 år.

Hvor meget Kirstine har blandet sig i det rent forretningsmæssige (det var der ikke tradition for dengang), står hen i det uvisse, men Dahlfamilien viste sig at være dygtige forretningsfolk. Drengene havde været vant til at hjælpe til i foræl-

BILLIG JULEVIN

Bordeaux Vine

Rødvin pr. hel Fl. 3,00
Hvidvin pr. hel Fl. 3,00
Ren Druevin pr. hel Fl. 3,00

Frugtvine

Kirsebærvin „Luksus" pr. hel Fl. 2,25
— ..... pr. hel Fl. 1,77
Frazella ..... pr. hel Fl. 2,25
Montella ..... pr. hel Fl. 1,77

Robert Dahl

Nr. Trandersvej 19 — Telf. 2949

Robert Dahl købte forretningen på Nr. Trandersvej i 1937. Den indsatte annonce er juletilbudene fra 1938.

drenes forretning (og også brugsforeningen), og det kom dem nu til gode.

Med Vilhelm i spidsen udviklede forretningen sig særdeles godt, og samtidig drev man gartneri på den jord, Jacob havde købt i Nr. Tranders. Familien må betegnes som ret velhavende på grund af deres dygtighed og ihærdighed. og i de efterfølgende år drev Vilhelm og Axel Dahl forretningen på Hadsundvej.

I 1937 købte Robert Dahl forretningen Nr. Trandersvej 19, Henry Dahl drev

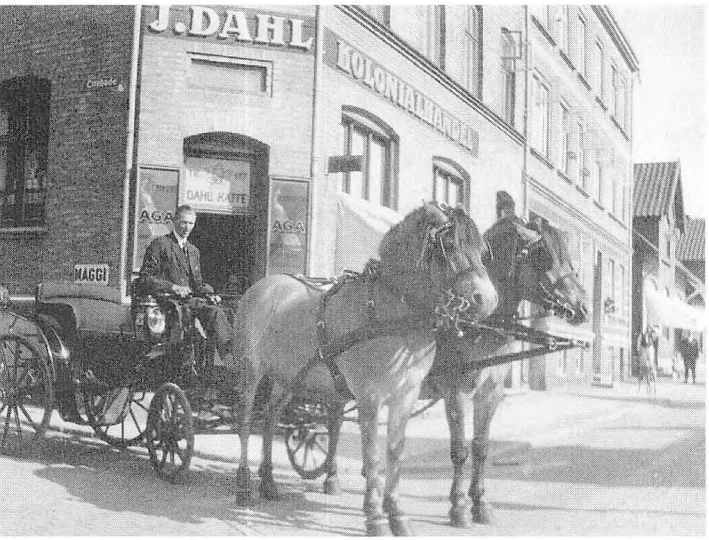

Vilhelm Dahl i hestekøretøj 1937 - klar til søndagsturen.

Herunder et billede fra 1932 af Østergade 2, hvor malermester Schultz havde til huse. I nabohuset - nr. 4 - boede malermester Georg Dahl.

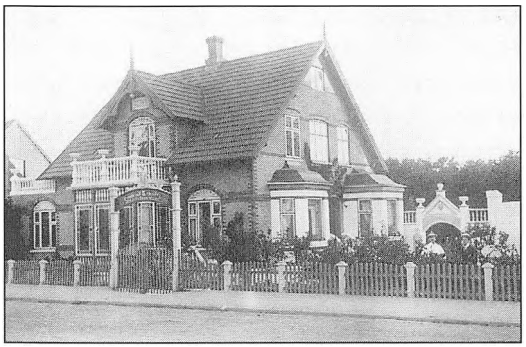

Gartner Henry Dahl til hest. Billedet er taget af broderen Vilhelm Dahl foran hans villa "Øst" på Nr. Trandersvej.

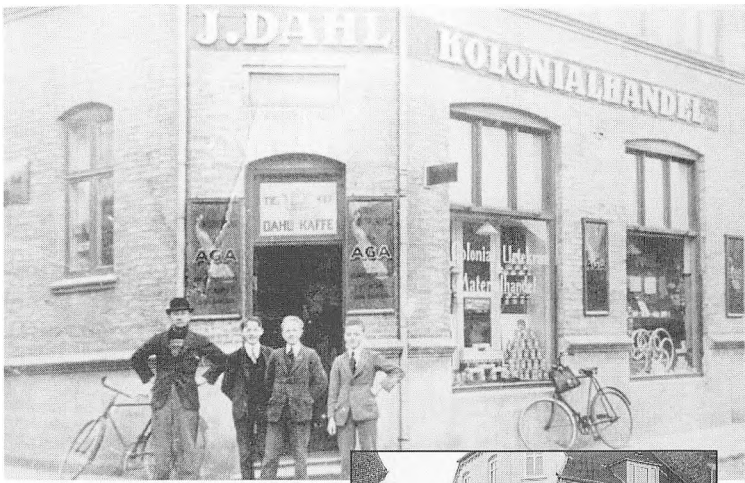

Fra 1919. De to unge Vejgaardkøbmænd står foran butikken Hadsundvej 41. Manden med hatten er en medhjælper, som kørte med firmaets hestevogn. I dag bebos ejendommen af "Sydbank".

gartneriet i Nr. Tranders, Georg Dahl blev malermester med bopæl i Østergade, Albert blev bager, mens Gerda blev gift med Svend Madsen, som i mange år var ansat ved administrationskontoret i Vejgaard.

Vejgaard familie med "musik i"

Beretningen om familien Buch, Birkevej 1, Vejgaard.

En middagsstund i 30'erne og 40'erne bar præg af at være en rigtig "hvilestund", og var det om sommeren, når vinduerne stod åbne, kunne man høre, at mange folk lyttede til de direkte radiotransmissioner fra f.eks. Vivex i København eller Kilden i Aalborg, hvor nogle af landets bedste orkestre spillede middagsmusik for dem, der havde råd til at indtage frokosten på de steder, som var "in" dengang.

Mange husker den stille middagsmusik, som blandede sig med klirren fra tallerkener og bestik.

Gik man en stille sommerdag tur på Birkevej, kunne man være heldig at høre

Huset Birkevej 1 med søster Birgit foran. Nederst til højre hr. og fru Buch fotograferet ved en familiefest i 1960.

I 1930'erne var det ret almindeligt, at børn gik i søndagsskole. Betty gik i søndagsskolen, som var i "De unges Hus" på Hadsundvej, men her i 1936 eller -37 har søndagsskolen været med i kirke, og de er bagefter samlet foran kirken.

middagsmusik, der kom fra villaen i nr. 1. Især gik lyden fra en violin igennem orkestermusikken, og det var husets ejer pølsemester Niels Buch, som på sin egen violin fulgte radiomusikken.

Det var en musikalsk familie, der boede på Birkevej nr. 1, og dem var der nok ikke så mange af i det gamle Vejgaard.

Betty Pedersen født Buch fortæller: "Min far kom fra Sønderjylland og min mor kom fra Fyn. I 1928 blev min far, 26 år gammel, pølsemester på Koppmanns svineslagteri, som dengang lå på Østerbro. I 1930 blev mine forældre gift og i løbet af 30'erne byggede de Birkevej 1, og tre piger Birgit, Betty og Else kom til verden.

Min far var meget musikalsk. Han spillede som dreng og ung mand sammen med sin far på violin til fester og baller. Han ville meget gerne have været violinist, men det mente hans far var en alt for usikker levevej. Så han kom i lære som slagter - og så - ja, så blev violinen et elsket instrument, han spillede på i sin fritid. Jeg husker, hvordan han spillede med, når der var dansemusik i radioen.

Violinen var hans skat. Den havde sin plads på skænken, og vi børn måtte ikke røre den. I 1940 fik vi endelig en dreng - vores lillebror Anker. Han var ikke ret

Anker Buch. Født 25. marts 1940 i Vejgaard. Begyndte at spille violin som 8-årig. Studerede ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium 1956-58. Studerede ved Juillard School of Music i New York 1958-64. Modtager af flere musikpriser, bl.a. Jacob Gade legatet. Koncertviolinist med over 6000 koncerter i Europa, Nord- og Sydamerika, Asien og Det mellemste Østen. Ejer af Mønsted Kalkgruber fra 1981.

stor, før han klatrede op på en stol og rørte ved strengene. "Kan du holde labberne derfra", sagde min far. Men det kunne Anker åbenbart ikke, for når han gik forbi violinen, fik den lige et lille klem. Til sidst tog far violinen ned og lod ham prøve den.

Den var alt for stor til de små arme, men far fornemmede, at Anker havde sans for musik, og da det var op mod jul besluttede far og mor, at Anker skulle have en lille "halv" violin, som det hedder, i julegave.

Far kunne imidlertid ikke vente med at give ham den, så en 3-4 dage før jul fik Anker violinen, og juleaften spillede

han julesalmer for os, mens vi sang til.

Selv om det var krigsår, havde vi en sorgløs barndom på Birkevej. Vores forældre sørgede jo for os. Vi gik på Østre skole og i søndagsskole i "De unges Hus" på Hadsundvej. Vi badede ved "Kridten", men mit eget dejligste sted at komme var nede i "Home" i Langgade hos alle "Home-ungerne". De var 11 søskende, og der skete simpelthen altid noget. Der var dog en høj grad af selvjustits børnene imellem, og det var et godt hjem.

Min far havde en lille Ford Junior, da krigen begyndte, men den måtte vi jo ikke køre i, så den blev "klodset op". Min far lejede i stedet hest og jumbe i Løkkegade, og så tog vi på skovtur til Lundby Krat.

I 1945 fik vi en lillesøster - Bodil. Så var reden fuld, men den eneste af ungerne, der dyrkede musikken, var "drengen".

Til gengæld gjorde mine forældre alt for, at han skulle blive dygtig. Det var jo sin egen ungdoms drøm, min far håbede, kunne gå i opfyldelse.

Det gjorde den til fulde. Min far og mor var både stolte og glade, da Anker som den første dansker nogensinde, afsluttede seks års studier ved en af verdens fineste skoler "Juillard School of Music" i New York med en flot diplomeksamen og efterfølgende skabte sig en smuk karriere.

Men det bedste ved det hele er nu alligevel, at vi fem søskende, der er født i Vejgaard, stadig holder sammen og tit

Anker og Betty Buch.
Billedet er taget i 1950.

luner os ved alle de minder, vi har fra vores gode barndomshjem", slutter Betty Pedersen.

Anker Buch opfyldte sin fars hedeste drømme om en karriere som violinist. Han gjorde som bekendt en strålende karriere og er i dag en af Danmarks ypperligste koncertviolinister samtidig med, at han gør sig bemærket som en strålende musikpædagog.

Selv om han hører til musikeliten, har hans fødder aldrig "sluppet gulvet", og den gamle Vejgaard-dreng har ikke svært ved at huske tilbage til den tid, da det hele var leg og udvikling.

Anker fik som spirende musiker en

aldrig svigtende støtte fra sin far og mor, fortæller Betty. "De gjorde alt, for at Anker skulle opleve kulturlivet som det udfoldede sig først og fremmest i det store København i efterkrigsårene. Det blev til adskillige københavnerture i drengeårene, og far sugede selv til sig, selv om han "kun" fandt sit eget publikum i stuerne på Birkevej og senere i Svenstrup."

Anker Buch fortæller: "Vejgaard, ja navnet alene giver mig mindelser om barnlig lykke blandet med de frygteligste vir-

Anker gi'r et nummer ved en skolefest. Han er da 12 år gammel.

kelige mareridt! Hvis jeg er i Aalborgområdet, og jeg har tid til overs, trækker styretøjet på bilen automatisk i retning af Langgade og Birkevej, og jeg må lige en gang til snuse til den glæde, men også gru, jeg oplevede i årene 1944-46, netop i 4-6 års alderen, hvor indtrykkene svejser sig fast i sindet og står tydeligt som et ar efter en koppevaccination.

Vejgaard står for mig som en blanding af luftalarmer, flynedstyrtning, en uhyggelig 1. skoledag og min første koncertfiasko - alt sammen oplevet med base i et kærligt og trygt hjem.

Jeg er født på Birkevej 1 den 25. marts 1940. Krigen begyndte 14 dage efter, men denne begyndelse kan jeg jo slet ikke erindre. Mor var, som alle andre koner, hjemmegående og skulle passe 5 børn og en mand, der kom hjem i den halvanden time lange middagspause fra Koopmanns Svineslagteri på Østerbro. En far og en mor omkring bordet ved alle måltider hver dag. Det var jo trygt! Vi stod ofte på altanen med mor og kiggede ventende på far, når han drejede om hjørnet ved Langgade. Det var simpelthen trygt, lunt og kærligt. Og åbent: Min far har fortalt mig, at jeg er avlet imellem klitterne i Blokhus sommeren 1939.

Krigen udviklede sig, og snart blev nætterne farvet af uhyggelige luftalarmer. Vi kunne også somme tider se de kæmpemæssige lyskegler, der søgte "fangst" af allierede fly.

En eftermiddag i januar 1945, altså få måneder før krigens slutning, var Birke-

Barn dræbt paa Gaden i Vejgaard

Da den 3½-aarige Preben [redacted] Aalborg, i Gaar Eftermiddags legede paa Birkevej i Vejgaard, kom han ud for et Ulykkestilfælde, hvorved han paadrog sig meget alvorlige Kvæstelser i Hovedet. Han blev af Falck bragt til Aalborg Amtssygehus, hvor han døde umiddelbart efter Indlæggelsen.

Der var grænser for, hvad man kunne skrive i aviserne under krigen.
Her er "Socialdemokraten"s notits fra 15. januar 1945om drengen, der blev dræbt af den nedstyrtede tyske Messerschmitt.

vej sort af børn, der kælkede ned ad den velegnede kælkebakke, som vejen udgjorde. De lange forrygende ture på bl.a. en usædvanlig lang kælk med plads til 10 børn endte som regel nede i Langgade. Min søster Betty sad altid helt ude foran i "smørhullet". Ved firetiden blev det mørkt, og alle skulle hjem. Jeg husker, vi sad lunt i stuen og varmede os ved kaminen, da der lød et øredøvende brag og en eksplosion. Ild og gnister fra el-ledninger lyste stuen op i glimt, far greb alle os børn i sin favn og trak os ind under det beskyttende fritstående køkkenbord.

Da alt var stille, vovede far sig ud i skæret af en Nefalygte. En tysk flyver, en Messerschmitt jager, var fløjet direkte ind i kælkebakken, hvor 30-40 børn kort forinden havde opholdt sig. To meget unge tyske piloter, som skulle flyve hver sin jager fra Berlin til Aalborg, kunne ikke få landkending i havgusen og nødlandede begge med døden til følge. Den anden flyver faldt ned i Aalborgs vestby i samme minut.
Vi børn plagede om at komme op og se ulykken og fik endelig lov. Et mareridtshelvede åbenbarede sig for os, jeg

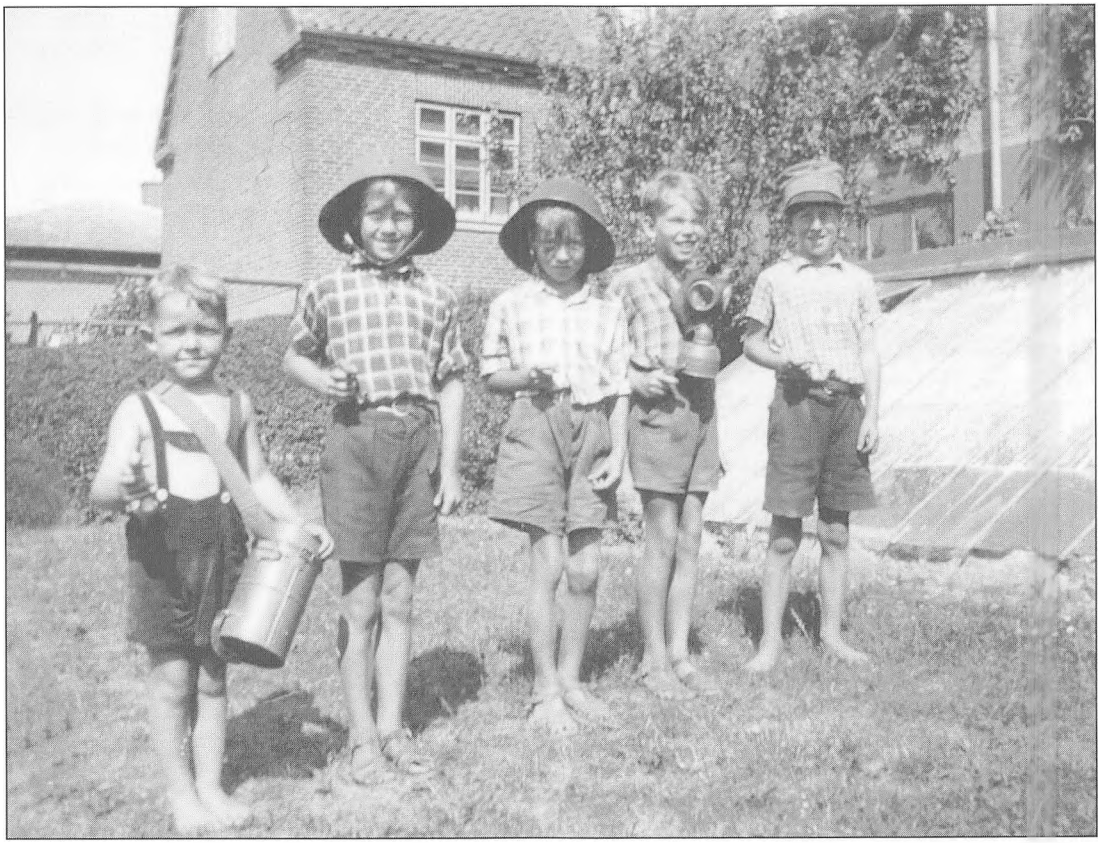

Nogle af knægtene fra Birkevej-kvarteret. Billedet er taget sidst på sommeren 1945, hvor alle drenge med respekt for sig selv legede frihedskæmpere. På venstre fløj ses Anker, herefter Kaj Bent Larsen, Svend Ustrup, hvis far var provisor på Vejgaard Apotek, Kurt og yderst til højre Jens Jørgen kaldet "Jønne", som var bror til Kaj Bent.

husker det ganske klart. Messerschmitten lå på ryggen totalt knust. De hvidkalkede huse i området var oversprøjtet med olie, så de lignede knabstrupperheste. Og inde i kabinen hang piloten med hovedet nedad og duvede i læderstropperne. Blod var der ikke noget af. Det var brændt væk. Flyveren havde knækket en telefonpæl, som havde knust en lille dreng. Han nåede aldrig ind til sin mor og far.

De næste tre dage gik to 60-65 årige tyskere vagt oppe ved vraget. Min mor bad mig om eftermiddagen om at gå op til dem og spørge dem på tysk: "Haben Sie Kinder?" Vi øvede denne sætning

"Haben Sie Kinder?", "Haben Sie Kinder?" hele formiddagen. Da jeg kom hjem efter overbringelsen af spørgsmålet, spurgte mor: "Sagde du det så?" Svaret var ja. Jeg mindes svagt vagternes forlegne ansigtsudtryk.
I foråret 1945 lysnede alt jo, og børnene legede lege, som mange har glemt nu. Mine tre storesøstre lavede en dag en tribune på græsplænen. Der skulle være cirkus, og jeg var en af hovedattraktionerne. Jeg var 5 år og havde i julegave fået en lille harmonika af træ og pap med 5 toner. Sammen med den skulle jeg synge og spille Lili Marleen, og det kunne jeg. Men da jeg blev skubbet ind på scenen, begyndte jeg at græde, jeg turde ikke gå i gang. Heldigvis stod min gode buttede mor nede i enden af haven, og hos hende søgte jeg tilflugt.

Alle børnene og nogle medlemmer af "Home-ungerne" råbte højt, at de "ville fandeme ha' deres 5 øre", altså entreen tilbage! Det var meget ydmygende for mig. Jeg tror, at jeg ved denne lejlighed blev vaccineret mod sceneangst. Jeg har siden været på scenen tusindvis af gange, men nervøs er jeg aldrig.

Så kom første skoledag på Vejgaard Østre Skole. Jeg var 5 dage over 6 år og var den yngste begynder i følge Aalborg Stiftstidende. Vejen til skolen var lang, så jeg skråede ofte over langs Ustrup-Christensens have på en gangsti, hvor jeg måtte fægte mig igennem frisklavede spindelvæv med store edderkopper. En stor skrubtudse holdt til i området. Den passerede jeg lidt frygtsomt hver skoledag. Den vejede vel det meste af et halvt pund!
Lærer Gunge formanede os børn om mange ting og sagde bl.a., at hvis vi ikke opførte os pænt, så kom vi op at hænge i krogen til landkortene over tavlen. Han har selvfølgelig sagt det i al gemytlighed, men jeg fattede ikke ironien og sad derfor i hver time resten af skoleåret og sendte bekymrede blikke op til krogen.

Hver dag, når Gunge gik forbi vores hus i sin pæne jakke med flyverlæg på vej hjem fra skolen, stod jeg inde bag et gardin og vovede næsten ikke at kigge ned på denne "farlige mand".

I efteråret 1946 flyttede vi til Svenstrup, men vi børn bevarede i flere år kontakten til vores legekammerater i Vejgaard. En af de dejligste stunder, jeg har haft som voksen, var, da jeg i midten af 80'erne standsede min bil foran "Home"-huset i Langgade med alle ungerne. Jeg bankede på, og der sad "Home-mutter" lyslevende, og vi talte kort om gamle dage. Da jeg var kommet ud til min bil, kom hun frem i døren, vinkede og sendte et herligt smil fra sit dejlige varme tater-agtige ansigt. Det var sidste gang, jeg så hende. Jeg kørte derfra og tænkte: Hvilken vidunderlig barndom, Anker!"

Fra den gamle boghandlers billedarkiv

Boghandler Bjarne Jensen, "Vejgaard Bog og Idé" fortæller om afdøde boghandler Uffe Simonsen:

"Jeg blev som ganske ung ansat ved Uffe Simonsen. Det var i året 1954, og da havde Uffe Simonsen haft forretningen siden 1923. Han lejede sig ind i ejendommen Hadsundvej 29, som var ejet af købmand Elbegaard. Elbegaard havde selv forretning ved siden af.

Uffe Simonsen var især i 20'erne og 30'erne en mand, der var med til at sætte præg på Vejgaard. Han var med til at starte Vejgaard Handelsstandsforening, og en kort overgang var han formand for Thor, men hans største fortjeneste var formentlig, at han i 30'erne sørgede for, at Vejgaard blev gennemfotograferet, idet han brugte billederne til postkort.

Da jeg kom til forretningen, fandt jeg nede i kælderen tusindvis af julepostkort, som alle havde vejgaardmotiver, og der var mange andre motiver, som alle i dag er velkendte.

Uffe Simonsens boghandel omkring 1930. På næste side ses den gamle lejekontrakt fra 1923.

På det lille foto ses boghandler Bjarne Jensen, som i 1965 overtog forretningen.

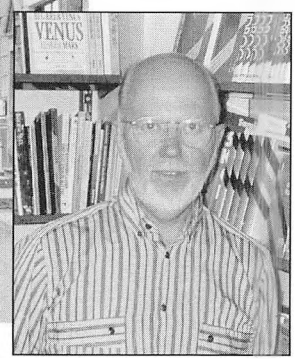

LEJEKONTRAKT

Aalborg Grundejer-Forening.

Stempelafgiften beregnes med 1 % af den højeste aarlige Vederlagydelse, dog med følgende Afvigelse: Er Lejemaalet indgaaet for en Periodes Livstid, eller er det fra en af Siderne ensidigt opsigelsigt i et Tidsrum af over 5 og indtil 10 Aar, forhøjes Afgiften til 1½ %. Er det indgaaet for en Periodes Livstid, eller er det ensidigt opsigelsigt i over 10 Aar, forhøjes Afgiften til 2 %. Er det indgaaet paa mere end én Periodes Livstid, eller er det ensidigt opsigelsigt i over 10 Aar, Vederlag. Er et Lejemaal indgaaet for et bestemt Tidsrum, kortere end 5 Aar, beregnes Stemplet efter ½ % af det samlede lige Leje ikke overstiger 300 Kr., stemples Kontrakten til ½ % af den højeste aarlige Leje, dog at der, hvis Lejen ikke overstiger 150 Kr. aarlig, kun skal anvendes Stemplet til Beløb 10 Øre.

Undertegnede Johannes Mølhegaard

bortlejer herved til Hans Bojhandler Ulfr Simonsen

fra førstkommende 1 Oktober Hjørring 1923

følgende Lejlighed i Ejendommen Haderslevvej 29 Vejgaard

nemlig:

bestaaende af 1 Butik og 2 Dagligstuer,
2 Kabinetter samt Butikken med
Adgang til W.C. eller Retirade i
Gaarden.

1200 Kr. [illegible]

Vejgaard kirke
og Nr. Trandersvej i sne.

Jeg holdt et mægtigt udsalg på et tidspunkt, idet jeg bl.a. tapetserede et helt vindue med kort, som da blev solgt billigt. De er i dag samlerobjekter. - Havde vi dog bare beholdt nogle flere til i dag, sukker Bjarne Jensen .

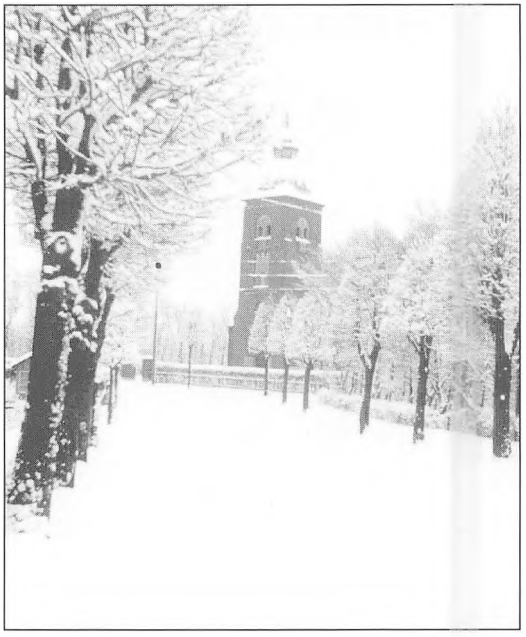

Herover: Kirkevejen i sne.

Øverst t.v. Vejgaards gamle rådhus, som jo var stuehus til "Vejgaarden". Her ligger nu biblioteket.

Nederst t.v. det gamle bibliotek.

Uffe Simonsen kom til Aalborg først i 20'erne fra Kolding, og han døde omkring 1956. Han boede sammen med sin familie i en lejlighed over forretningen, og hustruen kørte videre med forretningen med mig som en slags 1. mand, indtil jeg den 1. juli 1965 overtog forretningen, samtidig med at jeg lagde Elbegaards forretning til.

Billederne som her efterfølgende bringes, er for snebilledernes vedkom-

Herover: Vejgaard Vestre skole fotograferet inden blokkene i Odinsgade blev opført. Øverst t.v. Nr. Trandersvej.

Søndergade, som i dag hedder Thorsgade.

mende de billeder, der blev brugt til julekort, og dem genfandt jeg for nylig - godt gemt af vejen - nede i vores kælder.

Selv om Uffe Simonsen fik lavet snesevis af billeder til kort o.l., er det mærkværdigt, at det er umuligt at finde et billede af ham selv. Det svarer lidt til "Jens Vejmand" - her drejer det sig blot ikke om sten - men om billeder.

De kaldte mig for "kogerikællingen"

Enkefru Meta Thomsen, født i Sølyst i 1901 fortæller som sit spændende liv i Vejgaard.

Meta Thomsen fortæller, at hendes far omkring århundredskiftet var ansat som maskinarbejder på Rørdal.

Familien boede dengang i Sølyst. De første par år i en af arbejderboligerne, men så byggede de selv et lille hus, som står endnu. Det kostede såmænd kun 2.500 kr. at bygge, men faderens løn var også beskeden. Han fik 18 kr. om ugen.

Det var små forhold, de levede under, men det virkede ikke, som om de var egentlig fattige.

Meta Thomsen sidder i dag (1996) i sin lille stue i de beskyttede boliger på Aagaarden i Aalborg og udstråler en livskraft, der kan gøre en langt yngre person lidt misundelig.

Det er almindelig kendt, at der var et omfattende drikkeri på Rørdal omkring århundredskiftet, men i Metas hjem var der intet drikkeri. Faderen købte som regel en anker lyst øl, som man tappede af, og ved særlige lejligheder kom der en flaske akvavit på bordet. Det kostede dengang kun 27 øre for en hel flaske.

I 1907 begyndte Meta som elev i Rørdal skole, men i 1911 flyttede familien til det nuværende Thorsgade, hvor de boede i nr. 10. Hun gik nu på Vestre skole, hvor hun bl.a. havde Hanghøj og Thomsen som lærere.

I den sidste tid havde hun også i nogle måneder Berthel Christensen - "Kong Berthel" - , og hun husker ham som en særdeles strålende lærer.

Meta havde sin ungdom omkring 1915-1920, og hun husker perioden som en tid uden de mange muligheder. Noget af det, der gjorde stort indtryk på hende, var årene omkring 1918 og 1920, da den spanske syge raserede. Det var en art influenza, der kom som en følge af den frygtelige 1. Verdenskrig, der sluttede i 1918, og sygdommen rev adskillige unge i døden.

Der var ikke mange fornøjelser for de unge på den tid. Ugens store lyspunkt var søndag aften, hvor der som regel var bal på afholdshotellet på Møllevej. Så var der liv og glade dage.

Theodor Thomsen på "Lejbjerg-gårdens" marker over mod Ritavej. 1932.

Nederst:
En død ko er ved at blive læsset ind. 1934.

De mandlige vejgaardborgere var dog efter Metas mening noget tilbageholdende med at danse, indtil efter første pause. I pauserne løb de nemlig alt hvad remmer og tøj kunne holde ned til restaurant "Frederiksberg", hvor de kunne få øl. Det var jo ikke muligt på beværtninger at købe øl andre steder i Vejgaard på den tid, idet afholdsbevægelsen blokerede for spiritusbevillinger. Men "Frederiksberg" lå i Aalborg kommune og blev således en lille "oase" for dem, der gerne ville have en øl.

Og når drengene kom tilbage til balsalen, havde de fået mere mod på dansegulvet.

Det er Metas livserfaring m.h.t. Vejgaard, at skønt de gamle vejgaardborgere kun havde få fornøjelser, så virker det alligevel som om, de var mere glade set i forhold til det, vi oplever i nyere tid. Som hun siger: "De var taknemmelige for lidt!"

Hun husker bl.a. skoleudflugterne med Vestre Skole. De gik næsten altid til Mosskov og Store Øksø, og man kørte selvfølgelig i tog dertil. Fra disse ture husker hun især "Madam Jensen", som var gift med stenhuggermester Martin Jensen, Petersborgvej 1. Madam Jensen var utrolig populær - ikke mindst blandt de unge. Hun havde et strålende humør, og så spillede hun på harmonika. "Madam Jensen" havde ellers intet med skolen at gøre, men hvis hun ikke var med på skoleudflugten, var der ikke noget ved den, siger Meta Jensen.

Meta blev i 1927 gift med slagtermester Theodor Thomsen, som i 1924 opkøbte jord fra det, som dengang hed Lejbjerggården. Den lå på de jorder, hvor Lejbjerg kirke nu ligger, tæt på Hadsundvej. Theodor Thomsen købte samtlige huse, der hørte til Lejbjerggard, og i udhusene indrettede han en destruktionsanstalt. Han kørte rundt over alt i Nordjylland og opkøbte selvdøde dyr, som så i lastvogn blev kørt hjem på gården og slagtet. Fedtet blev kogt af kroppen, og skindet blev gjort klar til salg på auktion.

Meta husker tydeligt, at der var masser af klager fra vejgaardborgerne over den lugt, der kom fra destruktionsanstalten, men hun siger, at det kun var om eftermiddagen, når de ved arbejdstids ophør lukkede dampen ud af de kedler, der blev brugt til kogningen. På andre tider af dagen var der ingen nævneværdige lugtgener.

Det skal siges, at der faktisk kom en slem hørm, når dampskyen spredtes ud over Vejgaard, men Metas mand afviste altid klagerne med ordene: "Vi har været her før jer - I kan jo bare flytte".

Selv om "kogeriet" lå et stykke fra de nærmeste arbejderboliger (det var næsten udelukkende arbejdere, der boede i Lejbjerg), klagede beboerne ustandseligt, og Meta blev nedsættende kaldt for "Kogerikællingen" og datteren for "Kogeritøsen". Theodor Thomsen havde man imidlertid respekt for, og man benævnte ham som "Hr. Thomsen", mens man løftede på hatten.

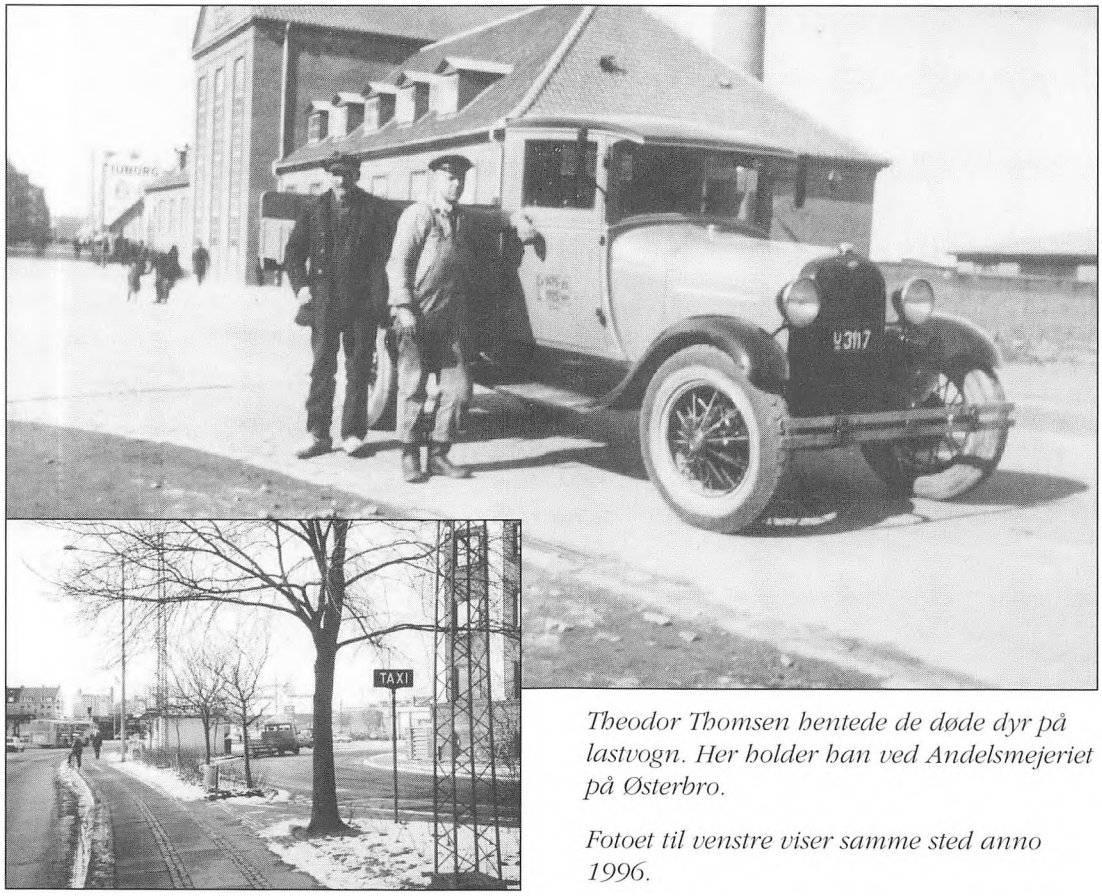

Theodor Thomsen hentede de døde dyr på lastvogn. Her holder han ved Andelsmejeriet på Østerbro.

Fotoet til venstre viser samme sted anno 1996.

Metas egen familie var bestemt ikke fattigfolk, men andre beboere i Lejbjerg var i 30'erne så fattige, at det hændte, at de i ly af mørket stjal kød fra de døde dyr.

Theodor Thomsen var udlært slagter og havde på kogeriet ansat 3 medarbejdere: 1 chauffør og 2 kogerimedarbejdere. Disse fik dengang 10 kr. mere i løn end andre arbejdere - på grund af lugtgenerne. Theodor døde i 1940, og 2 år senere lukkede Meta kogeriet.

Foruden Lejbjerggård ejede Thomsen også en lille gård, der lå ved Ritavej. Her havde han et hønseri med 800 "hvide italienere" - og der blev udruget kyllinger til videresalg. Bag gården, hvor AMU nu findes, var der en granbevoksning, men den blev nærmest plyndret af fattigfolk, som også huggede brænde i Sohngårdsholms skov.

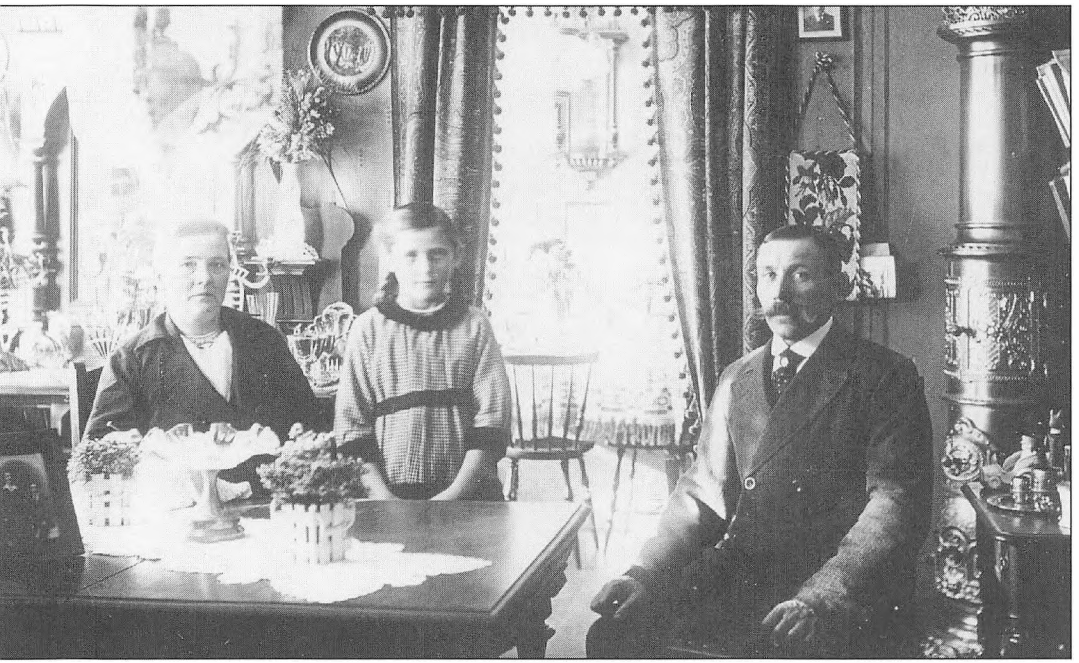

Familien Johnsen, Hadsundvej 15, hvor Meta som ganske ung pige modtog syundervisning. Fru Johnsen havde systue i lejligheden, mens hr. Johnsen havde grøntforretning i kælderen. Billedet er taget omkring 1920 og viser et pænt middelstandshjem med skinnende kakkelovn og masser af nips. Det er Johnsens datter i midten.

Sytime i fru Johnsens lejlighed. Nr. 2 fra højre er fru Johnsen, mens Meta Thomsen sidder ved maskinen, nr. 3 fra højre.

Fra en fjerkræudstilling på Kvægtorvet i Aalborg 1931. Manden til venstre i den hvide kittel, som hed Trudslev, sendte billedet som nytårskort til Theodor Thomsen.

I 1935 byggede Meta og Theodor Thomsen nyt stuehus ved Lejbjerggården, og det er den eneste af de mange bygninger, der endnu står der i dag som den nuværende Lejbjerg kirke. Huset var i 1935 stort og flot efter den tids målestok, og det kostede 17.000 kr. at bygge det.

"Lejbjerggården"s nye stuehus, som i dag er Lejbjerg kirke. Alle andre bygninger er væk, og gårdens jord er anvendt til bebyggelse.

Gamle vejgaardfolk fortæller

Det efterfølgende afsnit indeholder en række store og små beretninger fortalt af kendte og ukendte Vejgaard- og Nr. Trandersbeboere. Det havde været muligt at bringe endnu flere beretninger af samme slags, men jeg har valgt at bringe dem, der fortæller noget typisk.

De snorksov i skolen...

Herdis Nielsen født i Bælum 1912, bor nu som enke i den gamle skole i Øster Uttrup. Herdis var gift med gårdejer Aksel Bælum, og sammen var de gårdfolk i Øster Uttrup gennem meget lang tid, indtil Aksel Bælum døde, og Herdis drev gården videre.

For nogle år siden flyttede Herdis ind i den gamle skole i Øster Uttrup, og hun sidder i dag i sin dejlige stue, som er præcis det sted, hvor hun gik i skole fra omkring 1918 til 1924.

Herdis Nielsen foran sit nuværende hjem, som tidligere var Øster Uttrup skole.

"Øster Uttrup var jo et typisk landbrugssamfund, og skolen var jo nok derefter," fortæller Herdis. "Omkring 1928 var børnene delt op i 3 klassetrin.

De ældste elever gik i skole fra kl. 8 til kl. 12, idet de fleste af eleverne hjalp til derhjemme i brugene. Nogle af drengene var allerede ud at tjene, og de var oppe hver dag kl 5 - for at hjælpe til i stalden o.l., og når de så kom i skole kl. 8, var de godt søvnige. Men det var der forståelse for hos lærerne.

Herdis husker, at det var almindeligt, at de drenge, der havde været tidligt oppe, efter morgensangen satte sig til at sove ved skolepulten, idet de simpelthen lagde hovedet på bordet, og så snorksov de. De fik lov til at sove til det store frikvarter kl. 10, hvor de blev vækket for at deltage i undervisningen til kl. 12.

Selv om der var mellem 25 og 30 elever i klassen, var det en selvfølge, at de små morgenarbejdere ikke måtte forstyr-

res, men det må have været begrænset, hvad de fik ud af undervisningen i de første 2 timer, som trods alt udgjorde halvdelen af undervisningstiden.

Men det var et bondesamfund, og bedrifterne skulle passes. Skolen har vel til alle tider været stedet, hvor opfattelser og meninger brydes. F.eks. husker jeg, at det nærmest var en katastrofe at være rødhåret. I dag betragtes det jo nærmest som en betydelig fordel for en pige at være rødhåret, men omkring 1920 kunne det være noget, der gav komplekser.

Vi havde en lærerinde, der var rødhåret. Det var tydeligt, at hun ikke var glad for det, og hun følte sig sat udenfor. Engang skulle vi lave et bogmærke, som havde form af et hoved. Mærket var af stof, og så skulle der på hovedet være hår, og dertil skulle bruges uldgarn. Mit hoved skulle jo også have hår, og min mor gav mig noget uldgarn, som var rødt. Når jeg fik netop det garn, var det vel fordi, at hun bedst kunne undvære den lidt aparte farve. Da jeg kom i skole med hovedet, som jo nu havde rødt hår, blev lærerinden meget forarget, fordi hun troede, at det var, fordi jeg ville gøre nar af hende. Lærerinden konfiskerede mærket.

Det var nu heller ikke dengang altid let at være lærer. En af drengene - spilopmageren Ib Melgaard- lavede sjov i lærerindens time, og hun tog sin pegepind og løb efter ham - rundt og rundt, og vi andre kravlede op på bordene og råbte "Hep-Hep"!

Men noget lærte vi da i landsbyskolen. Vi havde dengang den årlige eksamen, og min far - Aksel Bælum - var i skolekommissionen, da han sad i sognerådet, og det betød, at han sammen med læreren og præsten var eksaminator, og de fandt så sammen ud af, hvad den enkelte skulle have i karakter. Far var jo landmand og har aldrig været andet, så han fulgte sikkert førstelærerens råd. Eksamensdagen sluttede traditionelt af med, at de tre herrer fik suppe hos førstelærerens kone - og mon ikke de fik en "lille en" til?"

Gunnar Pedersen fortæller:

.... "En vinteraften i 30'erne var gaderne så glatte, at vi kunne køre i slæde fra det øverste af Petersborgvej og helt ned på Vangs sø" (Østre anlæg).

.... "På Signalvej boede "Læsøpræsten". Han lavede brændevin, men blev snuppet".

.... "Købmand Cilius Andreasen, Hadsundvej 6, havde en tam allike, som gik frit i butikken og på fortovet. Hos Cilius kunne man i øvrigt købe et maleri med én kr. i udbetaling. Han havde også kunsthandel".

.... "Min bedstefar skomagermester Th. Nielsen Abildgaard fortalte mig, da jeg var barn, at der i garveriet i Odinsgade

(hjørnet af Odinsgade og Skolegade), var så lidt plads på trappen, at huderne skulle bæres foran og ikke på nakken.

Grundet dette havde garver Winther, som forekom mig at være en ret høj, men lidt duknakket mand, en utrolig styrke til at løfte foran. Winther var en stille og rolig mand, som ikke lod sig irritere.

En dag havde han besøg af en gårdmand, som brokkede sig og skældte ud. Da Winther havde hørt lidt på det, tog han ganske roligt den vrede mand, som stod ved siden af hestevognen, og satte ham op på bukken, og gav hesten et klap. Så var det ordnet - ingen overflødigt snak. Senere drev hr. og fru Winther sko- og læderhandel på Nr. Trandersvej" (- formentlig i nr. 5).

De gamle lærere kunne være lidt barske. Billedet viser lærerstaben på Vejgaard Østre skole først i 30'erne. Fra venstre ved bordenden ses bl.a. overlærer Christensen, lærer Thygesen og lærer J.E. Jensen.
På højre fløj ses lærerinde Marie Hundahl, mens lærer Abben er krøbet ind i hjørnet.

Lærerinden der var vældig flink, men blev kaldt for "bokseren"

Tidligere købmand Frode Laursen, der var elev på Vejgaard Østre skole i 30'erne fortæller, at lærerinden, som blev kaldt "bokseren", fik sit tilnavn, fordi hun næsten altid gik med handsker, når hun havde gårdvagt.

Han oplevede selv, at "bokseren" overraskede ham i skolegården, da han spillede fodbold. Han blev kaldt hen til hende og fik foreholdt, at der ikke måtte spilles fodbold i skolegården. Så fik han et velrettet dybt stød til overkroppen (højre hånd!), hvorefter han gik bagover, og mens han sad på jorden og forsøgte at komme sig efter det perfekte slag, grinede "bokseren" til ham og sagde "slog du dig"? - "Nej- det gjorde jeg da ikke," fremstammede han, hvorefter hun smilende afsluttede seancen med: "så husk - ikke spille fodbold i skolegården."

Her 55 år efter siger Frode om "bokseren" - "Hun var nu så flink!"

"Hvordan får man strøm?"

Dette snedige spørgsmål blev stillet af den dygtige men skrappe vejgaardlærer på Vejgaard Østre skole i 1931.

Eleverne var 6. klasse, og en af "tumperne", der sad i fysiklokalet, der var bygget op i terrasser, svarede "Det gør man ved at tænde for kontakten."

Læreren bemærkede tilsyneladende ikke, hvem der var kommet med det logiske svar, men han troede, det var eleven Frode, og han styrtede ned og gav ham en på hovedet, så Frode trillede ned fra pulten, der stod lidt højt.

Frode fik samlet arme og ben sammen og kravlede igen op på plads, samtidig med at han sagde, at det ikke var ham, der havde svaret. Det passede også - for det var nemlig "Pruns", der havde givet svaret. Men sagen blev hurtigt henlagt.

Slaget ramte ham så uheldigt, at det ene øje lukkede til, og da han kom hjem, spurgte hans far ham, hvordan han havde fået det øje. Frode turde ikke sige sandheden, for han vidste, at far ville opsøge læreren, og så var det ikke blevet til ros. Og som Frode sagde: "Hvis far havde besøgt skolen i den anledning, var der blevet ballade, og så var der ikke til at være der."

Alligevel slutter han sin beretning:

" - "bortset fra det, at de slog, så var de nu så flinke!"

.... Og så var der læreren der ikke slog, men til gengæld trykkede strafværdige elever så hårdt på næsen, at øjnene løb fulde af vand!

Hassardspil i "Hullet"

Tidligere museumsbetjent Gunnar Pedersen, Vejgaard, fortæller, at der i 30'erne blev spillet hasard ved noget, der dengang kaldtes for "Hullet". Hullet lå på Sohngardsholms jorder. Af og til var der nogle, der meldte spillerne til politiet, og når de kom var de kørende i det grønne "Salatfad" (en Triangel). Når dette skete, skyndte spillerne sig væk. Der blev som regel spillet med terninger, og bordet de benyttede, blev vendt på hovedet, og så var det med at komme væk i en fart. Det var ikke altid, at spillerne fik deres cykler med. Disse kom så i salatfadet og blev kørt til politigården. Når folk så kom for at hente cyklerne, kostede det 5 kr., og hvis de blev taget på stedet, og politiet kunne bevise, at de havde spillet, vankede der en bøde på 50 kr. Gunnar Pedersen kan også huske "koholderierne". Der var adskillige huse i 20'erne og 30'erne, som brugte udhusene til stald. Enkelte havde en ko stående, og folk kunne så komme til staldøren og købe mælk direkte fra koen. Det var ret almindeligt især i 20'erne.

Skoleskovtur og bal i Mosskov

Fru Marie Dausell, født år 1900 - død i 1995: "Min mor havde en lille slikbutik, der lå på Hadsundvej lige ved Tværgade. Den hed "Håbet". Som barn - omkring 1910- var den store årlige oplevelse skoleskovturen til Mosskov. Der var liv og glade dage i det gamle prustende tog. En rar dame, som vi kaldte for "Madam Jensen" var altid med, og hun spillede på harmonika.

Drengene var noget grove i deres sprog. Somme tider råbte de frem til lokomotivføreren - "Stop, vi skal pisse,"

Langgade 9 med familien Krogh Hansen foran huset. Krogh Hansen var murer og byggede selv huset i 1909.
Senere flyttede den kendte lærer Bækgaard Andersen ind i huset, hvor han boede i 1940'erne og 50'ewrne.

og så blev der standset. Man medbragte et anker hvidtøl, som jævnligt blev spædet op med vand".

Som ganske ung ville Marie gerne til bal en gang imellem, men hun måtte ikke komme til de baller, der blev holdt i Afholdshjemmet omkring 1915. Stedet havde dengang et dårligt rygte.

For at komme til bal kørte hun jævnligt på cykel til Mosskov i Rold skov og til tider gik turen til Skovkroen i Lundby Krat. Der var ikke mange fornøjelser dengang, derfor regnede man det ikke for noget at cykle langt for at komme til at more sig.

Som 15-årig var hun i huset ved en af Rørdals mestre, der boede ved fabrikken. Familien hed Stæhrmose, og de var missionsfolk, så de var ikke meget for, at Marie gik til bal. I det hele taget var de voksne meget bange for, at de unge "skulle komme galt af sted" som det hed, og de blev kørt i stramme tøjler.

Især advarede hendes mor hende mod dem, der kom fra Lejbjerg - "De har fået for lidt opdragelse" - men Marie fortæller, at de nu ikke var værre end så mange andre.

Tiden ved fru Stæhrmose var nu ellers meget god, og Marie var der da også i 4 år, men fru Stæhrmose holdt meget strengt på, at hun ikke måtte gå længere end til havelågen, når der kom drenge på besøg, og hun gerne ville snakke med dem. Straks kom fru Stæhrmose til syne i et vindue, og så sagde drengene: "Nå nu fløjter stæren igen!"

Min mor kæmpede for os!

Lilly Larsen, født 1904, fortæller, at hendes far Aksel Nielsen lå for døden, da hendes mor ventede sit 4. barn, - Lilly selv. Det var i 1904.

Hun har fået fortalt, at hendes far på dødslejet lå og bad til, at Lilly ikke måtte komme levende til verden, for det forekom ham at være aldeles uoverskueligt, at en enlig mor skulle kunne klare 4 børn alene i 1904.

Men Lilly blev født, og det i en tid, hvor det var umådelig småt med hjælp fra det offentlige, og det var næsten utænkeligt, at en enlig mor med 4 små børn kunne komme på en arbejdsplads.

Lilly fortæller med en mild stemme, men også med en smule triumf: "Mine søskende er døde - men jeg lever" - "min mor klarede flot at give os alle et godt hjem, og jeg havde den glæde for nogle få år siden at kunne fejre krondiamantbryllup med min mand, som dog nu er død. Vi fik 66 gode år sammen.

Min mor boede Hadsundvej 19, hvor hun forsørgede os ved at sy for andre, f.eks. syede hun tøj for herskabet på "Ny Vejgaarden" på Nr. Trandersvej, men også for mange andre gamle Vejgaardfamilier, der havde råd til at gå til syerske.

Det var småt med luksus i det lille hjem på Hadsundvej. Vi købte vore grøntsager ved "Bette Mam Jensen", Petersborgvej 1, som havde en stor have, hvor der også var en masse kirsebærtræer. Jeg husker, at fru Jensen var flink til at hjælpe mor."

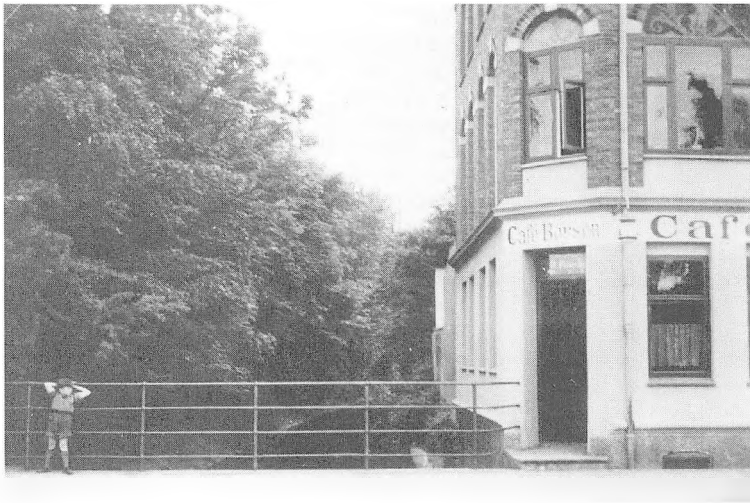

Billedet er fra slutningen af 1930'erne, og Kanalcaféen hed dengang Cafe "Børsen". Lilly Larsens far ejede omkring århundredskiftet caféen, som dengang var en beskeden spiserestaurant.
Bag ved selve ejendommen var der ud mod kanalen en have, hvor der blev serveret. Kanalen blev overdækket omkring 1939.

Om sommeren skød hendes mand - stenhugger Jensen - stærene, som jo gerne gik i kirsebærrene. Stærene fik Lillys mor, og de blev gjort i stand og serveret som søndagsmad. De smagte som duer.

Min far havde før 1904 ejet Kanalcafeen på Østerbro. Det var dengang en ganske fornem spiserestauration. Mor lavede mad, og om sommeren serverede de i haven, som gik lige op til den åbne kanal, der jo passerede Østerbro lige ved cafeen. Det gør den vel stadig men kanalen er jo for længst overdækket.

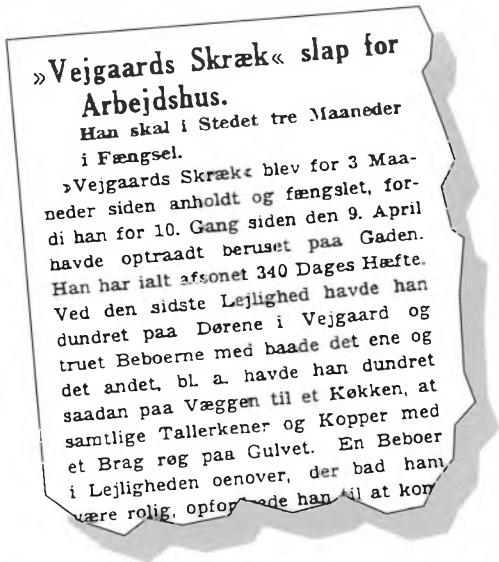

»Vejgaards Skræk« slap for Arbejdshus.

Han skal i Stedet tre Maaneder i Fængsel.

»Vejgaards Skræk« blev for 3 Maaneder siden anholdt og fængslet, fordi han for 10. Gang siden den 9. April havde optraadt beruset paa Gaden. Han har ialt afsonet 340 Dages Hæfte. Ved den sidste Lejlighed havde han dundret paa Dørene i Vejgaard og truet Beboerne med baade det ene og det andet, bl. a. havde han dundret saadan paa Væggen til et Køkken, at samtlige Tallerkener og Kopper med et Brag røg paa Gulvet. En Beboer i Lejligheden oenover, der bad ham være rolig, opfor[illegible]ede han til at kom

"Vejgaards Skræk"

"Vejgaards Skræk" var en mandlig Vejgaardborger, som havde sit beskedne og tvivlsomme virke i Vejgaard omkring 38-39. Hvem han var, hvor han boede, og om han evt. havde arbejde vides ikke. At han var drikfældig er helt sikkert, og at han lavede ballade, når han blev fuld, er lige så sikkert.

Han fik efterhånden sit tilnavn som følge af de mange gange, han gik helt amok, når han blev fuld, og sådan et tilnavn var ikke let at slippe af med i 30'ernes Vejgaard.

Man kan se på hans strafferegister, at det ikke har været de helt store ting, han lavede, men dengang skulle der nu ikke så meget til, før man fik en fængselsstraf.

Tidens subsistensløse var meget bange for at blive idømt "arbejdshus", dvs. anbringelse på en anstalt - da det nærmest var på ubestemt tid. Det var straf-

former, vi først afskaffede engang i 50'erne eller 60'erne.

Hvordan det har været at skride ned gennem Hadsundvej engang i 30'erne, vel vidende, at nu sagde alle "-der kommer Vejgaards Skræk" er ikke svært at begribe. Den aftrykte avisartikel er fra 1939.

Allerup-drengene

Det var i det hele taget ikke særlig morsomt at komme på kant med loven i gamle dage.

I Vendsyssel boede der først i århundredet - indtil 30'erne 4 brødre, som mildest talt blev berygtet og kendt under fælles tilnavnet "Allerup-drengene". De havde en gård i Allerup, indtil den brændte, og der var formentlig tale om assurancesvig.

Efter udstået straf bosatte brødrene sig forskellige steder i Nordjylland, og jeg husker fra min barndomsgade - Danmarksgade (Langgade), at der i et usselt kælderværelse i 40'erne boede en skummel mand, som vi faktisk var bange for.

Der gik rygter om, at han var "børnelokker" o.l. Vi kaldte ham for "PIM-PIM", mens han rigtige fornavn var Jens Peter, og han var en af allerupdrengene.

Det var typisk for allerupdrengene, at de holdt sammen, når de kom i fedtefadet, og det gjorde de tit. Hvad der blev af den slags eksistenser vides ikke. De døde formentlig ligeså usselt, som de havde levet.

Bogtrykker Vonsyld

Vonsyldsgade bærer navnet "Vonsyld" uden mange er klar over, hvoraf det særprægede navn kommer. Men det hører naturligt nok til i Petersborgvejkvarteret.

I 1917 - måske lidt før - købte bogtrykker Vonsyld fra Randers et stort areal af Petersborggårdens jorder, som gik fra skellet mod Aalborg, der stort set fulgte det gamle Vestergade, som nu hedder Bernstorffsgade, og så østpå.

Han udstykkede jorden til 70 øre pr. alen, og det var lige noget for Vejgaards arbejdere, som købte for de første år at bruge jorden til dyrkning af grøntsager o.l. Efterhånden som årene gik, blev grundene betalt, og der blev bygget de huse, som stadig står.

Berthel Kristensen - "Kong Berthel"

Fru Ingrid Knudsen, København, som er datter af en af Vejgaards markante personligheder - måske den største - nu afdøde Berthel Kristensen, fortæller om sin far:

"Min far var som bekendt sognerådsformand i Nr. Tranders kommune fra 1929 samtidig med, at han var overlærer på Vejgaard Vestre skole. I 1940 blev han skoledirektør. Fra 1950 (sammenlægningsåret) til 1956 var han skoledirektør for Aalborgs 16 kommuneskoler (1956). Min far døde i 1958.

Vejgaards "Kong Berthel", overlærer Berthel Kristensen, der var sognerådsformand fra 1929, og i 1940 blev skoledirektør.

I 1908 påbegyndte min far lærerstudiet på seminariet i Jelling. Jeg kan naturligvis ikke sige det bestemt, men jeg tror, de næste 4 år må have været de gladeste i hans liv. Han fik lov til at læse, hvad der hidtil havde været helt uden for hans rækkevidde. Han fik gode kammerater, og byen var dejlig, både hvad angår natur og dejlige piger!

Seminariet holdt mange flotte baller. Fine rober og hvide handsker til både piger og drenge var obligatorisk. Jeg er senere blevet fortalt, at far var den store balløve.

I Jelling blev far forlovet med min mor, Nielsine Jensen, kaldet Sinne. Hendes far havde en købmandsgård. Min mor havde 7 søskende, hvoraf de 5 var piger, så det er klart, at alle de baller gav afsætning. Flere blev gift med lærere, og den ene af de to brødre - Jens Ejnar Jensen - læste selv til lærer.

I 1915 flyttede mine forældre som nygifte til Vejgaard, hvor far blev ansat som lærer ved Vejgaard Vestre skole. Senere blev han overlærer samme sted. I 1929 blev han sognerådsformand, og han beholdt begge stillinger indtil 1940, hvor han blev skoledirektør.

Jeg er selv født i 1919 på Hadsundvej nr. 1. Vi flyttede senere til Hadsundvej 42, hvor vi boede, indtil vi byggede hus på Nordmarksvej.

Jeg ved intet - overhovedet intet - om min fars evner som pædagog, men hvis jeg i dag skal gætte, vil jeg regne med, at hans evner som administrator og organisator var betydeligt mere værd end som pædagog.

Min far blev født i "trange kår" i Horsens i 1890. Hans far var arbejdsmand på Fabrikken "Thor". I ægteskabet var der foruden min far endnu en søn og 3 døtre.

Der var ikke meget "at rutte med", når en så stor familie skulle klare sig for en arbejdsmands ugeløn - navnlig ikke i perioder med arbejdsløshed. Fagforeningerne begyndte i 1880'erne og arbejdsløshedskasserne kom først omkring 1907, så før den tid var der vel kun fattighjælp at få.

Far fortalte sjældent om disse hårde tider for hans familie, men hans ældste søster Lucia, som forblev ugift og senere bestyrede hus for min farfar efter farmors tidlige død, har ofte fortalt om, hvor strengt de havde det, når arbejdsløshedsperioderne ramlede ned over dem.

I Horsens gik far i friskolen, også kaldet træskoskolen. Det var kun de mindrebemidlede hjems børn, der gik i den. Da han var færdig med friskolen, fik han stilling på et herredfogedskontor.

At læse videre var helt udelukket. Der var jo dengang ikke noget, der hed S.U., og et lån i banken var også helt ude af betragtning, når man ikke havde en kautionist. Og hvor i alverden skulle far skaffe sig sådan en fra?

Alligevel var heldet med ham. En af fars lærere fra friskolen, som han efter endt skolegang havde holdt kontakt med, syntes, det var en skam, at fars evner skulle gå til spilde. Han hjalp ham videre, og det er ham, far kan takke for, at han kunne starte på seminariet i Jelling.

I 1929 blev far sognerådsformand, og tiden i det gamle "Vejgaarden" på Hadsundvej, hvor han havde sit kontor, er nok den periode, hvor jeg husker ham bedst.

Far havde et fantastisk team: Fru Marie Kjeldsen (datter af politibetjent Th. Andersen), ekspeditionssekretær Aage Thon og ekspeditionssekretær Madsen. De tre kendte bogstavelig talt alle indbyggere i Vejgaard.

1930'erne var nok nogle af de værste år i Vejgaard-tiden. Der var en forfærdelig arbejdsløshed. Bistandshjælp fandtes jo ikke dengang - kun aldersrente og socialhjælp, men jeg tror, de 3 medarbejdere på fars kontor gjorde et utroligt stykke arbejde, som ikke mange var klar over.

Jeg husker endnu en gang, jeg sad dernede og kom til at overvære en "snak" mellem fru Kjeldsen, Thon og far.

Som sagt kendte de bogstavelig talt alle i byen, og fru Kjeldsen og Thon havde fundet ud af, at der i Herskindsgade sad en kone med små børn, som var i virkelig nød. Ikke desto mindre hørte hun til den kategori af mennesker, der var for stolt til at bede om socialhjælp, så hun og familien led i stilhed.

Far og hans to makkere fik i løbet af kort tid fundet ud af, hvordan de kunne gribe sagen an, så den lille familie blev hjulpet, uden at det gik ud over stoltheden. Jeg tror, der var masser af den slags eksempler - jeg kom bare tilfældigt til at overvære et af dem.

Jeg tror ellers, far sad tungt på kommunens pengekasse, men fordi han selv havde mærket de knappe kår i sin barndom, var han altid parat, når det var påkrævet. Til gengæld ved jeg, at der blev sparet på cigarerne ved de kommunale møder, og det blev han absolut ikke populær for.

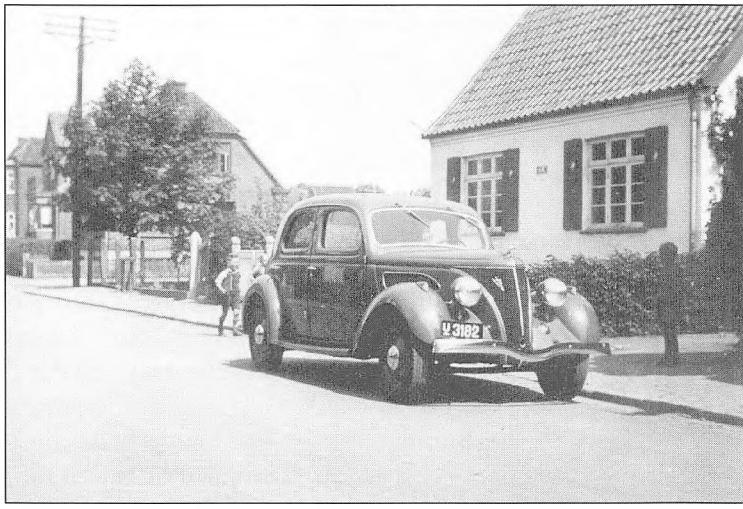

Huset Langgade 4 omkring 1939. Vognmand Jens Laursen købte huset i 1929, da det var nyopført. Foran ses en Ford V8, årgang 1936, som blev brugt til udlejning.

Fru Kjeldsen var fantastisk morsom, når hun genfortalte noget. Jeg kunne f.eks. ikke begribe, hvorfor man var begyndt at kalde far for "Kong Berthel".

Hun mente bestemt, at det var opstået, fordi fars attituder var de samme ved alle sognerådsmøderne. Så snart han var færdig med at læse beretningen op, kiggede han over brillerne og sagde:" Er der nogen kommentarer? Nå, ikke! Godkendt! Mødet er slut."

Hun sagde også med et stort grin, at de korte sognerådsmøder jo havde den store fordel, at medlemmerne ikke behøvede at få noget at læske sig på."

Kirsten Strunge, der som skolepsykolog kom i tæt kontakt med Berthel Kristensen, fortæller om ham:

"Naturligvis var "Kong Berthel" et øgenavn, når man satte Kong foran. Men det var et af de gedigne gammeldags øgenavne, der samtidig rummer både lidt onskabsfuldhed og beundring.

For mig som for andre var han én af dem, der bar kongenavnet med megen ære og lidt forsmædelse ind imellem. Han var storslået. Han var beslutsom og beslutningsdygtig. Jeg oplevede det flere gange. Hvis han først var med på en tanke, blev den næsten sikkert til realitet. Men jeg mærkede det også negativt, da jeg uden drøftelse fik tildelt Annebergvej skole som en vedtagelse, "hvorefter alle haver sig at rette".

Hvad jeg end kunne have at indvende, så ikke blot agtede jeg ham, jeg holdt af ham. Det hændte, at jeg sidst eller senere end sidst på arbejdsdagen benyttede, at han nu var ene på kontoret, og hvis han ikke ligefrem havde en aftale, så gav han sig tid og virkede afslappet efter at være nået igennem sit oftest store dagsværk. Rigt menneskelig."

Mit arbejde på det gamle socialkontor i Vejgaard

Tidligere socialinspektør ved Skørping kommune, Kai Christensen, født 1915, var ansat ved Nr. Tranders kommune fra 1935 til 1948. Han var beskæftiget på socialkontoret. Kai Christensens far var den kendte socialdemokrat Carl Christensen, som var snedker og boede i Lundsgaardsgade, hvor Kai også er født. Hans søster er Dagmar Dahl, som var gift med købmand Vilhelm Dahl.

Kai Christensen fortæller:

"Min første arbejdsplads var hos en grosserer, hvor jeg kom i lære som kontorelev. Jeg havde i forvejen taget præliminæreksamen og 1-årig handelseksamen. Læretiden var 3 år.

Lønnen var ikke særlig stor. Jeg husker, at jeg havde søgt og fået tilsagn om en anden læreplads. Her var lærelønnen 25 kr. om måneden på egen kost. Men der, hvor jeg kom i lære, fik jeg 30 kr. om måneden. I dag synes det ikke meget, men fem kroner betød en del. Det var faktisk det beløb, som en ung mand kunne tillade sig at bruge månedlig i lommepenge. Resten af lønnen gik til tøj m.m. og betaling for ophold hjemme.

Jeg var i denne plads fra 1931-1935, og lønnen var efterhånden vokset til 125 kr. om måneden

Efter mine år hos denne grosserer søgte og fik jeg en plads som kontorist ved Nr. Tranders kommune. Med beskæftigelse på det forholdsvis nyop-

rettede socialkontor. Jeg må indrømme, at jeg havde forventet en meget større løn, men iflg. overenskomsten var lønnen kr. 133,67 om måneden.

Jeg var ansat ved Nr. Tranders kommune indtil 1/12 1948, hvor jeg fik en stilling som kæmner i Østhimmerland.

Socialkontoret var jo noget nyt - oprettet i forbindelse med Steincke's socialreform, som blev indført i oktober 1933.

Socialkontoret i Vejgaard blev indrettet i en tidligere gartnerforretning. Iflg. loven skulle socialkontoret have egen indgang, så man ikke kunne se, hvem der besøgte det.

Kontoret havde et ekspeditionskontor samt et kontor til socialinspektør og formand. Her holdt socialudvalget også sine møder. Endvidere var der et lille kontor, hvor undersøgeren holdt til.

Undersøgeren var nærmest en forløber for vore dages sagsbehandler. Han tog på besøg i hjemmene og talte ellers med klienter, som havde særlige problemer.

Personalet var på 6 personer. Det var ikke meget i forhold til det arbejde, der var pålagt socialkontoret, og resultatet var også, at der næsten konstant arbejdedes over af personalet. Det var gerne 4 timer om aftenen. Ingen afspadsering.

Timelønnen var ikke stor. Til at begynde med 1,50 kr. pr. time + aftenkaffe. Det var noget helt specielt med denne aftenkaffe. Den stod kommunens portner C.N. Bjerrelund for, og den serveredes i sognerådets mødesal.

TYPER FRA ARBEJDSPLADSEN

Avistegning af Alf Hansen 1946 med et udsnit af medarbejderstaben på Vejgaard Rådhus. Øverst fra venstre ses: Overassistent Svend F. Madsen, kontorchef B.W. Andersen, portner C.N. Bjerrelund, fogedass. N. Nørgaard Bech, kæmner K. Kjeldsten, overass. Kaj Hansen, ass. W. Arlev, bogholderiass. Søren Pedersen, kontorass. Ellen Jensen, fogedass. Børge Christiansen, kontorist Gudrun Jensen og sygeplejerske Elna Sandvad.

Senere steg timelønnen. I 1939 til 2 kr. i timen. I 1940 blev det til 2,50 kr. i timen, og det var den indtil 1943, hvor timelønnen blev 3,35 kr. i timen. Man begyndte nu med procenttillæg og med 100% tillæg kunne man få 4,56 kr. i timen.

Kontoret opvarmedes af kakkelovne, og det var eleven og yngste kontormand, der måtte sørge for, at der var varme i kakkelovnen. Der var 3 kakkelovne at passe.

Der var ikke plads til skriveborde til hver enkelt, og vi sad 4 mand omkring et stort konferencebord i ekspeditionslokalet. Inspektøren i sit kontor og undersøgeren i sit kontor (et tidligere køkken). Frokoststue havde vi i et tidligere spisekammer, hvor vi i stående stilling kunne indtage et glas mælk og en smørkage.

Publikum blev ekspederet ved skranken. Der var ikke meget med ekspedition i enrum med sagsbehandleren. Det skete kun i meget specielle tilfælde. Der blev indsendt ansøgningsskema hver anden uge, og der udbetaltes hjælp hver anden uge på grundlag af oplysningerne på disse skemaer. Vi modtog skemaerne ved skranken og udspurgte klienterne om skemaernes udfyldning.

Når alle ansøgninger var indkommet, blev skemaerne ført på bevillingsskemaer, som socialudvalget så brugte til notering af bevilgede beløb. På disse skemaer kunne undersøgeren så give oplysninger til sagen.

Vi havde mange arbejdsløse, og så vidt jeg husker, havde vi registreret over 3.000 klienter. Det var dog ikke alle, der fik hjælp hver uge, men vi havde store udbetalinger. Så måtte kæmneren sammen med sognerådsformanden ud at låne - evt. på veksler. Udbetalingen af hjælp foregik på kommunekontoret.

Når hjælpen var bevilget, blev den indført i bogholderiet. Dette førtes i kardexskabe med pen og blæk. Et udmærket system, men det krævede uhyggelig præcision, hvis regnskabet skulle stemme ved årets afslutning.

Socialkontoret havde sit eget arkiv i Citygade. Det var indrettet i et udhus, hvor der ikke var varmen så det var en kold omgang, når man skulle i arkivet efter en sag.

I 1942 blev det nye rådhus taget i brug, og så fik vi virkelig gode arbejdsbetingelser. Vi havde den sydlige ende af bygningen med egen indgang fra gårdsiden, som det krævedes, og for personalet adgang til kæmnerkontor og bogholderi og kommunekontor på 1. sal. Det var virkelig en oplevelse at komme i sådanne lokaler med centralvarme, toiletter, garderobe og kantine (i kælderen) og med gode arkivforhold."

Vejgaard Grundejerblad

Ekstra-Udgave. | Mandag den 18. Februar 1935. | Uden Ansvar.

Vejrmelding.
Højt Lufttryk over Vejgaard. Vinddrejning mod Kilden. Temperaturen paa Kogepunktet.

Hver Mand feier for sin egen Dør.
Kreaturhandler *Nielsen*.

BYEN RUNDT

Mel.: Julio, Julia –

I Vejgaard er der godt at bo,
der kører man i Fred og Ro
med Cykle, Bil og Vogn med Hest;
det hele gaar, som det kan bedst.
Okke-jo, Okke-nej,
Politiet ser man ej,
en Betjent paa Gaden staar
om et Hundred Aar.

Ja, Vejgaard er en herlig By,
men ikke noget Skattely;
om end Procenten ikke sti'r,
alligevel vi plukket bli'r.
Okke-jo, okke-nej,
denne Skat forstaar vi ej,
Skattelettelse vi faar
om et Hundred Aar.

Men hvad med den Indlemmelse?
Mon det er en Forglemmelse?
Maaske er »lille Broer« ej ren
for Politik og fede »Ben«?
Okke-nej, okke-jo,
det er ikke til at tro,
denne Sag i Orden gaar
om et Hundred Aar.

Det var jo rart, om snart vi fik
et lille Hotel med Jazz-Musik,
hvor vi kan lave Fest og Spræl
og drikke Sjusser hos os sæl'.
Okke-jo, okke-nej,
det er ikke bare Leg.
Men Hotellet nok vi faar
om et Hundred Aar.

At trykke paa en Knap er rart,
naar Lyset kommer i en Fart;
men er en Ledning overbrændt,
maa vi ha' Tællelyset tændt.
Okke-nej, okke-jo,
hvad skal vi om dette tro?
Lys paa Lampen nok vi faar
[illegible]

Sundhedspolitiet.

Som bekendt er det ikke Vejgaard Kommune, men derimod Grundejerforeningen privat, der besørger Beboernes »Efterladenskaber« fjernet. For at faa lidt Kendskab til denne Institution, opsøger vi d'Herrer *Andersen* og *Smidt*, som vi træffer travlt beskæftiget med deres samfundsnyttige Arbejde.

»Hvorledes virker denne Institution?« spørger vi. »Er der mere Snavs og flere Baciller her end andre Steder?«

»Hov, hov! Smaa Slag, og kom hellere igen, naar Byen ikke mere trænger til vor Assistance. Vi har andet at bestille end at svare paa fjollede Spørgsmaal.«

Og med denne Salut forsvandt de to ihærdige Sundhedsapostle med en tomt Bøtte imellem sig.

Smaa Notitser.

FLÆSK -priserne er stadig høje, grundet paa den store Efterspørgsel

SILD i mægtige Stimer trækker i disse Dage sammen i Aalborg.

IS en er i Aften meget usikker paa »Kildesøen«.

Theodor Nielsen, Entreprenør, lægger for Dem et W. C. Rør.

Forkølelsen faar en slem Blamage i *S. P. Svendsens* Trikotage.

Larsens Kager –.
Uhm, de smager.

SIDSTE NYT

Mel.: En svensk Konstabel –

Som Formand Foreningens Trivsel
Sørensen paa Sinde har lagt,
og *Winther* hader al »Rivseie«,
som »Næste« staar han rolig paa Vagt.

Hr. *Jørgensen* sad saa gelassen
paa Kassen, indtil han en Da'
forduftet – dog ikke med Kassen,
for den vilde *Elbegaard* ha'.

Men Resten af »Styrelsen« nævner
vi ikke i denne »Idyl«,
De gør maaske nok, hvad de evner,
men de er dog bare til – Fyld.

Vort Bud, *J. C. C.*, spekuleret,
Paa Børsen? Nej, ikke et Hak.
Kun vort Kontingent interesseret,
og Renovationen, jo Tak.

Af andre bekendte Personer
en god kommunal Funktionær,
der tjener adskillige Kroner
paa Murearbejdet her.

I otte og tyve gik Fru *C.*
og kigged' i Spanden saa tom;
men da hun fik sig et *W. C.*,
der Masser af Lejere kom.

Og *Sørensen*, ham, der er Maler,
for Lejen Aviset kun ser.
Frisøren, han fik, dog betaler,
nu staar han paa Hjørnet og ler.

Ja, Lejerne ofte er tosse',
de taaler ej Lugt eller Vind.
Det sagde *Frederiksø* osse,
da han hos *Rene* drog ind.

Naar du smaa Grise opdrager,
pas paa dette her »Grisen«,
for hvis *Augustinus* opdager
det, stikker han Næsen deri.

Og hvis du Vandet vil flytte
med Slange ud paa din [illegible]
[illegible]

Vejgaard - Verdens navle!

Anni G. Walther fortæller

Feldpost 3/6 1916, stemplet i Hamburg. På postkortets adressefelt står der: Familien Glerup - Barberforretning - Vejgaarden pr. Aalborg - Dänemark. Kortet nåede frem, og der er flere af dem.

Allerede i 1902 havde min bedstefar og bedstemor slået sig ned i Vejgaard. Bedstefar som barbermester og musiker. Andre havde forsøgt før ham, men bedstefar var den første barber, der blev i Vejgaard, og som samtidig måtte tjene til føden ved at spille til danseskole på Aftenshvile, ligesom han spillede for Vejgaards første dillettanter fra 1916.

Anni G. Walther.

Ubegribeligt, at jeg ikke har arvet den mindste musikalitet, idet min anden bedstefar (morfar) var skomager i Vester Hassing, og også han supplerede indtægten ved at spille til baller m.m.

Og når vi så er ved familien, så har min lillesøster lavet en del slægtsforskning. Den fortæller om gode danske navne fra Skive, Vesterbølle, Vebbestrup, Gjøl og Glenstrup. Længst tilbage står der Jens af Hvam, født midt i 1400-erne og dræbt på Klotrup Mark ca. 1500. En mangfoldighed af navne fra by og land, husmænd og gårdmænd og en enkelt herredsfoged.

Familien i Vejgaard bestod efter 1903 af min bedstefar, barbermester Jens Glerup (1875-1943) og min bedste, Ane Dorthea Glerup (1872-1955). De havde 3 børn, dvs den ældste Harald Nielsen, der emigrerede til Amerika, var kun bedstes. Så kom min elskelige tante, Ester Studstrup (1900-1989), og som den yngste min far, Villy Glerup (1903-1956). I øvrigt boede min fars onkel Søren og tante Johanne også i Vejgaard i Østergade. De havde 5 børn: Agnes, Adda, Viggo, Harald og Erik, og 3 af dem boede også i Vejgaard med deres familier. Alle skønne og rare mennesker.

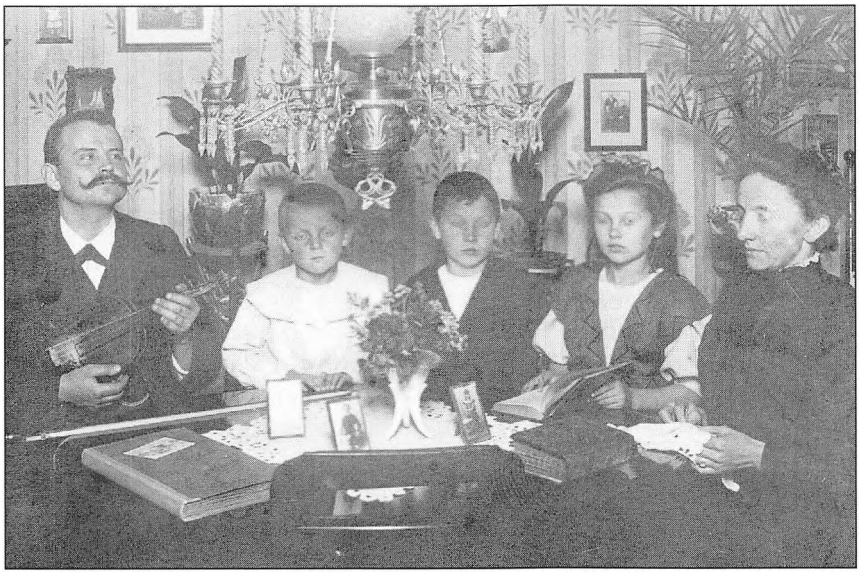

Familien Glerup i hjemmet på Hadsundvej 47.

Når mine bedsteforældre på fars side holdt ud i Vejgaard, er jeg overbevist om, at Bedste (som min farmor altid hed) havde en meget stor del af æren. Seks-syv kroner om ugen, det var, hvad det kunne blive til i begyndelsen til 4-5 mennesker. Konerne klippede som regel selv mændene, en klipning kostede 25 øre og en barbering 12 øre, og børnene blev klippet gratis, så derfor var der somme tider kun en eller to om dagen i bedstefars barberforretning på Hadsundvej 47. "At der jævnligt skulle en barbering til, før vi kunne få et brød i huset, tænkte vi ikke over. For det kom jo altid. Vi satte en ære i at klare os selv," fortalte Bedste i 1952 til Aalborg Stiftstidende. "Da jeg skulle have et af børnene, kom de fra en eller anden institution og ville tilbyde mig to kroner i barselshjælp. Men jeg sagde nej tak. Og engang, da det gik rigtig sløjt med forretningen, var der også nogen, der kom og bad om et bidrag til sognets fattige op til jul. Jeg gav min skærv, men jeg tænkte på, at jeg såmænd nok på det tidspunkt var fattigere end mange af dem, der skulle have hjælp. Imidlertid - det er sundt at bide fattigdom i sig. Det er altid sundt for mennesker at klare sig selv og leve efter det princip aldrig at skylde nogen noget."

Min bedstefar døde desværre, da jeg kun var 2 år. På vej op ad Hadsundvej fra nr. 47 til nr. 82 til min lillesøster Grethes barnedåb den 18. april 1943 faldt han om og var død. Så mine barndomserindringer går derfor naturligt rundt om Bedste.

Som en lille indskudt bemærkning kan jeg i øvrigt fortælle, at da bedstefar var død, blev barberforretningen overta-

get af Poul Elman Hansen og Asger Enggaard. Det store Aalborg entreprenørfirma, vi i dag kender som A. Enggaard A/S, startede altså i det gamle barberlokale.

Asger Enggaard har for nylig fortalt mig, at når de havde kunder, der ville forhandle nærmere om et tilbud på et stykke arbejde, sagde de til vedkommende: "Kom lige med her ind i forhandlingslokalet," og så gik de ud gennem bagdøren og satte sig på Bedstes bagtrappe.

Inde i gården til nr. 47, havde Bedste den skønneste have med et vidunderligt æbletræ midt i, og jeg kan den dag i dag smage og huske duften af æblerne. Bag haven lå et endnu mindre muret grå-gult hus, og der boede min far som ungkarl, indtil han i 1933 blev gift med min mor. Mor var før giftermålet servitrice på Konditori Kristine - et skønt sted, som jeg vil vende tilbage til senere.

De flyttede ind i Bakkehuset på Hadsundvej 82, først i en 3-værelsers lejlighed, og senere fik de en 2-værelsers lejlighed lagt til, så vi - efter datidens forhold - havde en kæmpestor 5-værelsers lejlighed. Så stor, at mor en dag så mig pile rundt i alle rummene og kigge ud ad alle vinduerne. "Hva' laver du?" spurgte hun forbavset. "De andre børn vil ikke tro på, at vi bor i alle vinduerne, så jeg er nødt til at vise dem det" svarede jeg.

Jeg har arvet min fars store hjerte, og det bevirkede, at jeg, der er født den 19. december 1940, sidst under krigen i 1944-45 kom hjem uden frakke, fordi jeg havde foræret den til en legekammerat, der frøs, og hvor de var så mange børn i familien, at der ikke var råd til en frakke. Den disposition var min mor noget utilfreds med, da hun så måtte ud at finde noget andet overtøj til mig ved enten at sy eller "arve" fra andre i familien, idet der jo ikke var meget at købe. Derfor sov jeg også altid i drenge-pyjamasser - i øvrigt nogle lækre silkeagtige nogle med store striber - fordi min nærmeste familie var tante Esther og onkel Lassens 4 drenge (De 4 brødre Jens Jul, Kristian, Villy og Johannes Studstrup). Qua dem var jeg også til fastelavn altid udklædt i aflagt drengetøj, som f.eks. indianer, husker jeg.

Når vi boede på Hadsundvej nr. 82, skyldtes det, at bybussernes garageanlæg dengang lå lige over for i nr. 77. og min far som forretningsfører for busserne havde sin daglige gang dér.

Jeg husker også fra slutningen af krigen, hvordan de om vinteren sled og masede for at få busserne op ad bakken i snevejr og ind i garagerne.

Til gengæld erindrer jeg med glæde, hvordan vi unger brugte både Hadsundvej og Østergade (nu Heimdalsgade) til at suse ned ad på vore slæder. Der var ikke helt den trafik, der er i dag. Husk på vi boede jo næsten ude, hvor kragerne vendte - det var nu først den næste bakke ud ad Hadsundvej, der blev kaldt Kragebakken, ca. der hvor Kommunedata i dag har hjemme. Dér hvor vi boede,

blev i daglig tale kaldt Solbakken.

Endestationen for bybusserne dengang var ved Tværgade (i dag Hermodsgade). Dér hørte flisebelægningen på fortovene i øvrigt også op.

Da bussen nogle år senere begyndte at køre videre ad Hadsundvej til Lejbjerg, havde jeg stor fordel af at kende alle chaufførerne. Så kunne de lokkes til at sagtne farten ud for Bakkehuset, så jeg kunne få lov at springe af.

Når vi ikke kørte på kælk ned ad Hadsundvej, så stod vi på skøjter om vinteren på den overisede græsplæne i Østre Anlæg. Der var opstillet telte rundt om plænen, hvorfra der blev solgt vafler. Skønt, men nej, hvor vi frøs, når vi havde været der for længe og så skulle gå hjem via Langelandsgade, Petersborgvej og sidegaderne op til Hadsundvej.

Vi gav os meget af med at lege, afhængig af årstiden og alderen. Fra indendørs syslerne husker jeg også, hvordan vi piger samlede på billeder af amerikanske skuespillere, på glansbilleder og på servietter. De tynde servietter var de sværeste at få hold i, og de kunne fra trappeopgangene dale helt fantastisk langsomt ned.

Det første, jeg kan huske fra min barndom, er en oplevelse af et besøg hos genboen. Den dejlige familien Carstensen(politifuldmægtig Anker Carstensen, hans vidunderlige kone, Ingeborg, deres datter Inge, der har arvet forældrenes meget humoristiske sans og positive livsindstilling og lillebror Poul), hvor vi børn sad på spisebordet i spisestuen og smagte chokolade. Det må jo have været i 1944-45. Jeg husker også, at min bedstefar (morfar) besøgte os og sad med hovedet ud af et af vinduerne, men blev kommanderet ind af tyskerne. Ellers husker jeg ikke noget fra krigens tid, men mange skønne ting fra årene derefter.

Apropos familien Carstensen, så blev vi unger hvert år inviteret til juletræ - 3. eller 4. juledag, med masser af sukkergodter og røde æbler på træet, og under juletræet lå en pose til hver. Fra posen kan jeg bedst huske valnødderne fra den store haves flotte valnøddetræ, appelsiner, marcipan og lakridskonfekt. Det var den eneste gang om året, vi kom i familien Carstensens fineste stue. Vores daglige gang var i børneværelset, hvor vi bl.a. byttede bøger og blade, navnlig mellem min lillesøster Grethe og Poul - og så kom vi med stor undren i kælderen, hvor der var i hundredevis af hvide mus i bure, ligesom de i baghuset havde guldhamstre.

Min mor og far blev gift i 1933, og det lykkedes først at få mig stablet på benene i december 1940, efter at min mor forinden havde været en tur på hospitalet hos den gamle overlæge Møller. Så jeg var ventet, og blev forkælet fra starten af. Det var dog intet i forhold til min fars forkælelse af min lillesøster Grethe, der blev født i marts 1943.

I forhold til andre familier i Vejgaard

levede vi en utrolig priviligeret tilværelse. Mine skolekammeraters forældre var ansat på værftet, på Rørdal eller på "Eternitten", mælkemand, cykelhandler eller tilsvarende. Vi havde det økonomisk bedre end de fleste, men det var ikke det vigtigste. Det vigtigste for mig var og er, at vi havde et utrolig dejligt familieliv. Vi lærte respekt for andre mennesker og for værdierne i tilværelsen. Mine forældre var meget forskellige, men var en utrolig tryg ramme for os børn.

Juleaftener var noget helt specielt i vores familie. De blev i hele min barndom fejret hos min onkel og tante i villa "Varden" på Hobrovej. Der var stil, hygge og et hav af glade mennesker fra den nærmeste familie. Vi var altid over 20 personer, ofte flere. Nogle år forsøgte min mor og far at spørge, om vi ikke skulle prøve at holde jul helt alene på Hadsundvej, men det ville jeg slet ikke. Det skulle være i den store familiekreds med gamle og unge i alle aldre. Pudsigt nok, idet jeg nu elsker vore tætte juleaftener, hvor vi kun er os fire.

De første år jeg gik i skole, havde vi ung pige i huset, men senere gik det over til en kone, der kom og hjalp mor med rengøringen 2 gange om ugen. Den allerbedste og mest humørfyldte af dem var Clara Hansen, der boede på Petersborgvej og senere blev medlem af Aalborg byråd for Socialdemokratiet.

Jeg husker engang, jeg kom fra skole. Mor var i byen, og fru Hansen havde sat mad frem til mig. På en brugt bagerpose på køkkenbordet stod der:

Kære Anni.
Poteterne i sengen står.
Er det den rette kniv og gaffel ?
Da du begynde ka' dit taffel.
Sæt pænt tallerk'nen ned i vasken
- ingen sjasken

Kærlig hilsen
Clara Hansen.

Min far var handelsuddannet, havde været i købmandslære, før han i 1923 af min onkel Lassen, som startede Aalborg Omnibus Selskab i 1920, blev ansat først som chauffør og senere som forretningsfører. I dag ærgrer det mig, at jeg ikke i tide har indsamlet historier om bare en del af min fars meriter og hans fantastisk gode humør, for der var noget at skrive hjem om.

Fra fars chaufførtid hos busserne går der mange historier, bla. den om, hvordan han og en af de andre chaufførere, når de krydsede hinanden på Østerbro på turen mellem Vejgaard og Aalborg dyttede i hornene, og så passerede hinanden venstre om. Mange ældre chaufførere har fortalt mig masser af historier fra fars tid som forretningsfører, da busserne havde kontor i Sankelmarksgade. Når han lørdag-søndag sammen med chaufførere og billettører talte de mønter op, der var kommet ind i busserne, så skiftevis fløjtede han og røg store cigarer samtidig med, at han talte penge lige stærkt med begge hænder.

Selv husker jeg, hvordan han i mange år sad hjemme om aftenen og lavede køreplaner i hånden. Han var utrolig afholdt som arbejdsleder, og jeg har mange breve fra folk, der var ham dybt taknemmelig, fordi han havde hjulpet dem med et eller andet. Far gik op i sit arbejde med liv og sjæl, var dygtig og flittig - og havde bogstavelig talt aldrig en sygedag. Han var et af de få mennesker, der i 1940'erne og 50'erne gik til læge én gang om året for at få et helbredscheck, og derfor væltede hele min verden også, da han som 53-årig - helt uden forudgående varsel - blev syg under en forhandling i Arbejdsgiverforeningen i København, faldt om og døde. Da var vores lille familie, bestående af vores hjemmegående mor og 2 forkælede piger på 13 og 15 år i chok.

Jeg vil aldrig glemme, hvordan jeg grædende løb ned ad Hadsundvej og over til fars familie i Østergade for at søge trøst, og det værste øjeblik i mit liv indtil dato var, da H.P. Prior - Københavnerbåden - en lille uge senere anløb Aalborg med Dannebrog på halv. Jeg kan huske, hvordan 2 voksne familiemedlemmer stod på kajen og holdt mig, medens jeg græd og græd.

Vejgaard Kirke - min yndlingskirke - var besat til sidste plads til begravelsen. Så fyldt, at mor, Grethe og jeg måtte sidde oppe i koret med siden til, så hele kirken kunne se, hvor ulykkelige vi var. Begravelsen påvirkede mig så stærkt, at jeg i mange år efter ikke kunne gå ind i en kirke, og specielt i Vejgaard kirke, uden at jeg stortudede.

Nå, tilbage til min far. Han tog sit arbejde yderst seriøst - men havde altid en munter bemærkning til alle, og han var aalborgmester i at fortælle historier - en evne, som jeg ikke har arvet det mindste gran af.

I sin fritid var far et yderst glad menneske. Mor og han spillede meget badminton i deres unge dage, og selv nogle ganske få år, før han døde som 53-årig, kunne han stadig slå mig i denne vores families store sport. Far havde arvet bedstefars musikalitet. Han kunne synge og spille på alle instrumenter. Aftenen før hans sidste rejse til København spillede far på en 6-kantet harmonika, som jeg ikke kender det rette navn på, og så skulle han også lige vise os, at han stadig kunne stå på hænder op ad døren i stuen. En øvelse vi unger var glade for, for så raslede mønterne ud af hans lommer.

Far havde et værksted i kælderen under vores lejlighed, og der blev der frembragt mange skønne ting. Indtil min ankomst var produkterne mest til mine 4 fætre, der meget naturligt havde far som deres yndlings-onkel, og jeg har stadig et hjemmelavet dukkehus på loftet til brug for evt. børnebørn. Far tog også glad og gerne del i Aalborgs muntre liv. Han var ikke ukendt med byens hyggelige værtshuse. Gik ikke af vejen for en øl - eller flere. Han spillede gerne kort i familiens lag. Det hed Whist, Hjerterfri og Canasta, og i rutebilejerkredse med familierne Madsen, Smed og Thinggaard stod den vist mere på L'hombre, Mausel, og det, der var vildere.

Mine forældre købte sommerhus i Blokhus før 2. Verdenskrig. Et sommerhus, som tyskerne desværre - ligesom med så mange andre - sprængte i luften under krigen. Typisk for far, henvendte han sig til tyskerne, da han hørte, at sommerhuset skulle sprænges i luften, og spurgte om tilladelse til at afhente alt indboet, for hvorfor skulle det dog sprænges i luften. Med en chauffør fra AOS, der kunne tale tysk, kørte han så op til sommerhuset med en lastbil for at tømme huset. Det gjorde han så grundigt, at han, da huset var hermetisk tømt, sluttede med at haspe yderdøren af og tage navneskiltet, La Danesa, med. Den tysker, der stod vagt deroppe, var ved at blive lidt utålmodig over fars grundighed og spurgte derfor fars chauffør, om ikke de var ved at være færdige. "Sig til ham," svarede far, "at der ikke er nogen, der har sendt bud efter ham, så han kan blot tage af sted, hvis han har travlt." Det blev vist ikke oversat!

Under krigen fik far så etableret et havehus på Birkevej i Vejgaard, så vi kunne komme ud i den friske luft, dyrke nogle grøntsager og få lidt jord under neglene. Og da krigen var ovre, og der ikke var meget tømmer at få, så blev havehuset på ladet af en lastbil fragtet til Blokhus, og dannede dermed grundlag for et typisk nordjysk sommerhus, som far selv byggede foran, bagved og ud til siderne.

Der tilbragte mor, min søster og jeg så 7 herlige uger hver sommer, og min far kørte i sin mørkeblå Opel - U 2728 - med dæk med hvide ringe hver aften kl.17.30 til Blokhus, klædte om til bade-

Sådan blev Anni transporteret under krigen!

bukser, træsko og slåbrok, og så kørte vi ned og badede. Jeg mindes, at far og jeg har været i vandet så tidligt som den 30. april, og der findes for mig ikke noget badevand og nogen strand og frisk luft bedre end det, der gives ved Blokhus den dag i dag. Og så generer det i øvrigt ikke mig, om vi er 10.000 om at nyde det på en skøn solskins-sommerdag, eller om vi er helt alene deroppe i juleferien, og ikke kan se lys i et eneste hus andet end vores eget. Det er simpelthen stedet - i øvrigt uanset om jeg er i godt eller dårligt humør. En tur alene ved stranden kan anbefales som den absolut bedste kur, hvis man har lidt dårligt humør, ondt af sig selv, eller hvad der i øvrigt kan trykke en ganske almindelig forkælet dansker.

Min mor og vi unger sov aldrig alene en eneste nat i Blokhus gennem alle årene. Min far elskede det sted, hvor han også slappede af med at male og snedkerere, og så kunne det glade liv i Aalborg vente til om vinteren. I samme stil nyder min familie, min mand Ingolf, vores søn Thomas og jeg stadig vores sommerhus Bag Sømærket i Blokhus, medens vores store datter Lone ikke mere er så interesseret.

Nogle andre ting, som jeg husker fra min far, er hans evne til at give udtryk for sin glæde. "Bravo" står der f.eks. i min karakterbog, før han skrev den under. I de få breve, jeg har fra og til min far kan jeg læse, hvordan han har haft stor glæde ved at hjælpe og fornøje andre mennesker. Der er brev fra en vildtfremmed mand fra København, der er gået tom for penge i Aalborg, og som far så bare har lånt nogle penge. Der er breve fra Graham Lockey, der startede Lockeys Reklamebureau, fra personalet ved AOS, fra Marius Christensen, der drev en stor el-installationsforretning i Aalborg, om fars humoristiske og menneskelige måde at gøre tingene på.

Han var med til at starte U 15, en ganske speciel gymnastikforening, der stadig er aktiv.

Indkøb og forretninger var i det daglige mors gebet, dog er min far aldrig kommet hjem fra København - hvilket ofte skete via Københavnerbåden - uden at have købt gaver til både min mor og vi to piger. Min mor fik de smukkeste ting til hjemmet, f.eks. en smuk Georg Jensen sølvvase, en smuk glasisspand med sølv på osv., medens vi to børn fik bøger og legetøj hver eneste gang.

Far satte normalt ikke sine ben i forretninger i Vejgaard eller Aalborg for at købe ind, men hvert år til jul tog han af sted med Grethe og mig enkeltvis for at købe julegaver til vores mor og søster, og så gik vi til slut ind i en af chokoladeforretningerne i Bispensgade og købte vildt ind. Jeg husker også nogle dejlige besøg med far på en af byens bolchefabrikker, hvorefter en stor metaldåse og et bolcheglas var fyldt op i lang tid.

Et par gange tog hele familien i sommerferien bilen og kørte til København. Vi skulle se noget af Danmark, og i

København boede vi altid på Hotel Grand på Vesterbrogade. Jeg husker nogle dejlige teaterture f.eks. hos Stig Lommer i ABC-teatret, hvor jeg for første gang hørte og så Svend Asmussen, Frederik, Dirch Passer og Kjeld Pedersen.

Min mor elskede som mange andre kvinder at fylde hjemmet op med mange pyntegenstande, og når det blev min far for meget, tog han et par bakker og satte det ud på køkkenbordet i det ene af vore 2 køkkener. Der stod det så i et stykke tid, hvor min mor dagligt bar lidt af det ind igen, indtil alt var ved det gamle. En gang syntes far, at en af mors store finger-philidendron så lidt trøstesløs ud. Så klippede han et par blade af avispapir i smuk facon, og klistrede på for at gøre opmærksom på, at nu kunne den plante vist snart skiftes ud.

En gang, hvor han i et muntert selskab blev bebrejdet, at han ikke så meget som pudsede sine sko selv, tog han en 50-er op af lommen, smed den hen i skødet til min mor og sagde: "Her, Johanne - så kan du leje en neger." Han havde det i øvrigt lidt med at smide med tingene. En anden gang, hvor han kom lidt "våd" hjem, og min mor inde fra soveværelset råbte lidt ad ham, greb han en blomst - Svigermoders skarpe tunge - og kastede den ind til hende. En overgang generede det far, at når mor skænkede kaffe op til ham, og han sagde: "Tak kun en halv kop," så skænkede hun en fuld kop. Det stoppede en dag, hvor vi havde gæster og havde en flot, nystrøget, hvid, broderet dug på. Da mor havde skænket en halv kop op, trak han koppen til sig! Far havde mange gode valgsprog og bemærkninger, som senere er dukket op for mig mange gange. Et af valgsprogene hed: "Fordi man har et godt hjem, behøver man ikke overrende det." (Som alt ved min far skulle man forstå det rigtigt).

I et vidunderligt avisinterview i 1947 siger han bl.a.: "Livet er ikke så langt, at man skal anstrenge sig for at gøre det surt for hinanden." Og videre siger han: "Når jeg slog noget i stykker derhjemme, sagde jeg altid til min mor: Du skal ikke være ked af det. Det kan limes, og har jeg været syg, har jeg altid trøstet mig med, at det aldrig kan gå værre, end at man kan dø af det." I samme artikel fortæller far også: "Da jeg gik i skole, havde jeg budplads hver morgen fra 6 til 8, også søn- og helligdage, og det samme havde 3-4 af mine kammerater, men vi havde jordens flinkeste lærer. Han lod os simpelthen sove den første time i skolen om morgenen, og var der nogen, der prøvede at forstyrre os, så fik de med læreren at bestille. Ugen efter konfirmationen kom jeg i handelslære i Aalborg. Jeg gik fra Vejgaard hver morgen, mødte kl. 7 og arbejdede ugens første dage til 19.30, fredag til kl. 20.30 og lørdag til kl. 23."

På et spørgsmål, om far aldrig ærgrer sig, svarer han: "Jeg undgår det så vidt muligt. Jeg spekulerer sjældent på krig, men det er irriterende, at der endnu ikke er skabt ordentlige forhold her på jorden. Det er forfærdeligt, at menneskeheden er kommet så langt ud, at den kun

tænker på ondskab. For andet er krig jo ikke." Lidt senere i interviewet svarer far: "Der er intet, der er så galt, at det ikke er godt for noget." "Heller ikke politik...?" "Politik har jeg aldrig beskæftiget mig med. Jeg synes, at der tales for meget og laves for lidt. En af de mænd, jeg sætter højest i dansk politik, er Stauning." "Har De hemmelige reserver at tære af?" "Det er en vigtig ting for et godt humør, at man har et godt hjem og en dygtig og flink kone. Alt for mange mænd møder sure og uoplagte til dagens gerning, fordi der har været "røg i køkkenet". Jeg hører til de heldige, det skal indrømmes, flink kone og to dejlige børn. Hvad kan man så forlange mere?"

Fra en senere avisartikel i Ny Tid den 7. december 1953 kan jeg i øvrigt læse, hvad jeg ikke kan huske, at far på sin fødselsdag den 28. november ved Aalborg Politiorkesters juleunderholdning til fordel for fattige og syge, har stået på Aalborghallens scene og fortalt muntre oplevelser om sine 30 år ved busserne. "Det lød hyggeligt, hjemligt og folk morede sig."

Gad vide, om min kloge og glade far har haft en anelse om, at han skulle dø allerede som 53-årig? I hvert fald havde han ikke som andre, der havde tilsvarende råd, købt en fin og dyr villa. Han havde købt 3 byejendomme, havde et gældfrit sommerhus og en betalt bil, således at mor, fra hun blev enke som 46-årig, og til hun døde som 83-årig, kunne fortsætte sit hjemmegående liv og beholde og nyde sommerhuset.

Min mor var servitrice på Konditori Kristine, da far kastede sin kærlighed på hende, og efter de blev gift, blev mor - som naturligt var dengang - hjemmegående. Mor var familiens faste klippe. Hun måtte stå for meget, og det kunne hun. Hun var en fremragende husmor, kunne koge, stege, bage, strikke og sy - og holde på pengene. Vi fik en fast opdragelse. Vi lærte at være høflige, passe vores skolearbejde og tage del i arbejdet derhjemme. På skift fik vi lov til at hjælpe til med at rulle tøj i kælderen, hente morgenbrød, rydde op osv. Mor var af den slags, der fik besøg af et sparebud en gang om ugen, købte sparemærker og sparede op. Selv om hun gik hjemme, blev vi sendt i halvdags-børnehave hos frk. Kjeldsen i Islandsgade, så vi lærte at omgås andre børn og bruge vores tid fornuftigt.

De første år, vi gik i skole og havde lærer Conradsen til småsløjd, var hun dybt forarget over, at børn, der i børnehaven havde lært at lave smukke ting, sy og flette, nu blot brugte tiden på at lave papirflyvere og tilsvarende. Vores mor blev nok af nogle i Vejgaard opfattet som lidt overlegen, fordi hun ikke blandede sig meget med andre, men det var hun ikke. Hun holdt af, at enhver passede sit, hvilket også kom til udtryk i de mange år, hun var alene. F.eks. deltog hun ikke i almindelig kaffeslabberads, så hellere spille kort - Bridge de sidste mange år. For - "når man spiller kort, så taler man ikke ondt om folk så længe."

Jeg husker mange eksempler på for-

skelligheden i mors og fars børneopdragelse. Min lillesøster var panisk angst for tandlægen - det var hele Vejgaards tandlæge Friis, en meget dygtig og afholdt tandlæge. - Så ringede hun ind på kontoret til vores far og fortalte, at hun havde ondt i maven, og om far ikke lige kunne ringe afbud til tandlægen. Det gjorde han, hvorefter I skulle se vores mor! Da jeg gerne ville have en letvægtscykel, sagde min far: "Så må du ind i Løkkegades Badeanstalt og lære at svømme først." Jeg tog så troligt ind og lærte at svømme. Jeg gik der i 3 år hos en dejlig svømmelærerinde, der hed Jytte Hansen, og fik også min cykel. Min lillesøster var nærmest vandskræk, ville ikke lære at svømme, men fik alligevel en cykel af far.

Konsekvens i børneopdragelse var ikke hans adelsmærke. Men det kunne vores mor. Uanset hvor mange gode historier og forklaringer jeg diskede op med, så stod hendes beslutninger om bl.a. tider at være hjemme på ikke til debat. Derfra har jeg måske arvet mine nuværende debatter med Thomas (17 1/2 år) om klokkeslet efter besøg i Jomfru Ane Gade og på Peter Wessel i Blokhus!

Hun havde også en evne, som kun mødre har. Lige meget, hvad vi havde lavet, når hun ikke var hjemme, så opdagede hun det. F.eks. husker jeg en gang, hvor vi havde spildt noget lim på møblerne og genialt fået det fjernet med acetone. Så fandt hun minsandten vattotten med acetone i affaldsspanden. Hun var ikke nem at narre.

Mor var, modsat far og jeg, ikke noget udpræget A-menneske, hvorfor hun dirigerede morgentropperne fra sengen. Når jeg foreslog, at det var forår nok til at optræde i ankelsokker, lettede hun sig lidt, kiggede ud på bustaget, og så kom ordren: "Der er hvidt på bustaget, så I kan roligt tage sportsstrømperne på." Deraf kom, at familien altid fortalte, at vi blev klædt på efter bustaget. Og nar vi nu er ved strømperne, så var min mor bestemt ikke til alt det nymodens pjat. De flotte kvaste, som min veninde Jytte og alle de andre havde på deres hjemmestrikkede strømper, kunne vi godt spare os al debat om. Den gik ikke hos fru Glerup.

Efter børnehaven i Islandsgade kom jeg i 1. klasse på Vejgaard Vestre Skole, hvor jeg fik en fantastisk dygtig klasselærer, frk. Elise Kortegaard, og nogle dejlige klassekammerater. Vi var 31 i klassen, og jeg havde 5 skønne år. Min hukommelse fra den tid er ikke så stor. Dog står nogle ting ret klart. Jeg kan huske, hvordan vi nogle få gange blev inviteret hjem til frk. Kortegaard i hendes lejlighed på Hadsundvej 36. De største udsving i hendes sirlige påklædning var alpehuer af forskellige farver, og ellers gik alt efter en snor. Jeg vil vove at påstå, at vi alle 31 fra den klasse er rimelig gode til det danske sprog og tegnsætning. (Det ærgrer mange af mine medarbejdere den dag i dag, når jeg retter i tingene. Udenfor og uden for er stadig 2 forskellige ting!)

Men der var også plads til sjov på

Vejgaard Vestre. Jeg husker en fastelavnsfest på skolen, hvor vi fra 4.c medvirkede i børnekomedien "Kong Vinter". Vi optrådte i vores sanglærer Peter Petersens kones køkkengardiner som alfe, og den prægtige Kong Vinter var lånt fra en ældre klasse. Han hed Frank Iversen, blev senere viceborgmester i Aalborg, og døde desværre for et par år siden, alt, alt for tidligt. Til min 50-års fødselsdag forærede Frank mig den sødeste julenisse med langt, hvidt skæg som erindring om ham og hans lange, hvide skæg i Kong Vinter.

Efter 5. klasse skulle vi på Vejgaard Østre Skole (VØS) for at komme i mellemskole og realklassen. Det kom jeg så, og havde 5 lige så dejlige skoleår. Der var nu noget over de Vejgaard-skoler dengang, og over ungerne. Vi havde det dejligt med hinanden, der var fest og fart over feltet, og vi fik lært noget. Meget, som vi har glæde af den dag i dag. Jeg har altid haft utroligt nemt ved skolearbejde og altid været glad for at lære noget.

Vejgaard Østre Skole havde i øvrigt så godt et ry, at flere af byens virksomheder blot ringede til skoleinspektør Hans Hansen, når de skulle have en elev, fordi en elev fra den skole var en kvalitet i sig selv!

Men lige et smut tilbage til Vejgaard Vestre Skole. Når jeg som barn kom hjem fra skovtur til Tolne med skolen - havde jeg brugt al mit krudt - og derfor kunne mine ben bestemt ikke bære mig

Kong Vinter og hans følge. Kong Vinter er afdøde viceborgmester Frank Iversen. Anni optræder som alf.

det sidste stykke op til vores hjem på Hadsundvej 82.

Så landede jeg ved bedste i nummer 47. Måske var jeg også så træt, når jeg nåede dertil, fordi Bedste virkelig kunne forstå at forkæle os børnebørn. Der var altid tid til omsorg og kærlighed, selv om hun havde øst af den i mange, mange år.

Nok var det bedstefar, der var barbermesteren, men Bedste var vores allesammens midtpunkt. Hos hende kunne man i fred og ro lytte til børnetime i radioen, få læst op, f.eks. af Onkel Toms

Hytte, og til jul fordelte hun alle herlighederne, som kom fra Onkel Harald i Amerika, i store selvlavede crepe-knallerter til os unger. Og sådan et stykke ballon-tyggegummi fra Amerika kunne holde længe. Når det ikke opholdt sig i munden, kunne det gemmes i lidt vand i et æggebæger.

Et af mine store problemer om sommeren var, at de andre i klassen fik tilbud om at komme på feriekoloni på Bisnapgaard i Hals, og jeg skulle "bare" til Blokhus. På grund af min fars udmærkede indkomst var jeg ikke berettiget til at komme med på ferielejr, så jeg måtte pænt vente til sidst og se, om der var plads, eller der var nogle, der sprang fra, før jeg kunne få lov at komme med. Heldigvis fik jeg lov til at komme med i 3 år, og det var en dejlig oplevelse hver gang i samværet med de mange kammerater. Det var bestemt ikke østkystens badevand, der trak.

Jeg tænker ofte på, når jeg ser bilkøer ved mange af Aalborgs skoler for at aflevere børnene om morgenen, at sådan var det heller ikke i Vejgaard i 50'erne. I vores klasse var der to familier, der havde bil, og heraf var vi den ene. Jeg skulle bestemt ikke grines ad for at blive kørt til skole i bil, så en af de utallige gange, jeg havde forstuvet min venstre ankel og været på ortopædisk afdeling på sygehuset og fået nogle skrækkelige indlæg til skoene, foreslog far, at han kunne køre mig til skole. Det nægtede jeg på det bestemteste og vaklede af sted på de gule plastic indlæg.

Bil og kørekort er en anden god historie i min familie: Efter at mor sidst i 30'erne havde fået et kørekort, kørte hun og far den første tur med "Mor bag rattet" til Rebild. På vej op ad Hulvejen sagde far: "Gi' den nu gas, Johanne." Lidt efter gik bilen alligevel i stå for mor. "Ko," sagde far. Så steg mor ud til den ene side, og far til den anden. Så byttede de plads og kørte hjem til Vejgaard, uden der blev mælet et eneste ord mere.

Jeg så aldrig min mor køre bil, før min far var død i 1956. Da havde vi jo et problem, fordi jeg kun var 15 år, og derfor ikke måtte køre bil. Vi havde næsten lige fået en flot, stor, lysegrå Opel Kaptajn. Den havde mor svært ved at håndtere, men vi skulle jo rundt. Derfor sad vi 2 piger tit på bagsædet, dybt, dybt nede, når vores mor kørte venstre om uret, der stod midt på Nytorv, eller når hun kørte venstre om hellen ved brorampen i Nørresundby. Når hun havde fået bilen parkeret på Budolfi Plads, kunne hun ikke selv bakke den ud igen, men så ventede vi bare, til der kom en buschauffør forbi, og så bakkede han ud for hende. Tak til ham, der holdt mere end hånden over os.

Den dag i dag mødes jeg mindst to gange om året med 4 af de klassekammerater, som jeg gik i skole med i de 10 år i Vejgaard. Ja, for den enes vedkommende, mælkemandens Jytte - i dag Jytte Jansson - så har hun kvalificeret sig til fortjenstmedaljen i guld, idet hun har holdt ud at sidde ved siden af mig i 13

De 5 veninder.
Fra venstre:
Eva, Anni, Jytte,
Aase og Dori.

år. Først 10 år i den almindelige skole og derefter 3 år på handelsskolen. (Jyttes barndomshjem var i øvrigt Hadsundvej 49 på 1. sal, så hun boede jo lige ved siden af Bedste).

Jytte havde uden diskussion de flotteste hjemmestrikkede kjoler i hele Vejgaard, og i mange flotte farver og mønstre. En anden af de gæve piger hedder Eva (Mathiasen). Eva boede som barn af en familie med 6 børn i en 2-værelsers lejlighed i nr. 84 på Hadsundvej, så vi har været tæt på hinanden i alle årene. Dori, der er midterste datter af cykelhandler Wulff, boede på Hadsundvej 40 B. Dori og jeg mindes ofte, da vi i 50'erne var inde at se den første Tommy Steele film i Fotorama. Vi var ved at falde i svime over ham og I've got a handful of .....

Det var første gang, hvor vi oplevede, at man kunne købe sorte T-shirts med tryk på med et billede af Tommy Steele m/guitar. Stor var vores skuffelse, da hverken Doris eller min mor kunne se, at det simpelthen var nødvendigt at eje en sådan trøje. Aase Bak er navnet på den sidste af vi 5 piger, der mødes hvert halve år (på en af byens restauranter, spiser og snakker, og aftaler næste møde). Aase boede i Odinsgade 16 A, lige over for skolen. Hun var simpelthen så flittig, at det gjorde ondt på Jytte og mig.

Aase var den sidste af os, der fik en kæreste, og det var jo skrækkeligt for familien, så derfor fortalte Aase sin moster, at hun skulle i biografen med én om aftenen, og når jeg så kom og ringede på, sagde mosteren, der sneg sig ud og lukkede op: "Åh, er det bare dig!" Aase kan vi andre ikke lade være at drille lidt, når hun stadig siger: Jeg har været hjemme i Vejgaard....

Vi 5 forstår simpelthen hinanden så godt, at når blot vi mødes, er vi dybt inde i hinandens familier, udvikling osv. Det er skønt, selv om vi ikke går og gnider op og ned ad hinanden i hverdagen.

I hele min barndom havde vi altid Bedste inden for rækkevidde, og hvad vi ikke havde i hende, havde vi i vores bedstefar (morfar).

Morfar Husum havde været skomager og musiker i Vester Hassing. Min mormor døde desværre, medens mor ventede mig, så hende har jeg kun stiftet bekendtskab med på billeder.
Jeg har et helt fantastisk flot håndskrevet brev fra 11. marts 1899, hvor min morfar på eget brevpapir (Skomageren i Vester Hassing) skriver ind til familien i Aalborg og fortæller lidt om årets gang i Vester Hassing og glæder sig til: "at når det bliver sommer, ser vi frem til igen at kunne komme på besøg i Aalborg!" I dag tager det 20-25 minutter at komme fra Vester Hassing og til Aalborg.

På sine seneste år flyttede bedstefar også til Vejgaard. Han boede først i en 2-værelsers lejlighed på Nr. Trandersvej i et hvidkalket hus hos fru Beyer. Fru Beyers datter, Karen, var i øvrigt en af vores ledere, da jeg gik i YA og UA i Menighedshuset på Hadsundvej, og det var Karen, som ansat i Socialforvaltningen, der hjalp mig, da min mor de sidste år havde behov for hjemmehjælp m.m.

Efter en mindre hjerneblødning flyttede min bedstefar til Vejgaard Alderdomshjem, hvor han fik nogle gode år. Hans største fornøjelser var på sit partoutkort til busserne at køre nogle gode ture rundt i Aalborg hver dag, og om sommeren tog han ind i Tivoli og hørte klassiske koncerter på den lille scene på plænen umiddelbart til højre efter indgangen. Derudover læste han rigtig mange bøger fra Vejgaard Bibliotek.

Og lige nogle ord om Vejgaard Bibliotek - vores andet hjem dengang. Tænk hvad nutidens TV-børn går glip af. Hvor har jeg ondt af dem. Vi læste bøger - rigtig mange bøger. Dengang fik man et stempel på sit lånerkort for hver bog, man lånte, og når begge sider på lånerkortet var stemplet ud, fik man et nyt kort. Min søster og jeg var dem, der havde lånt flest bøger på Vejgaard Bibliotek. Det var simpelthen samlingsstedet for os unge om eftermiddagen. Også når vi skulle skrive danske stile. Så satte vi os mange gange i læsesalen og lavede arbejdet der. En af de gode typer på Vejgaard Bibliotek, hvor man ellers skulle være så stille, var Teppe Andersen. Født Theodora Andersen, ugift pige, der boede hjemme hos forældrene i stuetagen Hadsundvej 49. Teppe gik fløjtende rundt på voksenbiblioteket og skabte en dejlig stemning.

Hun var søster til Marie Kjeldsen, gift med buntmager Hans Kjeldsen. Marie Kjeldsen var et skønt, mandhaftigt kvindfolk, der røg store cigarer og var formand for skolekommissionen, eller hvad den nu hed dengang på Vejgaard Østre Skole. Måske lagde det grunden til

Anni og Jytte på scenen i Tivoli.

sønnens senere erhvervsvalg, ledende skolepsykolog Per Kjeldsen, der gik en klasse over mig på Vejgaard Østre Skole. En dejlig dreng, og senere en lige så skøn voksen person, også med et herligt livssyn og en fantastisk indføling for unge mennesker. Godt Per fik udskiftet sin kommunale elevplads på inkassokontoret ved Aalborg Kommune med en pædagogisk uddannelse. Jeg ved, han gør bedre fyldest blandt skolebørnene, end han gjorde blandt pantearkene på pantefogedkontoret.

En af min barndoms oplevelser var også at gå 10-11 år på danseskole. Mange af kammeraterne gik til dans på Vejgård Afholdshotel, men min mor syntes, vi skulle gå hos frk. Johanne Møller i Palæet i Slotsgade. Så det gjorde vi så. Sammen med mange af de meget "finere" børn fra Hasseris. På danseskolen stødte familierne Enggård og Glerup sammen igen, idet jeg de første år havde Jørgen Enggård som dansekavaler. Desværre var der mere grokraft i mig end i Jørgen, så vi blev efter nogle år et noget ulige par højdemæsssigt.

Mor syntes også, at piger burde have et ordentligt bevægemønster, og det er jeg hende dybt taknemmelig for i dag. Det blev til 3 års balletundervisning hos samme frk. Johanne Møller. Det havde den store udfordring, at den årlige afslutning ikke som afdansningballet, fandt sted i Håndværkerforeningen, men i stedet for på scenen i Aalborg Teater. Der stod jeg så på scenen, og bl.a.

husker jeg , at jeg fik lov at danse Skøjteløbervalsen, iført lyseblå taft-dragt med hvide kanter og skind-muffedisse og med fars i krydsfiner udskårne sølvbronzerede skøjter over skulderen. Jo, jo - på scenen har jeg også været.

Nå, det var Jytte og jeg også i Tivoli et par år senere. Hvorfor kan jeg ikke huske, men vi dansede i bastskørter til noget, der hed: Tjing-tjung-gulli-gulli-vasse-villa-tjava-kaleba. Sådan husker jeg det i det mindste.

Selv om jeg springer lidt i det - Det gør man jo, når ens hukommelse aldrig har været noget at prale af, så er der lige et par andre vinkler, vi skal have med her: I 13-års alderen var jeg en dag på besøg skråt over for på Hadsundvej hos min gode klassekammerat Bente Nielsen og hende lillesøster Joan. Vi svingede os den dag i deres gynger og i en opsat trapez. Netop på den tid hed moden bæk-og-bølge nederdele med en bred rynkekant forneden og 10-16 rækker elastik i livet, i daglig tale kaldet elastik-nederdele. Hjemmesyet, forståes. 2 gange var jeg ovre hos min mor og klage over, at elastikken strammede i livet og gav ondt i maven, og sige, at det måtte hun gøre noget ved. Lidt senere opdagede jeg, at det var, fordi jeg havde fået min første menstruation. Så gav min mor mig en kort anvisning i, hvordan man brugte et hygiejnebind, og det var det nærmeste, vi i min familie nåede emnet seksualundervisning og omtale af pubertetsproblemer! Jeg tror, det foregik nogenlunde tilsvarende i de andre Vejgaard-hjem. Resten sneg vi os til at læse om på biblioteket i Vejgaard. For sådan nogle bøger lånte man jo ikke med hjem!

Apropos påklædning, så kendte vi i Vejgaard på den tid ikke til begrebet mærketøj (Diesel, InWear, Levis osv.) Vi var stolte over arvetøj fra familiemedlemmer eller ældre søskende, og derfor har jeg aldrig forstået det nedværdigende i at give brugt, men pænt tøj videre til andre. Der var også prestige i at have en mor, der selv kunne sy eller strikke tøj. Noget kunne min mor selv klare, men ikke alt, så derfor fik vi syet hos fru Ovesen på Østervangsvej. Der skulle man så stå stille i lang tid, medens der blev sat knappenåle i, og prøve flere gange. Jeg mindes stadig en flot grøn kjole med hvid-båududskæring og med rundskåret nederdel. (Det var, da taljen var til det!), ligesom jeg naturligvis husker, at fru Ovesen syede min lange konfirmationskjole med en underkjole af taft og selve kjolen af tyl med små hvide prikker i, og så en kort bolero over, så man ikke mødte i kirken med bare arme og halvbar overkrop. Med min mors økonomiske sans blev kjolen også syet, så den kunne gå til et par afdansningsballer og større familiefester bagefter. Mor var god til gammeldags flot broderi og knipling, men de flotte stikketrøjer, strikket som Grønlands-trøjer måtte vi have værkfører Voss' søde kone på 1. sal til at klare. Fra vores skoletid husker jeg også, da de første patentstrikkede trøjer

med raglanærmer kom frem. Min var koralrød.

Jeg kom lidt for let hen over Vejgaard Østre Skole, hvor jeg havde 5 dejlige år fra 1. mellem, og til vi gik ud af realen. Efter 5 år med frk. Kortegaard som klasselærer, fik vi nu en mand som klasselærer. Emil Pedersen, som ellers var engelsk- og sløjdlærer. Han var en høj, rank og glad lærer med et smil i øjet, kontant og kompetent og med en god formidlingsevne. Vi havde respekt for Brædt-Petersen, som hans øgenavn som sløjdlærer naturligvis var.

Men der var andre brave typer, og nogle lidt mindre brave. Til første del hører vores meget kompetente regne- og matematiklærer Chr. Schougaard. Når man havde så nemt ved regning og matematik, som jeg havde, kunne man få lov i timerne at cykle ned i Vejgaard Sparekasse og hente sparemærker, som Schougaard også stod for salget af. Samtidig med, at vi forlod realen, rykkede Schougaard ud på Aalborg Handelsskole som forstander, og jeg husker, vi var næsten lige pavestolte, da han 3 år senere overrakte mig Jeppe Aakjærs: Rugens Sange, fordi jeg havde fået udmærkelse til Handelsskoleeksamen. Nå, den bog har jeg dog haft glæde af både dengang og siden.

Det var værre med den præmie, som Vejgaard Østre Skoles viceskoleinspektør Lyngby kaldte mig op og overrakte i skolens gymnastiksal, da vi havde bestået vores realeksamen. Han meddelte, foran alle forældre og elever, at det var

Fra min konfirmation, fotograferet sammen med Grethe, far og mor.

skolens flidspræmie, og derfor nægtede jeg at tage imod den. Jeg stod og diskuterede med ham og sagde, at når det var en flidspræmie, så skulle Aase eller en

anden have den og bestemt ikke mig. Til sidst hvæsede han: "Tag så den bog." Og så gik jeg hjem og satte Aage Krarup Nielsens: I Doktorbåd og karriol i bogreolen. Der står den endnu, og det eneste formildende er Marie Kjeldsens håndskrevne forord om bl.a. min "mønsterværdige opførsel". Det var den nu ikke altid, men jeg elskede at gå i skole. Trivedes som en fisk i vandet med kammeraterne, læste lektierne én gang, og gjorde mit hjemmearbejde af skriftlig karakter med stor fornøjelse og i god tid (den sidste evne har Thomas desværre ikke arvet). Jeg fik det, der hed realeksamen med udmærkelse (14,51 = ug÷), og hvorfor jeg nævner det, kommer der en forklaring på senere.

Tilbage til lærerne: I dansk og tysk fik vi fra 1. mellem Jens Vestesen Møller, en rar og behagelig lærer, og sammen fik vi klaret disse 2 fag. Mindst 5-7 af frk. Kortegaards elever var bedre end den gode Vestesen Møller ud i det grammatiske og tegnsætning, da vi begyndte. Sammen fik vi også hold på det tyske, hvor de gode dansk-forudsætninger kom både elever og lærer til gode.

Et andet pragteksemplar af en lærer var vores fysiklærer Jens Damborg. Han gjorde det ikke sværere end det var, og når min mand og søn jævnligt sætter et større spørgsmålstegn ved mine evner inden for området kemi og fysik, sender jeg mange venlige tanker til Jens Damborg for hans ug i faget.

Nævnes skal også Vejgaard Østre Skoles fortræffelige inspektørpar Hans Hansen og Marie Hansen. Sidstnævnte havde vi en overgang til gymnastik, et dejligt fag, som jeg var meget glad for, ikke mindst når vi befandt os på skolens sportsplads ved Kristinevej, hvor vi kæmpede os til beviser og medaljer, idrætsmærke i bronze, sølv og guld og senere med emalje. Jo, jo, medaljerne forefindes stadig her i skrivebordsskuffen.

To af lærerinderne havde jeg det mindre godt med. Det behøver ikke at være deres skyld. I naturhistorie havde vi frk. Elna Buch. Vi sad på nogle amfiteatralsk opstillede bænkerækker, og jeg var selvfølgelig kommet til at sidde lige ved siden af drengene på den bageste række. Det hyggede jeg mig svært med. Det gav lidt fornøjelig uro, og det kunne frk. Buch ikke li'. Derfor fik jeg 2-3 år i træk min laveste årskarakter ved hende, nemlig mg÷. Hvert år til eksamen følte jeg, at jeg tog hævn ved at få ug i eksamenskarakter.

I håndarbejde havde vi frk. Hundahl. Mange vil huske hende. Også jeg. Vi skulle lære at sy hulsøm på et hvidt lommetørklæde med røde prikker. Jeg er ligehåndet, dvs. bruger højre til at skrive og sy med, men skærer, klipper og dyrker sport med venstre. Jeg kunne derfor ikke finde ud af retningen på at sy hulsøm. "Kom herop", sagde frk. Hundahl. Jeg sjoskede derop. "Er du kejthåndet," skreg hun, "så vil jeg overhovedet ikke have med dig at gøre." Så blev jeg gal, satte mig ned igen, pakkede det hele sammen i tasken og kiggede ud ad vinduet resten af den time.

Dengang var skolen og fritiden i øvrigt mere kønsopdelt end i dag. Sløjd til drengene og husgerning og håndarbejde til pigerne.

Naturligvis var 3-4 års husgerning i skolen + lidt aftenkursus ikke nok for min mor. Nej, nej, afgang i næsten 3 år en eftermiddag om ugen sammen med Dori til Martha-skolen i Aalborg Husmoderforenings lokaler i Cortesgyde. Der lærte vi så mere madlavning, barnepleje og syning, takket være frk. Brems og fru Brandt m.fl. Min familie bør takke mor for, at jeg fik lært så meget, at jeg stadig kan lide huslige sysler, og stadig bager 5 slags småkager inden 1. december hvert år. Men kors, hvor jeg glæder mig over, at den nye generation har en mere ligelig fordeling af hjemmearbejdet. Vi andre tog for meget ansvar i alt for mange år - og var alt for længe om at stille rimelige krav til resten af familien. Vi tilhører/tilhørte den pæne piges garde, og vi forsøger stadig at gøre oprør.

Midt i mellemskolen skulle vi naturligvis konfirmeres og heldigvis af sognepræst Svend Aage Odborg. Et livsglad og positivt menneske, som jeg holdt meget af. Hver gang jeg runder Vejgaard Kirkegård, og det sker jævnligt, så smiler jeg, og ser for mig en solskinsdag, hvor jeg også havde besøgt min fars gravsted, og betragtede pastor Odborg i fuld ornat danse ned ad brostenene foran kirken syngende med høj stemme: Oh, what a beautiful morning. Det var den samme pastor Odborg, der, da han hørte om min fars pludselige død, straks om søndagen kom farende op til min mor, min søster og mig, iført fritidsskjorte med rød-blå-tern for at trøste os så godt, som det nu var ham muligt.

Nå, men tilbage til konfirmationstiden. Det var bare skønt. Vi havde nogle meget frie timer til konfirmationsforberedelse, men vi lærte noget, og han og vores religionslærer Jørgensen samt min tid i YA og UA har nok en stor del af æren for, at jeg har så godt et forhold til "Peder Vorherre", biblen og den danske folkekirke. Et kærlighedsforhold som også er blevet udbygget af præsterne (Jens Brun og Hanne Pahuus) i Gug kirke, hvor vores familie nu hører til.

Selve konfirmationen i Vejgaard Kirke husker jeg glimtvis, ligesom billeder af hele holdet uden for Vejgaard kirke og billeder fra familiefesten bagefter erindrer mig om dagen. Vi blev konfirmeret den 3. oktober 1954, og jeg har også nogle dejlige billeder fra vores fælles klassefest på Kristine den 16. oktober 1954. Drengene er i jakkesæt, hvide skjorter med butterfly eller slips, og vi piger er i vores korte (altså pænt til knæene) andendags-kjoler, mange nypermanentede og med fine halskæder og håndtasker. Og, jeg siger jer, der blev danset og festet på Konditori Kristine, som jo nok for os dengang svarede til Tivoli og Jomfru Anegade for konfirmander i dag.

Vi var der også senere, da vi skulle fejre, at vi havde bestået realeksamen den

Konfirmandholdet 1954 med sognepræst Svend Aage Odborg i midten.

28. marts 1957. Jeg har regningen for hele aftenen og alle dens udskejelser. For 17 personer lyder den incl. 12 1/2 % i drikkepenge på 238,40 kr.!!! (17 kuverter a 8,50 kr., 17 sodavand a 0,90 kr. og 17 x is a 3,00 kr.). Ja, der er rendt noget vand i åen siden da! I øvrigt kan jeg huske, at vi på Blå Mandag var på Favoritten i Vesteraa, og jeg den gang røg min første cigaret. Det er i mine indtil nu 55 år i alt blevet til mellem 5 og 10 cigaretter i alt. Så det at man starter tidligt, behøver ikke føre til fordærv.

Om pastor Odborg vil jeg også gerne fortælle en kort historie fra overhøringen i kirken ved min lillesøsters konfirmation. Pastor Odborg sagde til Grethe: "Jeg kan se, du står og smiler. Fortæl mig, hvad vi har talt om." Da Grethes svar ikke kunne høres af alle, sagde Odborg: "En gang til, alle konfirmander i kor". Og så lød det for fuld udblæsning gen-

Fra festen på konditori "Kristine" i oktober 1954.

nem Vejgaard Kirke: "Først mig selv, og så mig selv, og så min hatteæske. Så mig selv, og så mig selv, og så måske min næste."

Året efter konfirmationen var vi med vores klasselærer Emil Petersen og hans søde kone på en pragtfuld tur til Bornholm. Vi var i øvrigt på mange cykelture de 5 år, vi havde lærer Petersen til klasselærer. Jeg har nogle skønne billeder i mit album, også fra IV c's tur i Gudhjem, ved Sjøljen og Ankermyr sø. Hold op, hvor ser vi piger godt ud - dengang! Det var også fra den tur, at jeg husker min første forelskelse i en af drengene fra klassen. Det husker han sikkert også. Samme Peter var min eneste rigtige skolekæreste. Skolekæreste dengang betød lidt holden i hånd, krammen og dansen sammen, og når det gik rigtig vildt til, et godnatkys og det at blive fulgt hjem til Hadsundvej 82. Praktiske som vi var, stod så en anden god kammerat, Aksel, pænt og ventede på det andet hjørne ved Frejasgade, så han og Peter kunne følges ad hjem.

Vore fester begrænsede sig i øvrigt til de omtalte på Kristine. Herudover holdt vi os til de årlige skoleballer og ungdomsfester rundt omkring i de hjem, hvor der var bedst plads til det. Jeg husker bl.a. et par fester hjemme hos en fornøjelig og glad klassekammerat, der hed Per Johansen. Per boede først på Møllevej og senere på Hobrovej. Og der var langt hjem om natten pr. gå-ben, og inden for min mors fastsatte tidsramme.

Jeg har tidligere omtalt, at Frank Iver-

Anni, Ebba og Bente på Bornholm med IV c i 1955.

sen spillede med i vores skolekomedie i 4. klasse, og han gik et par klasser over mig. Vi var lidt lune på hinanden, uden det blev til mere af den grund. Når jeg syntes, at han var sådan en flot fyr, så ser jeg en høj, mørk dreng med en flot hjemmestrikket lys trøje med hjortemotiv. Derfor får Niels Hausgaards sang "Nu flyver skadsme hjorten mig" tit til at tænke på Frank og grine lidt. I øvrigt, når min far og mor tog i byen, så rykkede Frank ind, og så hørte vi lækre 78-plader sammen. Mit yndlingsnummer var dengang som nu Louis Armstrong: In the Shade of the old Apple Tree. Jeg nåede i øvrigt senere at høre og se Louis Armstrong de 2 gange, han optrådte i Aalborghallen.

Der var børnehaven, skolen, svømning, dans og ballet samt YA og UA. Så begyndte Jytte og jeg sammen med bl.a. Peter Tang og Per Kjeldsen at spille badminton i Vejgaard Badmintonklub på Vejgaard Østre Skole. Det kostede mig forresten en mørk fortand, idet jeg under et gemytligt slagsmål med en af drengene, røg ind i en radiator i pigernes omklædningsrum.

Jeg har været 12-13 år, da vi begyndte at spille badminton. Og af min scrapbog kan jeg se, at en anden Vejgaard pige, Bente Køhler Nielsen og jeg som ca. 14-årige var med på byholdet mod Århus. Hold da op, hvor var vi 2 piger fra Vejgaard spændte på, hvordan det skulle forløbe. Det var første gang, jeg mødte en ung, fregnet og ranglet knægt,

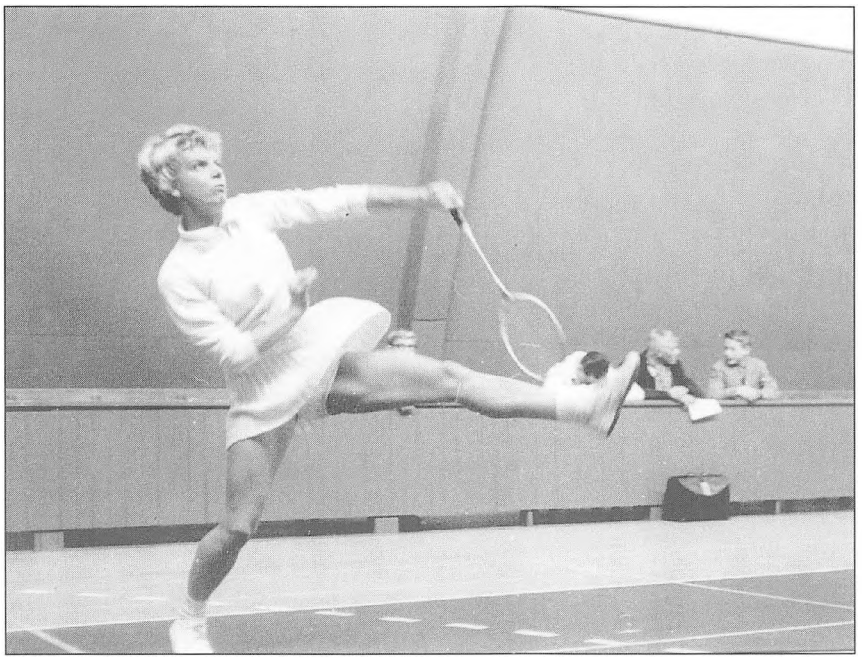

Anni i badmintonkamp i Tennishallen på Annebergvej.

der hed Peter Mouritzen.(Nu restauratør i Papegøjehaven) Han var utrolig venlig over for vi to fra Vejgaard. De andre fra Triton var mere overlegne. Måske var det derfor, at Peter og jeg mange år senere i fællesskab blev redaktører af Badmintonklubben ABC's medlemsblad, for så endnu senere atter at mødes som old-boys badmintonspillere i Gug.

Da vi ikke var så mange piger, der spillede badminton i Vejgaard, måtte jeg efter nogle år for at få nogle flere udfordringer (tæv) tage ud at spille i den gamle tennishal på Annebergvej, og jeg valgte klubben Skjold (der senere blev slået sammen med AaBK til ABC-Aalborg).

Om mine badmintonoplevelser kunne jeg fortælle i mange timer, men lad mig blot konstatere, at det bare blev min sport, at jeg nåede at spille en del kampe på ABC's førstehold i 2. division, at jeg mange, mange år senere, efter at have født Thomas igen trængte til noget motion og startede i Gug Badmintonklub. Her fik jeg en 15-16 år på banen, hvor jeg nu har stået/spillet godt 40 år, og hvis jeg kan finde nogle jævnbyrdige og jævnaldrende, der endnu ikke er faldet fra, ja så har jeg stadig en knusende appetit på badminton. Siden 1959 og indtil 1994 har jeg også været med på lederplan, hvor mine år som ungdomspilleudvalgsformand i Gug absolut har været de sjoveste. Når du har været på arbejde hele dagen med voksne mennesker, så er der intet, der kan slå at komme ud og være sammen med en række dejlige unger, af hvem nogle er nået helt til tops i verdenseliten, og andre aldrig lærte det helt.

Min glade og trygge barndom fik et uhyggelig brat stop, da min far pludselig døde den 18. august 1956 på et tidspunkt, hvor jeg næsten havde hele realklasseåret foran mig. Et chok, der også gjorde, at jeg ikke helt fik færdiggjort nogle af mine tætte relationer til mine kammerater, og det er jeg ked af den dag i dag. Ingen, der ikke selv har prøvet det, kan forestille sig, hvor hårdt det er som 15-årig at miste den far, man elsker, og hvor svært det er at få fortsat tingene for en hjemmegående mor og 2 forkælede piger på henholdsvis 13 og 15 år. Fra min fars begravelse den 24. august og resten af skoleåret måtte jeg hver eneste dag efter sidste skoletime på cykel den vej ad Vejgaard Kirkegaard for at have en kort tid alene ved gravstedet med mine tanker og problemer. 5 minutter senere sluttede jeg mig så til resten af slænget, der hver dag på vej hjem fra skole stod og hang lidt over cyklerne på hjørnet af Hadsundvej og Lundsgårdsgade.

Fra den dag far døde, lærte jeg, hvad det vil sige, at være den ældste i en familie med en hjemmegående mor. Jeg lærte hurtigt at føre det daglige regnskab for de 3 ejendomme, at male sommerhus udvendig hver sommer og tage hånd om en lang række praktiske ting. Det er senere kommet mig til gode i mange situationer, men har nok også bidraget til mit omdømme: Ka' selv, vil selv.

Real B på Vejgaard Østre Skole i marts 1957.

Selv om vi havde det utrolig godt økonomisk i forhold til andre familier i Vejgaard, så kunne mor i sin aktuelle situation ikke rigtig overskue, at jeg - som det hele tiden havde været planen - skulle fortsætte på Aalborg Katedralskole. Ingen i familien kunne overtale hende, og derfor blev beslutningen i marts 1957, at jeg med mine pæne eksamenspapirer i hånden hellere måtte gå ind til Aalborg Kommune på Boulevarden 13 og meddele, at jeg gerne ville have en læreplads 1. april, når realeksamen var afsluttet. Det gjorde jeg så. Dengang tog man efter eksamenspapirerne, hvorfor jeg nemt fik en elevplads og startede på Aalborg Skattevæsen mandag den 1. april 1957. Det har jeg aldrig fortrudt, men i mange år gik mine tanker på, hvordan jeg skulle få en videreuddannelse, og studenterkursus og andre muligheder var mange gange oppe at vende. Efter en rigtig god elevtid ved Aalborg Skattevæsen og på Aalborghallens kontor fortsatte jeg i det kommunale system. Heldigvis er Aalborg Kommune så stor og dejlig en arbejdsplads, at jeg - trods de mange år - aldrig har haft de samme arbejdsopgaver mere end 3 år ad gangen.

Jeg har været så heldig at få prøvet kræfter på rigtig mange nye og spæn-

dende opgaver - ligesom jeg har lært et hav af rare og dygtige mennesker at kende - både i og uden for Aalborg Kommune. En morsom ting er, at en af de chauffører, som min far for mange, mange år siden skrev en flot anbefaling til, langt senere blev en af mine medarbejdere, nemlig fhv. rådstuetjener Peter Poulsen, og den billettør, som var ansat under far, senere blev borgmester, Marius Andersen, og dermed min politiske chef i mange år.

Først efter Kommunesammenlægningen i 1970 lykkedes det at komme videre uddannelsesmæssigt. Oven på en kæmpe arbejdsbyrde med sammenlægningen fik jeg af daværende kommunaldirektør Hans Nielsen det tilbud, at jeg selv kunne bestemme, hvor jeg gerne ville arbejde fremover. Jeg sagde tak, men jeg ville hellere have lov at komme på Danmarks Forvaltningshøjskole. Det fik jeg heldigvis lov til. Og i 4 år gik jeg i skole samtidig med, at jeg havde et normalt fuldtidsjob og et barn. Den gode og brede uddannelse, der vel nærmest kan sammenlignes med en HD-eksamen, gav mig blod på tanden til at undervise andre inden for den kommunale verden og til selv at blive leder og chef.

Selv om jeg efter bestået eksamen fik et par meget gode tilbud om beskæftigelse i den mere private sektor, så har jeg til i dag ikke fortrudt, at jeg valgte at blive i kommunen.

Jeg har haft mange rigtig dejlige udfordringer, mange gode kolleger og samarbejdspartnere. Min tid ved Aalborg Kommune kan, hvad oplevelser, udfordringer og spændende mennesker angår, fylde en hel bog (den kommer måske senere), men her vil jeg blot i stikord nævne nogle af mine kommunale milepæle og arbejdssteder indtil nu: Skattevæsenet - Aalborghallen - Ejendomsbeskatningen - Kommunaldirektørens kontor, kaldet Den kommunale Administration - Kommunesammenlægningen - 25 år som daglig leder af Aalborgs venskabsbyarbejde - leder af Dansk Kommunalkursus i Aalborg - skrevet 4 bøger + medforfatter til flere og lavet et hav af pjecer - "mor" til kommunens første 47 samarbejdsudvalg - indførelse af flextid - leder af kommunens første personalekontor - skrevet den første personalepolitik og det første personaleblad - med ved organisationen af de første Ungdomslege - leder af borgmesterkontoret - sekretær for byrådet - giftefoged - valgansvarlig - administrationschef - 1/2 år konstitueret direktør for Aalborghallen - servicechef. Holdt et hav af foredrag - også uden for landets grænser - og undervist på mange kurser for andre, for ansatte og for politikere. Medlem af en kommunal EU-gruppe (EUAMKO), som privat person medlem af Aalborg Teaters forretningsudvalg og bestyrelse. I bestyrelsen for NSR. Arrangeret kunstudstillinger, arrangeret kursusrækker og foredrag for kvinder og kvindelige ledere - medlem af/formand for/sekretær for en lang række kommunale udvalg, nævn mv. Vedli-

Anni som eneste pige ved en E3 konference i Aalborghallen.

geholder og udvikler mig som chef ved deltagelse i kurser, foredrag o. lign. Gennemført analyse af og ændret kommunens forsikringer. Ansvarlig for kommunens repræsentative opgaver.

- Så fortæl ikke, at kommunen er en trist og grå arbejdsplads og kommunalt ansatte uden dynamik og visioner, når jeg er i nærheden.

På privatsiden blev jeg gift som 20 årig og forlagde residensen til en anden del af Vejgaard, Carsten Hauchs Vej 1. Jeg fik min ældste datter Lone i 1966. Vi havde nok dengang for travlt med at blive gift i forhold til i dag, hvor de unge først flytter for sig selv og sommetider bor sammen, inden de gifter sig. Sådan var datidens moralkodeks ikke, og da min tidligere mand og jeg voksede fra hinanden, valgte vi at gå hver til sit i 1973.

Kort efter at jeg var flyttet hjemmefra i 1961, flyttede min mor og Grethe fra Hadsundvej 82 (og fhv. skoleinspektør og rådmand Hans Brusgaard og hans familie flyttede ind) og til en dejlig 3 1/2-værelsers lejlighed på Vesterbro 44. Der boede min mor indtil hun i halvfjerdsårsalderen, desværre for tidligt, begyndte at blive senil. De sidste 7 år, indtil hun døde i 1994, boede mor på Gug Plejehjem, tæt ved vores bopæl her på Th. Stauningsvej, og navnlig Lone gjorde en stor indsats for at hjælpe mig med at gøre rent og besøge mormor. Mor blev bisat fra Gug Kirke den 3. januar 1995, og i strålende, frostklart solskin blev hun begravet, så hun nu ligger i familie-

gravstedet på Vejgaard Kirkegård.

Lykkeligvis blev jeg gift med Ingolf Walther i Gug Kirke den 26. juli 1975.

Ligesom det var tilfældet for min mor og far tog det lidt tid, før det lykkedes at få Thomas i 1979, men så er glæden jo det større, og det betød i øvrigt - hvad ikke mange opnår - at vi holdt barnedåb og konfirmation samtidig i Gug Kirke den 22. april 1979. En pragtfuld dag!

Vi er nu en lille familie Lone, Thomas, Ingolf og jeg. To vidt forskellige børn, der trods den store aldersforskel har det godt med hinanden, ikke er jaloux på hinanden og har mange gode evner, som jeg håber de hver på deres vis må forstå at udnytte, som de har lyst, og på en måde, så de får et indholdsrigt og humørfyldt liv. For Ingolf og mig kommer vores familie frem for alt andet, og så skal omverdenen ikke tættere på vores privatliv.

Med i bagagen fra Vejgaard fik jeg fra mit hjem først og fremmest respekten for andre mennesker, dernæst tryghed, tillid og pligten til at tage ansvar - og sidst, men ikke mindst: Glæden ved livet.

Nok var - og er - Vejgaard ikke den smukkeste plet på hele jordkloden, men for vores familie, som for mange andre, var det et herligt sted at blive født og leve en stor del af tilværelsen.

Thomas' dåb og Lones konfirmation i 1979.

Vejgaardfolk og Nørre Tranders bønder

Koncertviolinisten Anker Buch, som i 1940 kom til verden på adressen Birkevej I, fortæller: "En eftermiddag i januar 1945 var Birkevej sort af børn, der kælkede ned ad den velegnede kælkebakke, som Birkevej udgjorde. Ved firetiden blev det mørkt, og alle skulle hjem. Vi sad lunt i stuen og varmede os, da der lød et øredøvende brag fra en eksplosion. Ild og gnister fra elledninger lyste stuen op i glimt.
Da alt var stille, vovede far sig ud i skæret fra en nefalygte. En tysk flyver, en Messerschmitt-jager, var fløjet direkte ind i kælkebakken.
2 meget unge piloter, som skulle flyve hver sin jager fra Berlin til Aalborg, nødlandede, begge med døden til følge. Vi børn plagede om at komme op og se ulykken, og fik endelig lov. Et mareridtshelvede åbenbarede sig for os; Messerschmitten lå på ryggen totalt knust. De hvidkalkede huse i området var oversprøjtet med olie. Inde i kabinen hang piloten med hovedet nedad og duvede i læderstropperne. Blod var der ikke noget af. Det var brændt væk. Flyveren havde knækket en telefonpæl, som havde knust en lille dreng. Han nåede aldrig ind til sin far og mor.....

Lauritz Pedersen tjente på Østersundbygården "Christiansminde" i årene fra 1900-1904: "En dag fik vi pandekager lavet på råmælk. Råmælken gjorde, at de var bitre i smagen, så dem, der skråede tobak, kunne lettest få dem ned. En pige kom ind med en stabel pandekager på en bakke, så kunne vi tage en eller to. En anden pige kom ind med sirupsflasken. Hver mand havde sit hul i bordpladen, og deri fyldte hun sirup. Det var en yndet sport at dyppe i en andens sirup, også selv om sidemanden var en af landevejens farende svende, som uden videre også fik lov til at spise med ved bordet".

Lilly Larsen, Vejgaard, født 1904, fortæller, at hendes far lå for døden, mens Lillys mor ventede hende. Hendes mor fortalte senere, at faderen på dødslejet lå og bad til, at Lilly ikke måtte komme levende til verden, for det forekom ham aldeles uoverskueligt, at en enlig mor skulle kunne klare at forsørge 4 børn i 1904. Lilly fortæller: "Min mor kæmpede for os. Mine søskende er nu i 1996 alle døde, men jeg lever!"

ISBN 87-985718-2-6
9 788798 571827